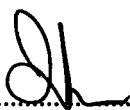

สมบัติของคอนกรีตมวลเบาผสมกากของเสียลูมิเนียมที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์
ด้วยเถ้าแกลบขาวและเถ้าลอย

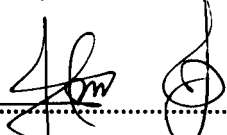
นายวิรัตน์ พานทอง ปทส. (โยธา)

โครงการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
พ.ศ. 2554

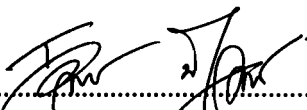
คณะกรรมการสอบโครงการวิจัย

.....

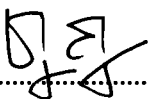
(ผศ.ดร.สมิตร ส่งพิริยะกิจ)

.....

(ดร.ธีระวุฒิ มุฮำหมัด)

.....

(ดร.รุ่งโรจน์ ปิยะภาณุวัฒน์)

.....

(ผศ.ดร.ชูชัย สุจิรวงศ์)

ประธานกรรมการสอบโครงการวิจัย

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย (ร่วม)

กรรมการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

หัวข้อโครงการวิจัย	สมบัติของคอนกรีตมวลเบาผสมกากของเสี้ยวลูมิเนียมที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาวและเถ้าลอย
หน่วยกิต	6
ผู้เขียน	นายวิรัตน์ พานทอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ธีระวุฒิ มุฮำหมัด ดร.รุ่งโรจน์ ปิยะภาณุวัฒน์
หลักสูตร	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	วิศวกรรมโยธา
ภาควิชา	ครุศาสตร์โยธา
คณะ	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
พ.ศ.	2554

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสมบัติของคอนกรีตมวลเบาผสมกากของเสี้ยวลูมิเนียม ที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาวและเถ้าลอย โดยทุกตัวอย่างใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : เถ้าแกลบขาวหรือเถ้าลอย : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากของเสี้ยวลูมิเนียมจากโรงงานหลอมลูมิเนียมในปริมาณร้อยละ 30 ของน้ำหนักวัสดุยึดประสานและมีอัตราส่วนระหว่างวัสดุยึดประสาน : ทราชเท่ากับ 1 : 0.5 ผลการทดลองพบว่า การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาวและปูนขาว ทำให้ตัวอย่างมีค่ากำลังรับแรงอัด ความหนาแน่น และการนำความร้อนต่ำกว่าตัวอย่างที่มีและไม่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอยและปูนขาว แต่มีการดูดซึมน้ำมากกว่า โดยค่ากำลังรับแรงอัด และค่าการดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบา ที่แทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาวและปูนขาวมีค่าเท่ากับ 53 กก./ซม² และ การดูดกลืนน้ำเท่ากับ 485 กก./ลบ.ม ซึ่งมีค่าผ่านมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก.1505-2541 ชั้นส่วนคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ – อบไอน้ำ ชั้นคุณภาพ 4 แต่มีค่าความหนาแน่น 887 กก./ลบ.ม เกินค่ามาตรฐาน ส่วนผลการทดสอบการรั่วไหลของลูมิเนียมจากคอนกรีตมวลเบา พบว่าการรั่วไหลมีค่าต่ำ 4.96 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่าต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด (US EPA) นอกจากนี้ยังได้ศึกษาการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบาที่ผลิตได้ พบว่ามีค่าการนำความร้อนต่ำเท่ากับ 0.2022 วัตต์/เมตร.เคลวิน

คำสำคัญ : คอนกรีตมวลเบา / กากของเสี้ยวลูมิเนียม / เถ้าแกลบขาว / เถ้าลอย / การรั่วไหล

Research Project Title	Properties of Lightweight Concrete Containing Al-Wastes Residue and Replacing Ordinary Portland Cement with White Rice Husk Ash and Fly Ash
Research Project Credits	6
Candidate	Mr. Wirut Panthong
Research Project Advisors	Dr. Teerawut Muhummud Dr. Rungroj Piyaphanuwat
Program	Master of of Science in Industrial Education
Field of Study	Civil Engineering
Department	Civil Technology Education
Faculty	Industrial Education and Technology
B.E.	2554

Abstract

This research investigated the properties of lightweight concrete containing Al-waste residue and using white rice husk ash (WHA) and fly ash(FA) to replace Ordinary Portland Cement (OPC). All specimens were prepared using the binder with the ratio of OPC : WHA or FA : quick lime 30:50:20. The additional of 30% of Aluminum dust (AD),by weight of the binder, from Aluminum melting factory and the ratio of binders to sand 1:0.5 were also used for the mixture. The test results showed that the use of WHA and quick lime to replace OPC gave the lightweight concrete specimens a lower compressive strength, bulk density and thermal conductivity than lightweight concrete with and without substituted OPC by FA and quick lime did but there was water adsorption was higher than. The compressive strength and water absorption lightweight concrete of the using WHA and quick lime to replace OPC were 53 kg/cm^2 and 485 kg/m^3 met the requirement of Thai Industrial Standard TIS 1505-2541 class 4 for autoclaved aerated lightweight concrete, while their bulk density (887 kg/cm^3) did not. The TCLP test showed that the Al concentration in leachates (4.96 mg./L) was lower than regulatory limit (US EPA) In addition, the thermal conductivity of lightweight concrete was 0.2022 W/m-K .

Keywords : Lightweight concrete /Al-waste residue / White rice husk ash / Fly ash / Leaching

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไป ได้รับการอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย ที่ให้ความกรุณาทั้งด้านความรู้ คำแนะนำตลอดจนอำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องมือทดสอบซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในงานวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อ คร.ธีระวุฒิ มุขอำหัมค และคร.รุ่งโรจน์ ปิยะภานุวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา งานวิจัยนี้ ขอขอบคุณ ผศ.ดร.สมิตร ส่งพิริยะกิจ และ ผศ.ดร.ชูชัย สุจิวรกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้แนวคิดเป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่งต่องานวิจัย ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์โยธา เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการสาขาวิชาเทคโนโลยีวัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีและหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี แห่งที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ทางด้านเครื่องมือ ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์และคำปรึกษาที่จำเป็นต่อการวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ทำให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อ ตลอดจนผู้มีพระคุณ ครู-อาจารย์ ผู้ให้โอกาสประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ รวมถึงครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้การทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
รายการตาราง	ช
รายการรูปประกอบ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการทำงานวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	2
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3
2.1 คอนกรีตมวลพรุน	3
2.2 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์	5
2.3 ปูนขาว (Lime)	12
2.4 วัสดุปอสโซลาน	16
2.5 ปฏิกริยาไฮเดรชัน	20
2.6 ปฏิกริยาปอซโซลาน	23
2.7 มวลรวม	23
2.8 ทฤษฎีการนำความร้อน	25
2.9 อะลูมิเนียม	27
2.10 การร่วไหล	28
2.11 งานวิจัยที่ผ่านมา	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีการวิจัย	33
3.1 วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทดลอง	33
3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง	35
3.3 อัตราส่วนผสมและปริมาณน้ำที่ใช้	36
3.4 ลักษณะของตัวอย่าง	39
3.5 การเตรียมตัวอย่าง	39
3.6 การทดสอบ	42
4. ผลการทดลองและการวิเคราะห์ผล	45
4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของกากตะกัณอลูมิเนียม	45
4.2 ผลการพัฒนากำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา	46
4.3 กำลังรับแรงอัดที่ 28 วันของคอนกรีตมวลเบา	48
4.4 ค่าความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา	50
4.5 การดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบา	52
4.6 การรั่วไหลของอะลูมินา	54
4.7 การนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา	55
4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความหนาแน่นกับค่ากำลังรับแรงอัด การดูดกลืนน้ำ การรั่วไหลของอะลูมินา และการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน	57
5. สรุปและข้อเสนอแนะ	61
5.1 สรุปผลการทดลอง	61
5.2 ข้อเสนอแนะ	63
เอกสารอ้างอิง	64

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ก. ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา	68
ข. ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา	78
ค. ผลการทดสอบการดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบา	88
ง. ผลการทดสอบการรั่วไหลของอะลูมินาของคอนกรีตมวลเบา	92
จ. ผลการทดสอบการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา	94
ฉ. รูปตัวอย่างการทดสอบ	96
ประวัติผู้วิจัย	99

รายการตาราง

ตาราง	หน้า	
2.1	ค่าออกไซด์ต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์	6
2.2	สารประกอบหลักของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์	7
2.3	ปริมาณองค์ประกอบทางเคมีของสารประกอบหลักของปูนเม็ด	8
2.4	สมบัติของปูนสุกและปูนขาว	13
2.5	สมบัติของปูนขาวบริสุทธิ์	13
2.6	สมบัติของผลิตภัณฑ์ปูนขาวที่ใช้ในวงการอุตสาหกรรม	14
2.7	สมบัติและสารประกอบของปูนขาวแต่ละชนิด	16
2.8	องค์ประกอบทางเคมีของซีเมนต์	18
2.9	ผลสรุปสมบัติของ ซีเมนต์ เทียบกับซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 1	19
3.1	รายละเอียดของตัวอย่างและอัตราส่วนผสมที่ใช้	37
4.1	องค์ประกอบทางเคมีโดยวิธี X-Ray Fluorescence ของกากตะกอนลูมิเนียม	45
4.2	ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา	46
4.3	ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน	48
4.4	ค่าความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน	50
4.5	ค่าการดูดกลืนน้ำของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน	52
4.6	ค่าความเข้มข้นของอลูมินาที่รั่วไหลด้วยวิธี Toxicity Characteristic Leaching Procedure (TCLP)	54
4.7	สมบัติทางความร้อนของคอนกรีตมวลเบา	55
4.8	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความหนาแน่นกับค่ากำลังรับแรงอัด การดูดกลืนน้ำ การรั่วไหลของอลูมินา และการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน	57
ก.1	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (Control) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนดิบเท่ากับ 80 : 20	69
ก.2	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (Control-N) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนดิบเท่ากับ 80 : 20 มีการเติมการของเสียอะลูมิเนียมที่ไม่บดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	70

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ก.3	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (Control-S) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนดิบเท่ากับ 80 : 20 มีการเติมกากของเสียอะลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	72
ก.4	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (CPFA) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20	73
ก.5	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (CPFA-N) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมการของเสียอะลูมิเนียมที่ไม่บดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	74
ก.6	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (CPFA-S) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมการของเสียอะลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	75
ก.7	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (CRHA) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20	76
ก.8	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (CRHA-N) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมการของเสียอะลูมิเนียมที่ไม่บดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	77
ก.9	ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา (CRHA-S) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมการของเสียอะลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	79
ข.1	ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (Control) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนดิบเท่ากับ 80 : 20	77

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ข.2	ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (Control-N) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนดิบเท่ากับ 80 : 20 มีการเติมการของเสี้ยวอะลูมิเนียมที่ไม่บดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	80
ข.3	ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (Control-S) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนดิบเท่ากับ 80 : 20 มีการเติมการของเสี้ยวอะลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	81
ข.4	ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CPFA) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20	82
ข.5	ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CPFA-N) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมการของเสี้ยวอะลูมิเนียมที่ไม่บด ในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	83
ข.6	ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CPFA-S) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมการของเสี้ยวอะลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	84
ข.7	ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CRHA) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20	85
ข.8	ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CRHA-N) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนดิบเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมการของเสี้ยวอะลูมิเนียมที่ไม่บดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน	86

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ข.9 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CRHA-S) ใช้วัสดุซีเมนต์ประสมที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ทราย : ปูนดิบ เท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมการของเสียดลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณ ร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุซีเมนต์ประสม	87
ค.1 ผลการทดสอบการดูดกลืนน้ำ (Absorption) ของตัวอย่างที่อายุ 28 วัน (Control, Control-N, Control-S	89
ค.2 ผลการทดสอบการดูดกลืนน้ำ (Absorption) ของตัวอย่างที่อายุ 28 วัน (CPFA, CPFA-N, CPFA-S)	90
ค.3 ผลการทดสอบการดูดกลืนน้ำ (Absorption) ของตัวอย่างที่อายุ 28 วัน (CRHA, CRHA-N, CRHA-S)	91
ง.1 ผลการทดสอบการชะละลาย (Leachate Test) โดยวิธี Toxicity Characteristic Leaching Procedure TCLP ตามมาตรฐาน US EPA 1992) จะทดสอบโดยการใส่สารละลายชะละลาย เป็นเวลา 1±2 ชั่วโมง	93
จ.1 ผลการทดสอบสมบัติทางความร้อนของคอนกรีตมวลเบาโดยวิธี Thermal Constant Analysis (TCA) เครื่องมือที่ใช้ทดสอบ Hot Disk Thermal Constant Analyser (Hot Disk AB)	95

รายการรูปประกอบ

รูป	หน้า	
2.1	รูปร่างของ C_3S ซึ่งเป็นผลึก 6 เหลี่ยม และ C_2S เป็นเม็ดกลมสีดำ	7
2.2	การพัฒนากำลังอัดของสารประกอบหลักในปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์	8
	a) กำลังอัดของสารประกอบหลัก	
	b) อัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชัน	
2.3	อนุภาคของซีเมนต์ เทียบกับอนุภาคของ เถ้าลอยบดละเอียด	19
3.1	Los Angeles Abrasion Machine	35
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ	36
3.3	การหาปริมาณน้ำด้วยวิธี Flow table test	39
3.4	เครื่องผสมมอร์ตาร์	40
3.5	การเทเนื้อมอร์ตาร์ประมาณ 2 ใน 3 ของความสูงของแบบหล่อ	40
3.6	เทมอร์ตาร์ลงในแบบหล่อ และปาดหน้าให้เรียบ	41
3.7	บ่มน้ำเป็นระยะเวลา 3 7 14 และ 28 วัน	41
3.8	ตัวอย่างที่พร้อมนำไปทดสอบ	42
3.9	การนำทดสอบการรับแรงอัด	42
3.10	การชั่งน้ำหนักและวัดขนาดมิติของตัวอย่าง	43
3.11	การนำตัวอย่างทดสอบเข้าสู่อบที่ควบคุมอุณหภูมิ $\pm 115^{\circ}C$ เป็นเวลา 24 ชั่วโมง	44
4.1	การพัฒนากำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบาที่ไม่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ (Control) และที่มีการแทนที่ด้วยเถ้าลอย (CPFA) และ ด้วยเถ้ากลบขาว (CRHA)	47
4.2	ผลกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทุกชุด ที่ อายุ 28 วัน	49
4.3	ความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน	51
4.4	การดูดกลืนน้ำของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน	53
4.5	ค่าความเข้มข้นของอลูมินา ของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน	54
4.6	สมบัติทางความร้อนของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา	56
4.7	ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นกับกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน	58
4.8	ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นกับการดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน	58

รายการรูปประกอบ (ต่อ)

รูป		หน้า
4.9	ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นกับการรั่วไหลของอูมิหน้าของคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน	59
4.10	ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นกับการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน	59
ฉ.1	ลักษณะการหล่อตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาขนาด 5 x 5 x 5 เซนติเมตร	97
ฉ.2	ลักษณะการหล่อตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาขนาด 20 x 20 x 3 เซนติเมตร	97

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ในการก่อสร้างปัจจุบันมีวัสดุที่ได้รับการพัฒนาเพื่อให้ทำงานได้รวดเร็วอย่างมากมาย เช่น การก่อสร้างผนังจากอดีตที่เคยสร้างผนังโดยการหล่อคอนกรีตและการก่ออิฐมวลเบาเป็นการใช้อิฐมวลเบาเนื่องจากอิฐที่นิยมใช้ในการก่อผนังได้แก่ อิฐมวลเบา อิฐบล็อก มีน้ำหนักมากประมาณ 180 กิโลกรัม/ตารางเมตร ทำให้โครงสร้างมีขนาดใหญ่หรือต้องเพิ่มปริมาณเหล็กเสริมทำให้ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างเพิ่มขึ้นดังนั้นในปัจจุบันจึงมีการพัฒนาอิฐมวลเบาขึ้นเพื่อเป็นการลดน้ำหนัก ของผนังที่มีผลต่อโครงสร้าง แต่คอนกรีตมวลเบาในปัจจุบันมีต้นทุนในการผลิตสูงเนื่องจากต้องผ่านกระบวนการอบไอน้ำและใช้ปูนซีเมนต์เป็นวัสดุประสานในการผลิต แต่ในกระบวนการผลิตปูนซีเมนต์ต้องใช้พลังงานความร้อนในการเผาวัตถุดิบที่อุณหภูมิสูงประมาณ 1,500 องศาเซลเซียส และมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์(CO₂)สู่ชั้นบรรยากาศในปริมาณมากก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่าง ๆ ต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันจึงมีการศึกษาวิจัยโดยใช้วัสดุเหลือใช้จากการเกษตร และอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการเตรียมก่อนที่จะนำมาใช้ที่ใช้พลังงานต่ำ และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยมาใช้ทดแทนปูนซีเมนต์ในการผลิตคอนกรีตมวลเบา

ในการผลิตคอนกรีตมวลเบาส่วนใหญ่ต้องใช้ผงอลูมิเนียมเป็นสารเพิ่มฟองอากาศ ในขณะที่กระบวนการผลิตอลูมิเนียมจากสินแร่จำเป็นต้องใช้พลังงานกระแสไฟฟ้าค่อนข้างสูงเฉลี่ยประมาณ 15,141 กิโลวัตต์/ชั่วโมงต่อการผลิตอลูมิเนียม 1 เมตริกตัน [1] และต้องนำเข้าจากต่างประเทศจึงทำให้ต้นทุนของอลูมิเนียมที่ใช้มีราคาสูง ปัจจุบันมีการศึกษาวิจัยโดยใช้กากของเสียที่มีการปนเปื้อนอลูมิเนียม มาใช้แทนอลูมิเนียมบริสุทธิ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต [2] โดยกากของเสียที่มีการปนเปื้อนอลูมิเนียมเกิดจากอุตสาหกรรมหลอมหล่อเศษและตะกรันอลูมิเนียม ซึ่งมีทั้งโรงหลอมขนาดเล็กที่มีชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการ ไปจนถึงโรงหลอมขนาดใหญ่ที่มีนักลงทุนเป็นผู้ดำเนินการปริมาณของเสียจากการหลอมอลูมิเนียมของโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยประมาณ 80,000 ตัน/ปี [3] โดยในกระบวนการหลอมอลูมิเนียมที่นำอลูมิเนียมที่ผ่านการใช้แล้วเป็นวัตถุดิบในการผลิตนั้นจะมีฝุ่นขนาดเล็กเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งถูกดักจับไว้ในอุปกรณ์ดักจับฝุ่นแบบถุงผ้ากรอง หรือเครื่องเก็บฝุ่นแบบไซโคลน โดยฝุ่นดังกล่าวมีอลูมิเนียมเป็นส่วนประกอบในขั้นตอนการกำจัดเนื่องจากโรงงานส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กทำให้มีการลักลอบทิ้งรวมขยะ หรือฝังกลบอย่างไม่ถูกวิธีซึ่งทำให้เกิดผลกระทบด้านต่าง ๆ ต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาการนำกากตะกอนอลูมิเนียมที่เป็นกากของเสียมาแทนที่อลูมิเนียมบริสุทธิ์ในการผลิตคอนกรีตมวลเบาและ ได้นำของเสียจากภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่มีความเป็นวัสดุพอชโซลานได้แก่ เถ้าแกลบขาวและเถ้าลอยตามลำดับมาแทนที่ปูนซีเมนต์ โดยทำการศึกษาสมบัติต่าง ๆ ของคอนกรีตมวลเบาที่ผลิตขึ้นได้แก่ กำลังรับแรงอัด ความหนาแน่น การดูดกลืนน้ำ การรั่วไหลของอลูมิเนียมด้วยวิธี TCLP และการนำความร้อน

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำงานวิจัย

เพื่อศึกษาสมบัติของคอนกรีตมวลเบาที่ใช้กากตะกอนอลูมิเนียมเป็นสารเพิ่มฟองอากาศและที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาวและเถ้าลอย

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาผลของการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาว และเถ้าลอยต่อสมบัติของคอนกรีตมวลเบาผสมกากตะกอนอลูมิเนียม เป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งศึกษา โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

- 1) ปริมาณของกากตะกอนอลูมิเนียมที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก
- 2) ชนิดของวัสดุพอชโซลานที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เถ้าแกลบขาว และเถ้าลอย
- 3) ปริมาณของวัสดุพอชโซลานได้แก่ ปริมาณร้อยละ 0 และ 50 โดยน้ำหนัก
- 4) ปริมาณของปูนขาวที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ปริมาณร้อยละ 20 โดยน้ำหนัก
- 5) สมบัติของคอนกรีตมวลเบาที่ทำการศึกษาประกอบด้วย
  - สมบัติทางกลได้แก่ กำลังรับแรงอัดที่อายุ 3 7 14 และ 28 วัน
  - สมบัติทางกายภาพ ได้แก่ ความหนาแน่นและการดูดกลืนน้ำที่อายุ 28 วัน
  - สมบัติการนำความร้อนที่อายุ 28 วัน
  - การรั่วไหลของอลูมินาด้วยวิธี TCLP ที่อายุ 28 วัน

บทที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 คอนกรีตมวลพรุน

คอนกรีตมวลเบาเริ่มมีการค้นคว้าและพัฒนาในแถบยุโรปเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2466 และได้มีการผลิตเพื่อจำหน่ายในปี พ.ศ. 2473 เนื่องจากสมบัติเด่นของวัสดุซึ่งมีน้ำหนักเบา ทำให้ประหยัดโครงสร้างและมีความเป็นฉนวนกันความร้อน ซึ่งคอนกรีตมวลเบาผลิตจากปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ทราย ขี้ขี้มน ปูนขาวผสมกับน้ำ และผงอลูมิเนียม สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ตามกระบวนการผลิต คือ คอนกรีตมวลเบาแบบไอน้ำและคอนกรีตมวลเบาแบบไม่อบไอน้ำ

2.1.1 คอนกรีตมวลเบาที่ไม่ผ่านการอบไอน้ำภายใต้ความดันสูง (Non-Autoclaved System)

คอนกรีตมวลเบาที่ไม่ผ่านการอบไอน้ำภายใต้ความดัน สามารถแบ่งได้ 2 ประเภทคือ [4]

ประเภทที่ 1 ใช้วัสดุเบากว่ามาทดแทน เช่น ขี้เลื่อย ขี้เถ้า ขานอ้อย หรือเม็ดโฟมทำให้คอนกรีตมีน้ำหนักเบาขึ้น

ประเภทที่ 2 ใช้สารเคมี (Circular Lightweight Concrete) เพื่อทำให้เนื้อคอนกรีตฟูและทิ้งให้แข็งตัว

2.1.2 คอนกรีตมวลเบาที่ผ่านการอบไอน้ำภายใต้ความดันสูง (Autoclaved System)

แบ่งตามวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตได้ 2 ประเภท ซึ่งกระบวนการผลิตทั้ง 2 ประเภท นั้นจำเป็นต้องใช้องค์ประกอบทางเคมีจาก CaO ซึ่งต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 22 ต่อน้ำหนักหน่วยของการออกแบบการผสมซึ่ง CaO นั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญมากของคอนกรีตมวลเบา

ประเภทที่ 1 Lime Base วัตถุดิบหลักคือปูนขาว การใช้ปูนขาวในการผลิตนั้นจะไม่สามารถควบคุมคุณภาพในการผลิตได้

ประเภทที่ 2 Cement Base ใช้ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ประเภทที่ 1 เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต เป็นระบบที่นอกจากจะช่วยให้คอนกรีตมีคุณภาพได้มาตรฐานสม่ำเสมอแล้ว ยังช่วยให้เกิดการตกผลึกของ (Calcium Silicate) ในเนื้อคอนกรีตทำให้คอนกรีตมีความแข็งแรง ทนทาน และในการผลิตนั้นสามารถใช้วัสดุปอซโซลานมาแทนที่ปูนซีเมนต์เนื่องจากวัสดุปอซโซลานเป็นวัสดุที่ไม่มีสมบัติยึดประสานในตัวของวัสดุเอง ซึ่งจะต้องมีสารละลายที่มีความเป็นด่างมาผสม จึงจะทำให้วัสดุปอซโซลานมีความสามารถในการยึดประสานคล้ายกับปูนซีเมนต์

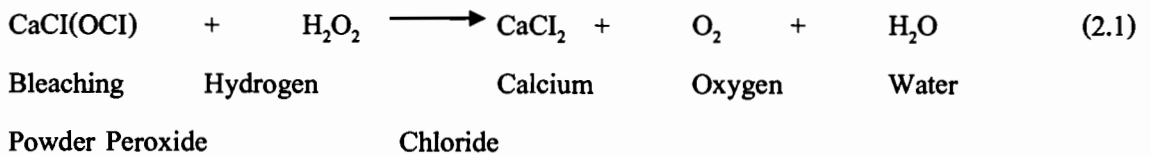

2.1.3 กรรมวิธีการผลิตคอนกรีตพูน

การผลิต Autoclaved Concrete (AAC) [6] แบ่งออกได้เป็น 2 วิธี คือ

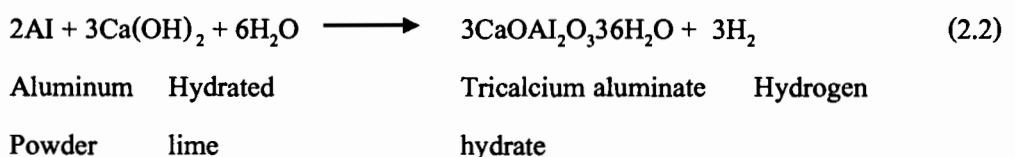
2.1.3.1 วิธีทางเคมี (Chemical aerating Method) เป็นวิธีที่ใส่สารเคมีลงไปเพื่อให้เกิดปฏิกิริยาในเนื้อคอนกรีต เกิดฟองอากาศจำนวนมาก วิธีนี้คล้ายกับการใส่ผงฟูในขนมเค้ก ทำให้ขนมเค้กฟู วิธีทางเคมีนี้จะใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์การผลิตสูงมาก ทำให้คอนกรีตมวลเบาที่ได้มีคุณภาพดีสม่ำเสมอ และมีน้ำหนักประมาณร้อยละ 20-40 ของคอนกรีตปกติ จึงได้รับความนิยมมาก สำหรับวิธีทางเคมีสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. Hydrogen Peroxide and bleaching powder method วิธีนี้เป็นวิธีการ ทำให้เกิดก๊าซออกซิเจนในเนื้อคอนกรีตดังสมการ 2.1

จากรูปแบบสมการเคมีข้างต้นนี้ จะเห็นว่าเป็นการใช้สารฟอกสี (Bleaching powder) ทำปฏิกิริยากับ Hydrogen Peroxid มีผลทำให้เกิดฟองน้ำและก๊าซออกซิเจนในเนื้อคอนกรีต

2. Aluminum Powder method เป็นวิธีที่ใส่สารเคมีให้เกิดปฏิกิริยาทางเคมีในเนื้อคอนกรีตทำให้เกิดฟองอากาศจำนวนมากในเนื้อคอนกรีต ซึ่งเกิดปฏิกิริยาเคมีดังสมการข้างล่างนี้

จากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าผลอลูมิเนียมทำปฏิกิริยากับ $\text{Ca}(\text{OH})_2$ มีผลก่อให้เกิดฟองก๊าซของไฮโดรเจน

2.1.3.2 วิธีทางกล (Mechanical Method or mixture) เป็นวิธีที่ทำให้เกิดโฟมขึ้นก่อนแล้ว นำโฟมนี้ไปผสมคอนกรีตทันที เมื่อคอนกรีตแข็งตัวก็จะได้คอนกรีตที่มีฟองอากาศจำนวนมาก ทำให้มีน้ำหนักเบา วิธีนี้ไม่ค่อยได้รับความนิยมเพราะราคาแพงและคุณภาพของคอนกรีตเบาที่ได้ไม่สม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับฝีมือในการผสมคอนกรีต วิธีการผลิตโดยทั่วไปแบ่งออกได้เป็น 3 วิธี

Excess Water Methol เป็นการผสมโดยใช้ปริมาณน้ำมากเกินไปที่ซีเมนต์จะทำปฏิกิริยาสมบูรณ์ ทำโดยผสมอัตราส่วนน้ำต่อซีเมนต์ ให้ใช้น้ำมากๆและทำการผสมหลายครั้งซึ่งจะทำให้ปริมาณน้ำจำนวนมาก เมื่อนำไปบ่มด้วยไอน้ำความดันสูงให้แห้งและเรียกว่า “Light Lime Concrete” เพราะทำให้ปูนขาวเป็นตัวเชื่อม

Air Entraining Agent เป็นวิธีไม่ส่วนเหลวๆกับสารกักกระจายฟองอากาศทำให้เกิดฟองในลักษณะเดียวกับการตีไข่ขาว โดยที่การผสมจะใช้เครื่องผสมที่เป็นใบพัดหมุนในแนวราบ (Horizontal Propeller-Typ Mixers) และภายในเครื่องยังประกอบด้วยลวดตะแกรงยาว $\frac{1}{4}$ นิ้ว หมุนด้วยความเร็ว 55-60 รอบต่อนาที

Preformet foam Method ฟองอากาศที่ได้จากวิธีนี้โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับสารกระตุ้นพวกโปรตีนหรือสารเคมีอื่นๆ

2.2 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์

ปูนซีเมนต์เป็นคำที่มาจากภาษาละติน หมายถึง สารที่สามารถยึดหรือประสานของแข็ง หรือมวลรวม เช่น หินหรือกรวด และทราย ให้แข็งติดเป็นชิ้นเดียวกัน นิยมใช้ในงานก่อสร้างเป็นหลัก โดยมีการนำปูนซีเมนต์ไปใช้งาน ทั้งในรูปของซีเมนต์เพสต์ มอร์ตาร์ และคอนกรีต โดยซีเมนต์เพสต์คือ ส่วนผสมของปูนซีเมนต์กับน้ำ และอาจมีสารผสมเพิ่มหรือน้ำยาผสมคอนกรีตด้วย มอร์ตาร์ คือ ส่วนผสมของซีเมนต์เพสต์กับทราย และคอนกรีต คือ ส่วนผสมของมอร์ตาร์กับหินหรือกรวด

2.2.1 องค์ประกอบทางเคมีของปูนซีเมนต์

เมื่อทำการปฏิกิริยาจะเกิดขึ้นเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 น้ำจะระเหยออกจากส่วนผสมทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 2 ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) จะถูกขับออกจากหินปูนหรือดินสอพองเหลือเพียง CaO

ขั้นตอนที่ 3 เกิดจากการหลอมตัวของออกไซด์ระหว่างแคลเซียม (จากหินปูนหรือดินสอพอง) กับซิลิกา อลูมินา และเหล็ก (จากดินดำหรือดินเหนียวหรือดินดาน)

ขั้นตอนที่ 4 เกิดการรวมตัวของออกไซด์ต่างๆ และตามด้วยกระบวนการตกผลึก เมื่อมีการทำให้เย็นลง

ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ที่ได้จะประกอบด้วยออกไซด์ 2 กลุ่มใหญ่ คือ

- ออกไซด์หลัก ได้แก่ CaO , SiO_2 , Al_2O_3 และ Fe_2O_3 ซึ่งรวมกันประมาณร้อยละ 90 ของน้ำหนักปูนซีเมนต์

- ออกไซด์รอง ได้แก่ MgO , Na_2O , K_2O , TiO_2 , P_2O_5 และซัลเฟอร์ ปริมาณออกไซด์ต่างๆที่เป็นองค์ประกอบของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ค่าออกไซด์ต่างๆที่เป็นองค์ประกอบของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ [7]

ออกไซด์	ร้อยละโดยน้ำหนัก
ออกไซด์หลัก	
CaO	60 - 67
SiO_2	17 - 25
Al_2O_3	3 - 8
Fe_2O_3	0.5 - 6.0
ออกไซด์รอง	
MgO	0.1 - 5.5
$\text{Na}_2\text{O} + \text{K}_2\text{O}$	0.5 - 1.3
TiO_2	0.1 - 0.4
P_2O_5	0.1 - 0.2
SO_3	1 - 3

ออกไซด์หลักจะรวมตัวในระหว่างการเกิดปูนเม็ด (Clinker) เกิดเป็นสารประกอบหลักที่สำคัญ 4 ชนิด ดังแสดงในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 สารประกอบหลักของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ [7]

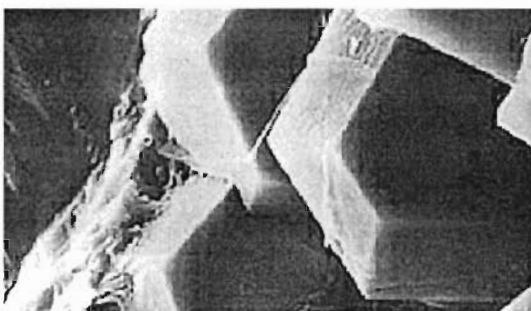
ชื่อสารประกอบหลัก	ส่วนประกอบทางเคมี	ชื่อย่อ
ไตรแคลเซียมซิลิเกต (Tricalcium Silicate)	$3\text{CaO} \cdot \text{SiO}_2$	C_3S
ไดแคลเซียมซิลิเกต (Dicalcium Aluminate)	$2\text{CaO} \cdot \text{SiO}_2$	C_2S
ไตรแคลเซียมอลูมินาต (Tricalcium Aluminate)	$3\text{CaO} \cdot \text{Al}_2\text{O}_3$	C_3A
เตตระแคลเซียมอลูมิโนเฟอร์ไรต์ (Tetracalcium Aluminoferrite)	$4\text{CaO} \cdot \text{Al}_2\text{O}_3 \cdot \text{Fe}_2\text{O}_3$	C_4AF

2.2.2 สมบัติของสารประกอบหลัก

สมบัติของสารประกอบหลักทั้ง 4 ชนิด [7] มีผลต่อสมบัติของปูนซีเมนต์ ดังนี้

2.2.2.1 ไตรแคลเซียมซิลิเกต (C_3S หรือ Alite)

C_3S เป็นสารประกอบที่มีรูปร่างเป็นผลึก 6 เหลี่ยม มีสีอ่อนกว่า C_2S ดังแสดงในรูปที่ 2.1 สมบัติของ C_3S จะเหมือนกับคุณสมบัติของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ เมื่อผสมกับน้ำจะเกิดการก่อตัวและการแข็งตัวภายใน 2-3 ชั่วโมง การเกิดปฏิกิริยากับน้ำจะก่อให้เกิดความร้อน 500 จูลต่อกรัม และจะมีกำลังอัดเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงสัปดาห์แรก ดังแสดงในรูป 2.2 โดยทั่วไปแล้วกำลังอัดในช่วงแรกของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์จะมีค่าเพิ่มขึ้น เมื่อร้อยละของ C_3S เพิ่มขึ้น โดยปริมาณชิปซัมจะมีผลต่อกำลังของ C_3S ด้วย ในปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์จะมี C_3S อยู่ประมาณร้อยละ 50-70 ดังแสดงในตารางที่ 2.3

(a)

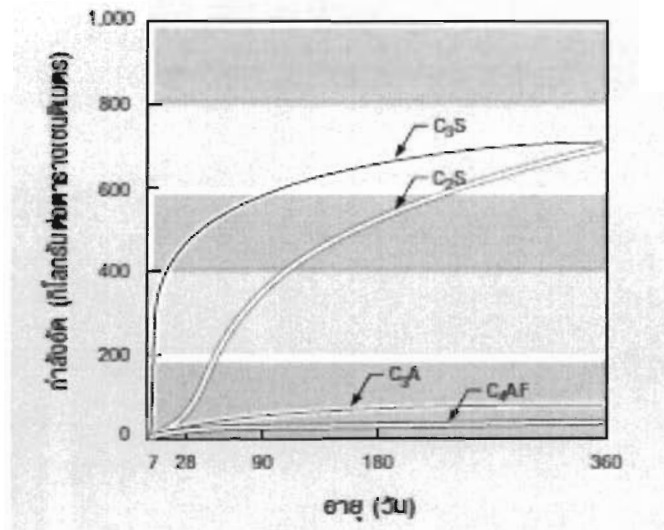

(b)

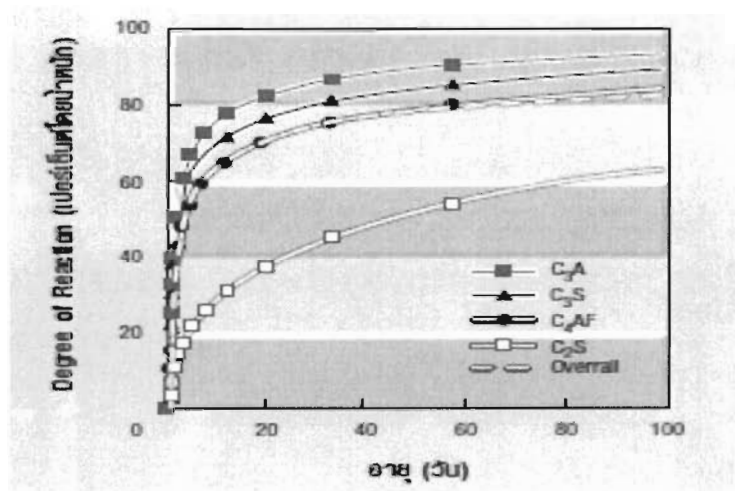
รูปที่ 2.1 รูปร่างของ C_3S ซึ่งเป็นผลึก 6 เหลี่ยม และ C_2S เป็นเม็ดกลมสีดำ [7]

a) ผลึก C_3S (Alite) ในรูปเม็ดของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ โดยใช้เครื่อง Scanning Electron (SEM) (ขยาย 3,000 เท่า)

b) ส่วนประกอบของปูนเม็ด ประกอบด้วย C_3S (Alite) ซึ่งมีสีอ่อนกว่าและรูปร่างเป็นเหลี่ยมมุม ส่วนผลึกที่มีลักษณะกลมและมีสีทึบ คือ C_2S (Belite) (ขยาย 4,000 เท่า)

a)

b)

รูปที่ 2.2 การพัฒนากำลั้งอัดของสารประกอบหลักในปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ [7]

a) กำลั้งอัดของสารประกอบหลัก

b) อัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชัน

ตารางที่ 2.3 ปริมาณองค์ประกอบทางเคมีของสารประกอบหลักของปูนเม็ด [7]

สารประกอบ	ปริมาณ (ร้อยละของปูนเม็ด)
C ₃ S (Alite)	50-70
C ₂ S (Beline)	15-30
C ₃ A	5-10
C ₄ AF (Celite)	5-15

2.2.2.2 ไคคัลเซียมซัลเฟต (C_2S หรือ Belite)

C_2S เป็นสารประกอบที่มีรูปร่างกลม โดย C_2S มีอยู่หลายรูปแต่มีเพียง βC_2S เท่านั้นที่มีความเสถียร คุณสมบัติทั่วไป βC_2S มีคุณสมบัติยืดยาว เมื่อผสมกับน้ำจะแข็งตัวและเกิดความร้อน 250 จูลต่อกรัม เมื่อแข็งตัวแล้วจะพัฒนากำลังอัดอย่างช้า ๆ ในช่วงแรก และกำลังอัดจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีอายุมากกว่า 7 วัน แต่ในระยะยาวได้กำลังอัดใกล้เคียงกับ C_2S ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์จะมี C_2S อยู่ประมาณ 15-30

2.2.2.3 ไตรคัลเซียมอลูมิเนต (C_3A)

C_3A เป็นสารประกอบที่มีรูปร่างเป็นเหลี่ยมมุม จะทำปฏิกิริยากับน้ำทันทีก่อให้เกิด Flash Set และเกิดความร้อนสูงในช่วงแรก ประมาณ 850 จูลต่อกรัม การป้องกัน Flash Set ทำได้โดยการเติมยิปซัมลงไปในช่วงขั้นตอนการบดปูนซีเมนต์ เพื่อทำหน้าที่หน่วงการก่อตัวเนื่องจากการเกิดปฏิกิริยาของ C_3A และจะพัฒนากำลังอัดในช่วง 1-2 วัน แต่มีค่ากำลังก่อนข้างต่ำ ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์จะมี C_3A อยู่ประมาณ 5-10 นอกจากนี้ยังพบว่า ปูนซีเมนต์ที่มี C_3A ต่ำกว่า จะสามารถทนทานต่อซัลเฟตได้ดีกว่า

2.2.2.4 เตตระคัลเซียมอลูมิโนเฟอร์ไรต์ (C_4AF หรือ Celite)

C_4AF เป็นสารประกอบที่ได้จากการใช้วัตถุดิบที่มีสารประกอบแร่เหล็กและอลูมิเนียม เพื่อลดอุณหภูมิของปูนซีเมนต์และจะมีผลต่อสีของปูนซีเมนต์ โดยทำให้ปูนซีเมนต์มีสีเทา C_4AF มีคุณสมบัติทำปฏิกิริยากับน้ำอย่างรวดเร็วและก่อตัวภายในไม่กี่นาที ความร้อนที่เกิดขึ้นประมาณ 420 จูลต่อกรัม ค่ากำลังอัดของ C_4AF มีค่าต่ำและไม่แน่นอน ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์จะมี C_4AF อยู่ประมาณ 5-15

2.2.3 สมบัติของสารประกอบรอง

2.2.3.1 ยิปซัม (Gypsum หรือ Calcium Sulphate หรือ $CaSO_4 \cdot 2H_2O$)

ยิปซัมเป็นหนึ่งในสามรูปแบบของสารประกอบคัลเซียมซัลเฟต ได้แก่

- ยิปซัม (Gypsum หรือ Calcium Sulphate หรือ $CaSO_4 \cdot 2H_2O$)
- Anhydrite (หรือ Anhydrous Calcium Sulphate หรือ $CaSO_4$)
- Plaster หรือ Hemihydrate (หรือ plaster of paris หรือ Bassanite หรือ Calcium Sulphate Hemihydrate หรือ $CaSO_4 \cdot 0.5H_2O$)

Hemihydrate หรือ $CaSO_4 \cdot 0.5H_2O$)

โดยจะมีการเติมยิปซัมในระหว่างการบดปูนซีเมนต์ เพื่อทำปฏิกิริยากับ C_3A เป็น Ettringite (Calcium Trisulphoaluminate) เพื่อหน่วงการทำปฏิกิริยาไฮเดรชันของ C_3A หรือเป็นการควบคุมระยะเวลาการก่อตัวของปูนซีเมนต์ถ้าไม่ได้เติมยิปซัม ปูนซีเมนต์จะเกิดการก่อตัวอย่างรวดเร็ว ปริมาณยิปซัมที่ใส่

ต้องเหมาะสม เพื่อให้ปูนซีเมนต์เกิดกำลังอัดสูงสุด และเกิดการหดน้อยที่สุด โดยปริมาณชิปซัมที่เหมาะสมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

- ปริมาณอัลคาไลออกไซด์ ได้แก่ Na_2O และ K_2O
- ปริมาณ C_3A
- ความละเอียด (Fineness) ของปูนซีเมนต์

นอกจากนี้จะต้องมีการควบคุมปริมาณชิปซัมที่ใส่ไม่ให้มากเกินไป เพราะอาจส่งผลให้เกิดการแตกร้าวเนื่องจากปริมาตรที่เพิ่มขึ้นจากการเกิด Ettringite มากเกินไป

2.2.3.2 Free Line (CaO)

Free Line สามารถเกิดได้ 2 กรณี ได้แก่

- เมื่อวัตถุดิบมีปริมาณ CaO มากเกินไป แต่ทำปฏิกิริยากับ SiO_2 , Al_2O_3 และ Fe_2O_3 ได้หมด
- เมื่อวัตถุดิบมีปริมาณ CaO มากเกินไป แต่ทำปฏิกิริยากับออกไซด์ต่างๆ ไม่สมบูรณ์

Free Line จะทำปฏิกิริยากับน้ำอย่างช้าๆหลังจากที่ปูนซีเมนต์แข็งตัวแล้ว ทำให้เกิดการขยายปริมาตร ที่อาจส่งผลให้เกิดการแตกร้าวและเสียหายได้ โดยจะเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “ความไม่อยู่ตัวเนื่องจาก Lime (Unsoundness Due to Lime)”

นอกจากปริมาณ CaO ที่มีผลต่อความไม่อยู่ตัวแล้ว ขนาดของอนุภาคและการกระจายตัวของปูนซีเมนต์ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลเช่นกัน

2.2.3.3 แมกนีเซียมออกไซด์ หรือแมกนีเซียม (Magnesium Oxide หรือ Magnesia หรือ MgO)

วัตถุดิบในการผลิตปูนซีเมนต์โดยปกติจะมี MgCO_3 เมื่อเผาจะเกิดการแยกตัวเป็น MgO และ CO_2 แมกนีเซียมออกไซด์บางส่วนจะหลอมเหลวเป็นปูนเม็ด ที่เหลือจะอยู่ในรูปในผลึก Periclase (MgO) ซึ่งเกิดปฏิกิริยา ไฮเดรชัน จะเหมือนกับ CaO คือ ทำให้ปริมาตรเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดความไม่อยู่ตัว (Unsoundness) และอาจส่งผลให้เกิดการแตกร้าวได้ การขยายตัวมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ

- ปริมาณของ MgO ในปูนซีเมนต์
- ขนาดของ MgO

ความไม่อยู่ตัวของ MgO จะขึ้นอยู่กับขนาดของผลึก เพราะถ้าผลึกมีขนาดเล็ก ปฏิกิริยาไฮเดรชันก็จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่ก่อให้เกิดการขยายตัวของปูนซีเมนต์ที่แข็งตัวแล้วที่อุณหภูมิปกติ MgO จะทำปฏิกิริยาไฮเดรชันได้ช้ามากโดยใช้เวลาเป็นปีๆ ดังนั้น การทดสอบการขยายตัวในช่วงเวลา

สั้นๆ จึงเป็นวิธีที่ไม่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้จึงได้นำวิธีการของ Autoclave มาใช้ในการทดสอบการขยายตัว อีกทั้งยังเป็นวิธีที่สามารถวัดค่าการขยายตัว อันเกิดจาก CaO และ MgO ได้อีกด้วย

2.2.3.4 อัลคาไลออกไซด์ (Alkali Oxides หรือ Na_2O . K_2O)

อัลคาไลออกไซด์ ที่มีอยู่ในปูนซีเมนต์นี้จะส่งผลเสีย ในกรณีที่ใช้มวลรวมบางประเภทที่สามารถทำปฏิกิริยากับอัลคาไลหรือด่างในปูนซีเมนต์มาผสมเป็นคอนกรีต จะทำให้เกิด “ปฏิกิริยาระหว่างด่างกับมวลรวม (Alkali – Aggregate Reaction หรือ AAR)” ผลจากปฏิกิริยาจะก่อให้เกิดการขยายตัวดันให้คอนกรีตแตกร้าวเสียหาย ยากต่อการแก้ไข ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้มวลรวมที่ทำปฏิกิริยาอัลคาไล ควรเลือกใช้ปูนที่มีอัลคาไลต่ำ กล่าวคือ ปริมาณอัลคาไลในปูนซีเมนต์ หรือ Total Alkalis (หรือ $\text{Eq.Na}_2\text{O}$) จะต้องไม่เกิน 0.6% โดยสามารถคำนวณหาค่า Total Alkalis ได้จากสูตร

$$\text{Total Alkalis} = \text{Na}_2\text{O} + 0.658(\text{K}_2\text{O}) \quad (2.3)$$

2.2.4 ประเภทของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์

ประเภทของปูนซีเมนต์ตามลักษณะการใช้งาน แบ่งออก 3 กลุ่ม หลักๆ ได้แก่

- ปูนซีเมนต์สำหรับงาน โครงสร้างและงานหล่อผลิตภัณฑ์คอนกรีต เช่น ปูนตราช้าง ปูนตราช้างรับกำลังอัดเร็ว, ปูนตราช้างทนซัลเฟตสูง, ปูนตราช้างทนน้ำเต็ม ดินเต็ม , และปูนตราช้างงานหล่อ เป็นต้น
- ปูนซีเมนต์สำหรับงานก่อ งานฉาบ เช่น ปูนตราเสือ , ปูนตราแรด , และปูนตราเสือพลัส เป็นต้น
- ปูนซีเมนต์สำหรับงานพิเศษ เช่น ปูนตราช้างจุดเจาะน้ำมัน, ปูนซีเมนต์ขาวตราช้างเผือก และปูนซีเมนต์ขาวตราเสือ เป็นต้น

ตามมาตรฐานปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ของประเทศไทย คือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ หรือ มอก. 15 เล่ม 1 ข้อกำหนดเกณฑ์คุณภาพ ได้แบ่งปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ออกเป็น 5 ประเภท ด้วยกัน ได้แก่

1. ประเภทที่ 1 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ธรรมดา
2. ประเภทที่ 2 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ดัดแปลง
3. ประเภทที่ 3 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทให้กำลังอัดสูง
4. ประเภทที่ 4 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทเกิดความร้อนต่ำ
5. ประเภทที่ 5 ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภททนซัลเฟตสูง

มาตรฐานปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ของสหรัฐอเมริกา คือ ASTM C 150 [8] ได้แบ่งปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ออกเป็น 8 ประเภท ซึ่งนอกจากประกอบด้วยปูนซีเมนต์ทั้ง 5 ประเภท ข้างต้นแล้ว ยังมีประเภทกระจายกักฟองอากาศอีก 3 ประเภท ได้แก่ ประเภท 1A , ประเภท 2A , และประเภท 3A

2.3 ปูนขาว (Lime)

ปูนขาวเป็นวัสดุก่อสร้างที่เก่าแก่ที่สุดที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยนำมาเป็นวัสดุยึดประสานในการก่อสร้างอาคารหรือถนนมาตั้งแต่สมัยกรีก โรมัน และอียิปต์โบราณ โดยทั่วไปนิยามของปูนขาว คือ สารที่มีองค์ประกอบของออกไซด์และไฮดรอกไซด์ ของแคลเซียมและแมกนีเซียม เป็นผลผลิตที่ได้มาจากการเผาหินปูน มีชื่อทางเคมีว่า แคลเซียมคาร์บอเนต (CaCO_3) สามารถขุดพบหินที่ใช้ผลิตปูนขาวได้ทั้งในสภาพที่บริสุทธิ์และไม่บริสุทธิ์ ปูนขาวสามารถแบ่งตามลักษณะทางเคมีได้ 2 ประเภท [9] คือ Quick Lime และ Hydrated Lime

2.3.1 Quick Lime

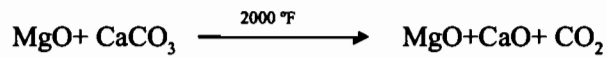
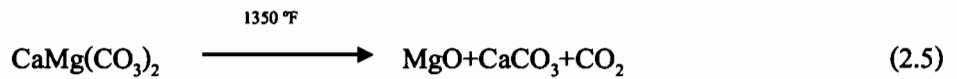
ปูนสุก (Quick Lime) คือ ปูนขาวที่มี Calcium Oxide (CaO) เป็นส่วนประกอบหลักและมี Magnesium Oxide (MgO) เป็นส่วนประกอบรองปูนสุก สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท

1. High Calcium Quicklime (CaO)
2. Dolomitic Calcium Quicklime ($\text{CaO}+\text{MgO}$)

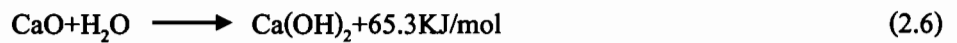
กรรมวิธีในการผลิต คือ การเผา Limestone โดยใช้อุณหภูมิขจัดคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) และน้ำ (H_2O) ที่มีอยู่ใน Limestone ให้เหลือแต่ Limestone CaO ดังสมการ

จากสมการจะเห็นได้ว่า จะต้องใช้อุณหภูมิในการเผา Limestone สูงถึง 1650 องศาฟาเรนไฮน์ (900 องศาเซลเซียส) จึงทำให้ Limestone แยกตัวออกเป็น CaO และ CO_2 แต่ในบางครั้งอาจต้องใช้อุณหภูมิสูงถึง 2000 องศาฟาเรนไฮน์ (1100 องศาเซลเซียส) เพื่อให้ Calcitic Limestone เกิดการแตกตัว ส่วนกรรมวิธีที่ใช้ในการผลิต Dolomitic Quicklime คือ การเผา Dolomitic Quicklime ที่อุณหภูมิ 1350 องศาฟาเรนไฮน์ (750 องศาเซลเซียส) ทำให้ได้ MgO และ CO_2 แต่อาจจะต้องใช้อุณหภูมิสูงถึง 2000 องศาฟาเรนไฮน์ (1100 องศาเซลเซียส) เพื่อให้เกิดการแตกตัวของ CO_2 ที่สมบูรณ์เต็มที่ดังสมการ

ปูนสุก เมื่อผสมกับน้ำจะเกิดปฏิกิริยาอย่างรวดเร็ว ผลของปฏิกิริยาจะทำให้ปูนสุกแตกตัวออกเป็น Hydrated Lime หรือ Slake Lime และมีความร้อนเกิดขึ้นดังสมการ

ในกระบวนการผลิตนอกจากจะให้ความร้อนแล้ว ยังทำให้ปริมาณเพิ่มขึ้นอีก ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงของปูนสุกเป็นขาว ทำให้สมบัติต่างๆเปลี่ยนแปลงไป Herrin และ Mitchell ได้แสดงสมบัติของปูนสุกและปูนขาวดังแสดงในตารางที่ 2.4 สมบัติของปูนขาวบริสุทธิ์ดังแสดงในตารางที่ 2.5 และสมบัติของผลิตภัณฑ์ปูนขาวที่ใช้ในวงการอุตสาหกรรมดังแสดงในตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.4 สมบัติของปูนสุกและปูนขาว [9]

Characteristic	Quick Lime	Water	Hydrated Lime
Molecular Weight	56	18	78
Specific Gravity	3.3	1	2.2
Relative Weight	1	0.32	1.32
Relative Volume	1	-	1.99

ตารางที่ 2.5 สมบัติของปูนขาวบริสุทธิ์ [9]

PROPERTIES OF THEORETICALLY PURE LIMES				
Characteristic	Quick Lime		Hydrated Lime	
	Calcaim or Calcium Oxide	Magnesia or Magnesium Oxide	Calcium Hydroxide	Magnesium Hydroxide
Chemical Formula	CaO	MgO	Ca (OH) ₂	Mg (OH) ₂
Crystalline Form	Cubic	Cubic	Hexagonal	Hexagonal
Melting Point	2570°C	2800°C	-	-

ตารางที่ 2.5 สมบัติของปูนขาวบริสุทธิ์ [9] (ต่อ)

PROPERTIES OF THEORETICALLY PURE LIMES				
Characteristic	Quick Lime		Hydrated Lime	
Chemical Name	Calcaim or Calcium Oxide	Magnesia or Magnesium Oxide	Calcium Hydroxide	Magnesium Hydroxide
Decomposition Point	-	-	580°C	345°C
Boiling Point	2850°C	3600°C	-	-
Heat of Solution at 18°C	+18.33 kg-cal	-	+2.79 kg-cal	+0.0 kg-cal
Molecular Weight	56.09	40.32	74.10	58.34
Specific Gravite	3.40	3.65	2.34	2.40

ตารางที่ 2.6 สมบัติของผลิตภัณฑ์ปูนขาวที่ใช้ในวงการอุตสาหกรรม [9]

PROPERTIES OF COMMERCIL LIMES		
(a) Quick Lime		
Chemical Composition	Hight Calcium (%)	Dolomitic (%)
CaO	92.25-98.00	55.00-57.50
MgO	0.30-2.25	37.60-40.80
CO ₂	0.40-1.50	0.40-1.50
SiO ₂	0.20-1.50	0.10-1.50
Fe ₂ O ₃	0.10-0.40	0.05-0.40
Ai ₂ O ₃	0.10-0.50	0.05-0.50
H ₂ O	0.10-0.90	0.10-0.90
Specific Gravite	3.20-3.40	3.20-3.40
Specific Heat at 100°F,Btu/ib	0.19	0.21
Bulk Density (People Lime),pcf	55.00-60.00	55.00-60.00

ตารางที่ 2.6 สมบัติของผลิตภัณฑ์ปูนขาวที่ใช้ในวงการอุตสาหกรรม [9] (ต่อ)

PROPERTIES OF COMMERCIL LIMES			
(a) Quick Lime			
Chemical Composition	Hight Calcium (%)	Dolomitic (%)	
(b) Hydrated Lime			
Characteristic	High Calcium	Mono Hydrated Dolomitic	Dihydrate Dolomitic
PrincipleChemical Composition	Ca (OH) ₂	Ca(OH) ₂ +MgO	Ca(OH) ₂ +(OH) ₂
Specific Gravity	2.30-2.40	2.70-2.90	2.40-2.60
Specific Heat at 100° F,Btu/lb	0.29	0.29	0.29
Bulk Density,pcf	25.00-3.00	25.00-35.00	30.00-40.00

2.3.2 Hydrated Lime

เมื่อปูนสุกรวมกับตัวน้ำทำให้เกิดปฏิกิริยา Hydrations กลายเป็นปูนขาว จำแนกได้ 3 ประเภท คือ

1. Hydrate high-Calcium Lime, Ca (OH)₂
2. Normal hydrate or Monohydrate Dolomitic Lime, Ca (OH)₂+MgO
3. Predure hydrate or Dihydrate Lime, Ca (OH)₂+Mg(OH)₂

ขนาดอนุภาคของปูนขาวจะมีขนาดเล็กมาก โดยทั่วไปจะมีขนาดประมาณ 1 ใน 10 เท่า ของขนาดอนุภาคของปูนซีเมนต์

ปูนขาวประเภท Hydrated Lime จะนิยมนำใช้กันกว้างขวางกว่าประเภท Quick Lime ทั้งนี้เป็นเพราะ Hydrated Lime เมื่อทำปฏิกิริยากับน้ำจะคลายความร้อนออกมาน้อยกว่า มีฤทธิ์ในการกัดกร่อนเครื่องจักร และเป็นอันตรายต่อผู้ใช้น้อยกว่า Quick Lime ส่วนรายละเอียดของสมบัติและสารประกอบของปูนขาวแต่ละชนิด ดังแสดงในตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 สมบัติและสารประกอบของปูนขาวแต่ละชนิด [9]

Characteristic	Lime	
	Quick Lime	Hydrated Lime
CaO+MgO	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 92	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95
CO ₂ -at Kiln	ไม่มากกว่าร้อยละ 3	ไม่มากกว่าร้อยละ 5
-elsewhere fineness	ไม่มากกว่าร้อยละ 10	ไม่มากกว่าร้อยละ 7

2.4 วัสดุปอซโซลาน

วัสดุปอซโซลาน คือ วัสดุที่มีส่วนประกอบทางเคมีส่วนใหญ่เป็นซิลิกา หรือซิลิกาออลูมินา มีสมบัติในการยึดประสานเล็กน้อยหรือไม่มีเลย แต่เมื่อบดจนเป็นผงละเอียดจะสามารถทำปฏิกิริยาเคมีกับแคลเซียมไฮดรอกไซด์ที่เป็นผลผลิตจากปฏิกิริยาไฮเดรชันระหว่างปูนซีเมนต์กับน้ำที่อุณหภูมิปกติร่วมกับความชื้น ทำให้เกิดสารเชื่อมประสานใหม่ซึ่งมีคุณสมบัติในการยึดประสานนั้น คือ แคลเซียมซิลิแคต (Calcium Silicate Hydrate) เพิ่มขึ้น เรียกปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นนี้ว่า “ปฏิกิริยาปอซโซลาน (Pozzolanic Reaction)” [6,10] การใช้วัสดุปอซโซลานอาจใส่อยู่ในรูปของสารผสมเพิ่มในคอนกรีต เช่น คอนกรีตปอซโซลาน (Pozzolanic Concrete) เป็นต้น หรืออาจใส่ในรูปของปูนซีเมนต์ผสมสารปอซโซลานก็ได้ เช่น ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ปอซโซลาน (Portland – Pozzolanic Concrete) เป็นต้น

การใช้สารปอซโซลานโดยทั่วไป จะช่วยเพิ่มความสามารถในการทำงานของคอนกรีตสดที่มีปริมาณปูนซีเมนต์อยู่น้อย มีผลทำให้กำลังแรงอัดของคอนกรีตต่ำในระยะแรก แต่กำลังจะสูงขึ้นเมื่อคอนกรีตมีอายุมากขึ้นและจะสูงกว่าคอนกรีตธรรมดาที่มีอายุมากกว่า 28 วัน และยังช่วยทำให้คอนกรีตมีความคงทนต่อสารเคมีสูงขึ้น เพราะปริมาณแคลเซียมไฮดรอกไซด์ที่ลดลง นอกจากนี้สารปอซโซลานยังช่วยลดปริมาณและอัตราความร้อนจากปฏิกิริยาไฮเดรชัน ทำให้สามารถใช้ปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 ผสมสารผสมเพิ่มชนิดนี้แทนปูนซีเมนต์พอร์ตแลนด์ประเภทที่ 4 สำหรับงานคอนกรีตมวล (Mass Concrete)

สมบัติของคอนกรีตผสมสารปอซโซลานจะขึ้นอยู่กับประเภทและปริมาณสารปอซโซลานในส่วนผสมคอนกรีต การบ่ม และอุณหภูมิ การออกแบบส่วนผสมคอนกรีตอาจจำเป็นต้องมีการทดลองผสม ต้องควบคุมการบ่มให้ได้ดีและนานกว่าคอนกรีตที่ปูนซีเมนต์ล้วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 3 วันแรก และควรทดสอบคุณภาพคอนกรีตก่อนใช้งานจริงด้วยปริมาณการใช้ข้อมขึ้นอยู่กับประเภท

และลักษณะงาน โครงสร้าง และชนิดรวมทั้งคุณสมบัติของสารปอชโซลาน เช่น เถ้าลอยซิลิกาฟูม วัสดุปอชโซลานธรรมชาติ และ Metakaolin เป็นต้น

- เถ้าลอย (Coal Fly Ash หรือ Pulverized Fuel Ash หรือ PEA) เป็นเถ้าอนินทรีย์ที่เหลื่อมมาจากการเผาถ่านหิน วัสดุนี้เป็นที่นิยมมากเพราะมีลักษณะเป็นผงละเอียดอยู่แล้ว เถ้าลอยที่มีคุณสมบัติที่ดีจะสามารถใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพของคอนกรีต เช่น เพิ่มความสามารถในการเทได้ ลดปริมาณน้ำ ลดปริมาณความร้อนจากปฏิกิริยาไฮเดรชัน เพิ่มกำลังในระยะยาว ลดการหดตัว เพิ่มความทึบน้ำและเพิ่มความคงทนต่อสารเคมี เป็นต้น แต่เนื่องจากคุณสมบัติของเถ้าลอยจะเปลี่ยนแปลงตามชนิดและแหล่งของถ่านหินและกระบวนการเผาไหม้ ดังนั้น เถ้าลอยที่จะนำมาใช้ในงานคอนกรีตจึงควรมีคุณสมบัติสอดคล้องกับข้อกำหนด

- ซิลิกาฟูม (Silica Fume หรือ Microsilica) คือสารปอชโซลานประเภทหนึ่งที่ได้จากกระบวนการผลิต Silicon Alloy เนื่องจากซิลิกาฟูมมีลักษณะเป็นผงที่มีความละเอียดสูงมากกว่าปูนซีเมนต์มาก ทำให้ปริมาณน้ำที่ต้องการในคอนกรีตเพิ่มขึ้น และมีผลทำให้การหดตัวเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงควรใช้ร่วมกับสารลดน้ำพิเศษ (Superplasticizer) โดยสามารถใช้ผสมคอนกรีตเพื่อปรับปรุงคุณภาพของคอนกรีต เช่น เพิ่มกำลังในคอนกรีตกำลังสูง ลดการเข้มน ลดการแยกตัว เพิ่มความทึบน้ำ และเพิ่มความคงทนต่อสารเคมี เป็นต้น

- วัสดุปอชโซลานธรรมชาติ (Natural Pozzolan) คือ วัสดุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่สามารถทำปฏิกิริยาปอชโซลานได้ เช่น เถ้าภูเขาไฟและหิน Tuff, Pumicite, Opaline, Chert, ดินเหนียว และหิน Shale เป็นต้น โดยปกติต้องนำมาบดให้ละเอียดและเผา

- Metakaolin เป็นสารปอชโซลานประเภทหนึ่งที่ได้จากดิน Kaolin ซึ่งผ่านกระบวนการ Calcined และเผาที่อุณหภูมิสูง เป็นลักษณะที่เป็นผลที่มีความละเอียดสูงมากกว่าปูนซีเมนต์มากและกระจายตัวในน้ำได้ดีกว่าซิลิกาฟูม สามารถใช้ผสมในคอนกรีตเพื่อปรับปรุงคุณภาพของคอนกรีต เช่น เพิ่มกำลังในคอนกรีตกำลังสูง ช่วยทำให้คอนกรีตมีเนื้อแน่นมากขึ้น เพิ่มความทึบน้ำ และเพิ่มความคงทนต่อสารเคมี เป็นต้น

2.4.1 เถ้าแกลบ (Rice Husk Ash)

เถ้าแกลบเป็นผลผลิตที่ได้จากการเผาแกลบ ที่อุณหภูมิเหมาะสม และนำเถ้าแกลบที่เผาและเย็นตัวลง มาบดให้ละเอียดด้วยเครื่องบดก็จะได้เถ้าแกลบที่เหมาะสมในการนำมาใช้เป็นวัสดุปอชโซลานได้ โดยในการเผาแกลบแบบเปิดนั้น จะมีซิลิกาอยู่ในรูปผลึกที่มีความว่องไวต่อปฏิกิริยาน้อยมาก เช่น Critabolite Tridymite แต่ก็มีบางส่วนที่ละเอียดมาก และมีสมบัติคล้ายสารปอชโซลาน ส่วนการเผาแบบปิดหรือควบคุมการเผาไหม้นั้น จะได้เถ้าแกลบที่มีสมบัติเป็นปอชโซลานที่ไวต่อปฏิกิริยา คือ เป็นซิลิกาที่มีโครงสร้างเป็น Celluler ซึ่งไม่เป็นผลึก และมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำเถ้าแกลบมาใช้ประโยชน์ พบว่า ถ้านำแกลบข้าวไปเผาที่อุณหภูมิ 450 องศาเซลเซียส นาน 4 ชั่วโมง จะพบว่าเถ้า

แกลบจะมีองค์ประกอบของซิลิกอนไดออกไซด์ อลูมิเนียมออกไซด์และเหล็กออกไซด์รวมกันถึงร้อยละ 93.76 ขององค์ประกอบทั้งหมด [6] และองค์ประกอบหลักดังกล่าวแล้ว ขี้เถ้าแกลบยังมีส่วนประกอบของ แมกนีเซียมออกไซด์ แคลเซียมออกไซด์ โซเดียมออกไซด์ และโปแตสเซียมออกไซด์ปนอยู่ด้วย ซึ่งบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ได้ทำการทดสอบและวิเคราะห์หาองค์ประกอบทางเคมีของขี้เถ้าแกลบ ดังแสดงในตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 องค์ประกอบทางเคมีของขี้เถ้าแกลบ [6]

องค์ประกอบทางเคมี	ร้อยละของสารประกอบ
ซิลิกอนไดออกไซด์ (SiO ₂)	93.15
อลูมิเนียมไดออกไซด์ (Al ₂ O ₃)	0.14
เหล็กออกไซด์ (Fe ₂ O ₃)	0.20
แคลเซียมออกไซด์ (CaO)	0.41
แมกนีเซียมออกไซด์ (MgO)	0.45
โซเดียมออกไซด์ (Na ₂ O)	0.08
โปแตสเซียมออกไซด์ (K ₂ O)	2.31
การสูญเสียเนื่องจากการเผาไหม้	2.77

2.4.2 เถ้าลอย Pulverized Fuel Ash (PFA)

การวิจัยและพัฒนาวัสดุผสมคอนกรีตประเภท อื่นๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือต้องการปรับปรุงคุณสมบัติต่างๆของคอนกรีตให้ดีขึ้น ทั้งคอนกรีตที่อยู่ในสภาพเหลวใช้ในการเท และคอนกรีตที่แข็งตัวแล้ว ใช้ในการรับกำลังอัด และที่สำคัญยิ่งคือต้องการได้คอนกรีตที่มีความทนทานรวมทั้งมีราคาเหมาะสม ซึ่งหนึ่งในนั้น คือ เถ้าถ่านหินหรือเถ้าลอย (Fly Ash หรือ Pulverized Fuel Ash [PFA])การนำวัสดุเหล่านี้มาใช้ประโยชน์โดยตรง คือ การปรับปรุงคุณภาพของคอนกรีตให้ดีขึ้นแล้ว ยังประโยชน์ทางอ้อม คือการนำของเสีย (Waste) มาใช้ซึ่งช่วยขจัดปัญหาเรื่องมลภาวะที่เกิดจากการเผาถ่านหินเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า เถ้าถ่านหินจะถูกคัดออกมาตามลมร้อนเพื่อออกไปสู่ปล่องควัน จากนั้นตัวคักจับ (Electrostatic Precipitator) จะรวบรวมเถ้าถ่านหินเพื่อเก็บไว้ในไซโลต่อไป

2.4.2.1 ความละเอียดของเถ้าลอย

Pulverized Fuel Ash (PFA) เป็นของแข็งเม็ดกลมมีความละเอียดเทียบเท่ากับอนุภาคของซีเมนต์ที่มีลักษณะเป็นเหลี่ยม ดังรูปที่ 2.3 ซึ่งลอยขึ้นมาพร้อมกับอากาศร้อนที่เกิดจากการเผาไหม้ของถ่านหินที่

บดละเอียด (Pulverized Coal) ในโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าและถูกจับด้วยเครื่องดักจับ (Precipitator) หลังจากนั้นจะถูกส่งต่อไปยังถังเก็บ ซึ่งถ่านหินที่นำมาใช้ทำเชื้อเพลิงประกอบด้วย สารประกอบคาร์บอนและแร่ธาตุอื่นๆ เช่น ดินดาน, ดินเหนียว, ซัลไฟด์ และคาร์บอน เมื่อถูกเผาใน อุณหภูมิสูงในเตาเผาคุณสมบัติของสารประกอบต่างๆ ในถ่านหินจะเปลี่ยนไปทั้งด้านกายภาพและ ด้านเคมี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิในเตาเผา รวมทั้งวิธีการทำให้เย็น PFA ที่ได้จากการเผานี้ ส่วนใหญ่ เป็นออกไซด์ของซิลิกาและอลูมินา ที่คอนกรีตมวลเบาต้องการ

รูปที่ 2.3 อนุภาคของซีเมนต์ เทียบกับอนุภาคของ เถ้าลอยบดละเอียด [11]

ถ่านหินโดยทั่วไปแล้วจะมีความละเอียดกว่าปูนซีเมนต์ โดยทั่วไปจะเป็นรูปทรงกลมมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางตั้งแต่เล็กกว่า 1 ไมโครเมตร (0.001 mm) จนถึง 150 ไมโครเมตร (0.15 mm) การวัดความละเอียดของถ่านหินมี 2 วิธีที่นิยมใช้กันคือ วิธีการร่อนผ่านตะแกรงเบอร์ 325 หรือช่องเปิด 45 ไมโครเมตร กับวิธีพื้นที่ผิวต่อหน่วยน้ำหนักโดยใช้วิธีของ Blaine ทั้ง 2 วิธีเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ถ่านหินในแม่เมาะมีลักษณะเป็นฝุ่นผงสีเทา เทาดำ หรือน้ำตาลใน ตารางที่ 2.9

ตารางที่ 2.9 ผลสรุปสมบัติของ เถ้าลอย เทียบกับซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 1 [12]

คุณสมบัติ	ซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท1	เถ้าลอย (PFA)
ความหนาแน่น (ตร.ซม./กรัม)	3,400 ตร.ซม./กรัม	3,800 ตร.ซม./กรัม
ความหนาแน่น (กก.ลบ.ม.)	1400 กก.ลบ.ม.	900 กก.ลบ.ม.
ความถ่วงจำเพาะ(กก.ลบ.ม.)	3.15 กก.ลบ.ม.	2.30 กก.ลบ.ม.
สี	เทา	เทาอ่อน-เทาเข้ม,น้ำตาล

2.4.2.2 องค์ประกอบทางเคมี

องค์ประกอบหลักทางเคมีของเถ้าถ่านหินคือ ซิลิกอนไดออกไซด์ (SiO_2), อลูมิเนียมไตรออกไซด์ (Al_2O_3) และ เฟอร์ริกออกไซด์ (Fe_2O_3) อัตราส่วนออกไซด์ทั้ง 3 ชนิดจะแปรเปลี่ยนไปตามอุณหภูมิ, สภาพแวดล้อมขณะเผา, และชนิดของถ่านหินที่ใช้เผา ด้วยเหตุนี้ ASTM C 618 จึงได้แยกประเภทของเถ้าถ่านหินไว้ 2 ชนิด คือ Class F และ Class C โดย Class F มีปริมาณ $\text{SiO}_2 + \text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3$ มากกว่าร้อยละ 70 โดยน้ำหนักและ Class C จะมีปริมาณ $\text{SiO}_2 + \text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3$ ระหว่างร้อยละ 50-70 โดยน้ำหนัก ส่วนใหญ่แล้วถ่านหินลิกไนท์ (Lignite), สับบิทูมินัส (Subbituminous) ให้เถ้าถ่านหิน Class C ส่วนถ่านหินชนิดแอนทราไซต์ (Anthracite), บิทูมินัส (Bituminous) จะให้เถ้าถ่านหิน Class F สำหรับที่โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า อ. แม่เมาะ ใช้เถ้าถ่านหินลิกไนท์เป็นวัตถุดิบในการให้ความร้อน

2.5 ปฏิกริยาไฮเดรชัน

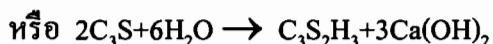
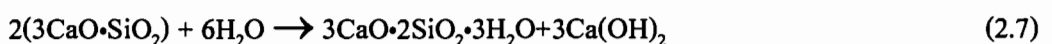
การก่อตัวและการแข็งตัวของซีเมนต์ เกิดจากปฏิกริยาไฮเดรชันขององค์ประกอบของปูนซีเมนต์ [7] โดยปฏิกริยานี้เกิดขึ้น 2 ลักษณะ คือ

- อาศัยสารละลาย ปูนซีเมนต์จะละลายในน้ำ ก่อให้เกิด Ions ในสารละลาย และ Ions นี้จะผสมกันทำให้เกิดสารประกอบใหม่ขึ้น
- การเกิดปฏิกริยาระหว่างของแข็ง ปฏิกริยาเกิดขึ้น โดยตรงที่ผิวของของแข็ง โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารละลายปฏิกริยาประเภทนี้เรียกว่า “Solid Steat Reaction” ปฏิกริยาไฮเดรชันของปูนซีเมนต์จะเกิดขึ้นทั้ง 2 ลักษณะ โดยในช่วงแรกจะอาศัยสารละลายและในช่วงต่อไปจะเกิดปฏิกริยาระหว่างของแข็งปูนซีเมนต์ประกอบด้วยสารประกอบหลายชนิด เมื่อเกิดปฏิกริยาไฮเดรชัน ผลิตภัณฑ์ได้อาจเกิดปฏิกริยาต่อไป ทำให้แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่ได้ครั้งแรก ดังนั้น ในที่นี้เราจะแยกพิจารณาปฏิกริยาไฮเดรชันของสารประกอบหลักแต่ละชนิดของปูนซีเมนต์

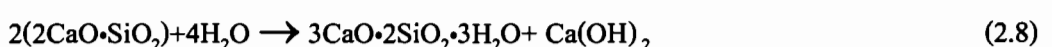
2.5.1 ปฏิกริยาไฮเดรชันของคัลเซียมซิลิเกต (C_3S และ C_2S)

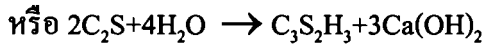
คัลเซียมซิลิเกต จะทำปฏิกริยากับน้ำก่อให้เกิด “คัลเซียมซิลิเกตไฮเดรต (Calcium Silicate Hydrate) หรือ $3\text{Ca}\cdot 2\text{SiO}_2\cdot 3\text{H}_2\text{O}$ หรือ $\text{C}_3\text{S}_2\text{H}_3$ หรือ CSH) ที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมประสานและให้ความแข็งแรง ดังสมการต่อไปนี้

สมการของ C_3S

สมการของ C_2S

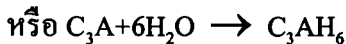
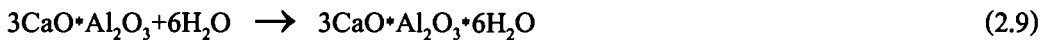

จากปฏิกิริยาไฮเดรชัน จะเกิด Gel เมื่อแข็งตัวจะมีลักษณะ 2 ประการ คือ มีรูพรุนและโครงสร้างไม่สม่ำเสมอ โดยองค์ประกอบทางเคมี CSH ขึ้นกับ อายุ อุณหภูมิ และอัตราส่วนน้ำตอปูนซีเมนต์ $\text{Ca}(\text{OH})_2$ ที่ได้จากปฏิกิริยาไฮเดรชันทำให้ซีเมนต์เพสต์มีคุณสมบัติเป็นค่ามาก คือ pH ประมาณ 12.5 ซึ่งจะป้องกันการกัดกร่อนของเหล็กเสริมได้อย่างดีมา

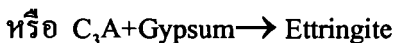
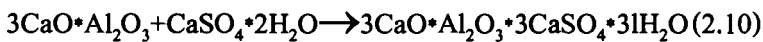
2.5.2 ปฏิกิริยาไฮเดรชันของไตรแคลเซียมอลูมิเนต (C_3A)

ปฏิกิริยาไฮเดรชันของ C_3A จะเกิดขึ้นที่ทันทีและก่อให้เกิดการแข็งตัวอย่างรวดเร็วของซีเมนต์เพสต์ ดังสมการต่อไปนี้

สมการของ C_3A

ในกระบวนการบดปูนซีเมนต์ จะมีการใส่ยิปซัมเข้าไป เพื่อหน่วงการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันของ C_3A ไม่ให้เกิดเร็วเกินไป โดยยิปซัมจะทำปฏิกิริยากับ C_3A ทำให้เกิดชั้นของ Ettringite บนผิวของอนุภาค C_3A ดังสมการต่อไปนี้

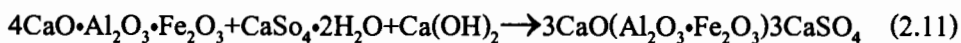

ชั้นของ Ettringite ก่อให้เกิดการหน่วงการก่อตัวของ C_3A และทำให้การก่อตัวในช่วงแรกนี้ขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาไฮเดรชันของ C_3S และ C_3A เป็นส่วนใหญ่ แต่ชั้นของ Ettringite ไม่ได้หยุดการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชัน กล่าวคือ เมื่อเกิด Ettringite จะเกิดแรงดันที่มาจาก การเพิ่มปริมาตรของของแข็ง แรงดันนี้จะทำให้ชั้นของ Ettringite แยกออก และเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันของ C_3A แต่เมื่อเกิดการแตกตัว จะเกิด Ettringite ใหม่เข้าไปแทนที่ เป็นการหน่วงปฏิกิริยาไฮเดรชันอีกครั้งหนึ่ง ขั้นตอนจะเป็นอย่างนี้ไปจนกระทั่ง Sulphate Ions มีปริมาณไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิด Ettringite จะเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันของ C_3A โดยเปลี่ยน Ettringite ไปเป็น Monosulphate

2.5.3 ปฏิกิริยาไฮเดรชันของเตตระแคลเซียมอลูมิโนเฟอร์ไรต์ (C_4AF)

ปฏิกิริยาไฮเดรชัน C_4AF นี้ จะเกิดช่วงต้น โดย C_4AF จะทำปฏิกิริยากับยิปซัม และ $\text{Ca}(\text{OH})_2$ ก่อให้เกิดอนุภาคที่มีรูปร่างเหมือนเข็มของ Sulphoaluminate และ Sulphoferrite ดังสมการต่อไปนี้

สมการของ C_4AF

หรือ $C_4AF + Gypsum + Ca(OH)_2 \rightarrow$ Sulphoaluminate และ Sulphoferrite

2.5.4 การพัฒนาโครงสร้างของซีเมนต์เพสต์

ผลจากปฏิกิริยาไฮเดรชัน โดยรวมของสารประกอบทั้ง 4 นั้น จะเกิด CSH Gel และ Ettringite เกิดอยู่บนอนุภาคปูนซีเมนต์ และเป็นการหน่วงปฏิกิริยาไฮเดรชัน ซึ่งอธิบายการเกิด “Dormant Period” อันเป็นช่วงเวลาที่ซีเมนต์เพสต์ไม่ค่อยเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยที่ยังคงสภาพเหลวและสามารถไหลได้ ในช่วง 1-2 ชั่วโมง เมื่อสิ้นสุดช่วง Dormant Period จะเข้าสู่จุดแข็งตัวเริ่มต้น (Initial Set) โดย CSH ที่เคลือบอยู่บนอนุภาคปูนซีเมนต์อนุภาคปูนซีเมนต์จะเกิดการแตกออกด้วยแรงออสโมติก ซึ่งแรงดันนี้เกิดจากความแตกต่างระหว่างความเข้มข้นของไอออนในสารละลายที่อยู่ระหว่าง Gel กับอนุภาคปูนซีเมนต์และไอออนในสารละลายที่อยู่รอบๆ CSH ทำให้เกิดการทำให้ปฏิกิริยาไฮเดรชันต่อไป

ปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากปฏิกิริยาไฮเดรชัน จะมีขนาดใหญ่กว่า 2 เท่าของปูนซีเมนต์ก่อนทำปฏิกิริยาและผลิตภัณฑ์ไฮเดรชันนี้จะเข้าไปอุดช่องว่างระหว่างอนุภาคปูนซีเมนต์ที่ละเอียด จนเกิดผิวสัมผัสระหว่างอนุภาคปูนซีเมนต์ ทำให้เกิดการก่อดัวของซีเมนต์เพสต์ เมื่อเวลาผ่านไปความเข้มข้นของผลิตภัณฑ์จากปฏิกิริยาไฮเดรชันจะมากขึ้น ทำให้เกิดจุดเชื่อมมากขึ้น จนถึงอนุภาคปูนซีเมนต์ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้และกลายเป็นจุดแข็งในที่สุด ซึ่งเข้าสู่จุดแข็งตัวสุดท้าย (Final Set)

2.5.5 ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชัน

อัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ และปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชัน ก็จะส่งผลกระทบต่อคุณสมบัติของปูนซีเมนต์เพสต์ที่แข็งตัวแล้วด้วยเช่นกัน ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชัน

2.5.5.1 อายุของซีเมนต์เพสต์ ยกเว้นช่วง Dormant Period อัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันจะมากที่สุดในช่วงแรก และจะลดลงเมื่อเวลาผ่านไปจนกระทั่งถึงจุดๆหนึ่งปฏิกิริยาจะสิ้นสุดโดยสมบูรณ์

2.5.5.2 องค์ประกอบของซีเมนต์ อัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันในช่วงแรกเท่านั้นขึ้นอยู่กับสารประกอบหลักแต่ละสาร โดยปูนซีเมนต์ที่มี C_3S และ C_3A มากจะเกิดปฏิกิริยาได้เร็ว แต่อัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันในช่วงปลายของแต่ละสารประกอบหลักจะไม่แตกต่างกันนัก

2.5.5.3 ความละเอียดของปูนซีเมนต์ เมื่อมีความละเอียดของปูนซีเมนต์เพิ่มขึ้น จะทำให้พื้นที่ผิวที่สัมผัสกับน้ำได้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันในช่วงแรกสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามความละเอียดจะไม่ส่งผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันช่วงปลาย

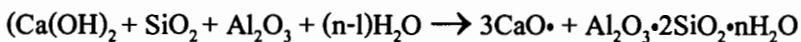
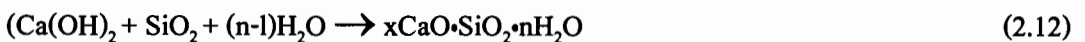
2.5.5.4 อัตราส่วนน้ำต่อปูนซีเมนต์ในช่วงต้น อัตราส่วนน้ำต่อปูนซีเมนต์ ไม่มีผลกระทบต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชัน แต่ในช่วงหลัง ถ้าส่วนผสมมีค่าอัตราส่วนน้ำต่อปูนซีเมนต์ลดลงอัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันจะลดลง ส่งผลให้ทั้งอัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชัน โดยเฉลี่ยคิดว่าการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันลดลงด้วย

2.5.5.5 อุณหภูมิ อัตราการเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันในช่วงแรกจะเพิ่มขึ้น เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น โดยข้อแม้ว่าการเพิ่มอุณหภูมินี้ต้องไม่ก่อให้เกิดการแห้งตัวของซีเมนต์เพสต์

2.5.5.6 การผสมเพิ่ม มีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทหน่วงปฏิกิริยาไฮเดรชัน เช่น สารจำพวกน้ำตาล กรดและเกลือของ Lignosulphonic และประเภทเร่งปฏิกิริยาไฮเดรชัน เช่น $C\alpha Cl_2$

2.6 ปฏิกิริยาปอซโซลาน

วัสดุปอซโซลานทำปฏิกิริยากับแคลเซียมไฮดรอกไซด์ ($Ca(OH)_2$) ที่เหลือจากการทำปฏิกิริยาไฮเดรชันระหว่างปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์กับน้ำได้ หรือทำปฏิกิริยากับปูนขาวที่ประกอบด้วย ($Ca(OH)_2$) ทำให้เกิดเป็น CSH หรือ CAH ก่อให้เกิดการแข็งตัวและมีสมบัติในการยึดประสานได้ปฏิกิริยาที่เกิดดังสมการต่อไปนี้ [10]

2.7 มวลรวม

มวลรวมคือ วัสดุเนื้อที่ที่ใช้เป็นวัสดุแทรกในคอนกรีต เช่น หิน,กรวด และทราย เป็นต้น มวลรวมเป็นวัสดุผสมคอนกรีตที่มีปริมาตรประมาณ 3 ใน 4 ส่วนของคอนกรีต มีราคาถูกเมื่อเทียบกับวัสดุผสมอื่นๆ จึงทำให้คอนกรีตมีต้นทุนราคาต่ำลงและมีผลกระทบต่อคุณสมบัติของคอนกรีตทั้งในสภาพสดและแข็งตัวแล้ว โดยพื้นฐานจะเป็นตัวกำหนด หน่วยน้ำหนัก (Unit Weight) โมดูลัสยืดหยุ่น (Modulus of Elasticity) และความคงตัวของปริมาตร (Volume Stability) ของคอนกรีต

ทรายเป็นมวลรวมวัตถุของเศษหิน เศษแร่ขนาดเล็ก มีลักษณะร่วนซุยไม่เกาะกัน เกิดจากกระบวนการผุพังสลายตัวทางธรรมชาติทั้งจากปฏิกิริยาทางเคมีและทางกายภาพของหินที่เป็นต้นกำเนิด เช่น หินอัคนี หินชั้นหรือหินตะกอน และหินแปร จากส่วนประกอบของหินต้นกำเนิดเหล่านี้ แร่chiefly อนุমান หรือ ควอร์ตซ์ (Quartz) เป็นแร่ที่มีความแข็งแกร่งต่อการกัดกร่อนและคงสภาพอยู่ในสภาพเม็ดที่ใหญ่จึงคงค้างและเป็นส่วนประกอบสำคัญของทรายโดยทั่วไป เม็ดทรายมีขนาดระหว่าง 1/16 ถึง 2 มิลลิเมตร [7] จึงมีการนำมาใช้ประโยชน์อย่างมากในอุตสาหกรรมก่อสร้าง เช่น ใช้เป็นมวลรวมหรือวัสดุผสมปูนซีเมนต์

แหล่งทรายในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นทรายที่ได้จากแม่น้ำและที่ราบลุ่มน้ำเก่า หรือที่เรียกกันว่า “ทรายน้ำจืด” มากกว่าทรายที่ได้จากชายฝั่งและในทะเลซึ่งเป็นทรายที่เรียกกันว่า “ทรายทะเล” ทรายน้ำเกิดจากการพัดของกระแสน้ำจากแหล่งกำเนิดสะสมอยู่ตามร่องน้ำของขอบริมฝั่ง และตามที่ราบลุ่มทั่วไป ทรายที่ใช้ในการผลิตคอนกรีตเป็นทรายชนิดน้ำจืด สามารถแบ่งตามแหล่งที่มาได้ 2 ชนิด ได้แก่ ทรายแม่น้ำ และทรายบก

ทรายแม่น้ำเป็นทรายที่เกิดจากการกัดเซาะของกระแสน้ำและค่อยๆตกตะกอนสะสมกลายเป็นแหล่งทรายอยู่ใต้ท้องน้ำ โดยทรายที่มีขนาดใหญ่ น้ำหนักมากจะตกตะกอนอยู่บริเวณต้นน้ำ ส่วนทรายละเอียดนั้นจะถูกกระแสน้ำพัดพารวมกันบริเวณท้ายน้ำ

ทรายบกเป็นทรายที่เกิดจากการตกตะกอนทับถมกันของลำน้ำเก่าที่แปรสภาพเป็นพื้นดิน โดยมีซากพืชและซากสัตว์ทับถมกันบริเวณผิวหน้าเรียกกันว่าหน้าดิน มีความหนาประมาณ 2-10 เมตร

2.7.1 โครงสร้างของเฟสมวลรวม

การแบ่งองค์ประกอบตามโครงสร้างจุลภาค (Microstructure) ของคอนกรีตซึ่งถือเป็นวัสดุคอมโพสิต (Composites) หรือวัสดุที่ประกอบมาจากหลายวัสดุหรือหลายเฟส (Phases) ที่มนุษย์สร้างขึ้น เฟสมวลรวมถือเป็นโครงสร้างวัสดุแทรกหนึ่งในสามเฟสสำคัญของโครงสร้างคอนกรีตแข็งตัวแล้ว อันได้แก่ เฟสเมตริกซ์ (Matrix Phase) หรือซีเมนต์เฟส (Hydrated Cement Paste) เฟสวัสดุแทรก (Filler Phase) หรือมวลรวม (Aggregates) และเฟสรอยต่อถ่ายแรงระหว่างซีเมนต์เฟสกับมวลรวม (Interface หรือ Transition Zone)

โดยทั่วไปเฟสมวลรวมเป็นเฟสที่มีกำลังสูงสุด จึงไม่มีผลกระทบต่อการรับกำลังของคอนกรีตแข็งตัว ยกเว้นในกรณีต่อไปนี้

กรณีหินผุหรือหินพรุน มีผลทำให้คอนกรีตกำลังต่ำกว่าปกติ

กรณีมวลรวมเบา (Light Aggregate) ซึ่งใช้เป็นมวลรวมในการผสมทำคอนกรีตมวลเบา (Light Weight Concrete) มีผลทำให้คอนกรีตมีกำลังต่ำกว่าคอนกรีตที่มีน้ำหนักปกติ (Normal-Weight Concrete)

กรณีกำลังสูงมาก (Very high Strength Concrete) กำลังของเฟสมวลรวมจะมีผลกระทบต่อกำลังของคอนกรีต

2.7.2 การจำแนกประเภทของมวลรวม

มีหลายวิธีในการจำแนกประเภทของมวลรวมดังนี้

มวลรวมหยาบ (Coarse Aggregate) หินหรือกรวดที่มีขนาดใหญ่กว่า 4.75 มิลลิเมตร (ค้างอยู่บนตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 4) โดยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มวลผสมคอนกรีต หรือ มอก.566 ยอมให้มวลรวมหยาบมีส่วนที่ละเอียดกว่านี้ผสมอยู่ได้บ้าง

มวลรวมละเอียด (Fine Aggregate) ทรายที่มีขนาดเล็กกว่า 4.75 มิลลิเมตรหรือผ่านตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 4 แต่ไม่เล็กกว่า 0.075 มิลลิเมตร (ผ่านตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 200) โดยมาตรฐาน มอก. 566 ยอมให้มวลรวมละเอียดกว่านี้ผสมอยู่ได้บ้าง

2.8 ทฤษฎีการนำความร้อน

การถ่ายเทความร้อนสามารถแบ่งได้เป็น 3 วิธี คือ การนำ การพา และการแผ่รังสีความร้อน ซึ่งจะกล่าวถึงเฉพาะการถ่ายเทความร้อนโดยการนำความร้อน เนื่องจากเป็นการนำความร้อนที่เกี่ยวข้อง โดยอุณหภูมิจะถ่ายเทจากด้านในสู่ด้านนอกของวัตถุซึ่งเป็นการถ่ายเทพลังงานจากวัตถุที่มีอุณหภูมิสูงไปสู่ขอบเขตที่มีอุณหภูมิต่ำ ค่าการนำความร้อนสามารถวัดได้ด้วยการวัดปริมาณที่เรียกว่าค่าการนำความร้อน (Thermal Conductivity, k) ที่มีหน่วยเป็น $W/m^{\circ}K$ ในระบบ SI และ Btu/ft ในระบบอังกฤษ ซึ่งสารที่มีการนำความร้อนสูงเรียกว่า ตัวนำความร้อน (Conductor) ส่วนสารที่มีค่าการนำความร้อนต่ำจะเรียกว่าฉนวน (Insulation) โดยโจเซฟ ฟูรีเยร์ (Joseph Fourier) [9] นักวิทยาศาสตร์ชาวฝรั่งเศสผู้ศึกษาการนำความร้อนอย่างละเอียดจากการเก็บข้อมูลของการนำความร้อนจากการทดลองพบว่า อัตราการถ่ายเทความร้อน โดยวิธีการนำนั้นจะแปรผันโดยตรงกับค่าการนำความร้อน พื้นที่ที่ตั้งฉากกับการไหล และอัตราการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิกับระยะทาง ในการถ่ายเทความร้อนโดยวิธีการนำความร้อนที่มีระบบอยู่ในสภาวะคงตัว (สม่ำเสมอ) กฎการนำความร้อนของฟูรีเยร์ ใน 1 มิติ คือ

$$Q = -kA \frac{dT}{dx} \quad (2.14)$$

- โดยที่ Q = อัตราการเคลื่อนที่ของความร้อนในทิศทาง X
 K = ค่าการนำความร้อน (Thermal Conductivity) ซึ่งขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ
 A = พื้นที่การถ่ายเทความร้อน
 dT/dx = การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิกับระยะทาง X

2.8.1 สมการระบบพิกัดตั้งฉาก

โดยพิจารณาปริมาตรขนาดเล็กในระบบพิกัด (x,y,z) แต่ละพิกัดมีความยาว ซึ่งสามารถเขียนสมมูลพลังงานบนปริมาตรควบคุม ที่มีมิติ dx, dy, dz จะได้ว่า

(อัตราการไหลเข้าของความร้อน) - (อัตราการไหลออกของความร้อน) - (อัตราการผลิตความร้อน) = (อัตราการสะสมความร้อน)

$$(dQ_x + dQ_y + dQ_z) - (dQ_{x+dx} + dQ_{y+dy} + dQ_{z+dz}) + Q_{gen} = Q_{acc} \quad (2.15)$$

โดยที่ $dQ_{x+dx} = dQ + \frac{\partial(dQ_x)}{\partial x} dx$ ส่วนเทอม dQ_{y+dy} และ dQ_{z+dz} ก็ได้ในทำนองเดียวกัน

$Q_{gen} = g \, dx \, dy \, dz$ เมื่อ g คืออัตราการผลิตความร้อนต่อหน่วยปริมาตร (W/m^3)

$$Q_{acc} = m \frac{\partial u}{\partial t} = \rho c \, dx \, dy \, dz \frac{\partial T}{\partial t} \quad (2.16)$$

เมื่อแทนเทอมต่างๆดังกล่าวข้างต้นลงในสมการ จะได้

$$G \, dx \, dy \, dz = \frac{\partial(dQ_x)}{\partial x} dx + \frac{\partial(dQ_y)}{\partial y} dy + \frac{\partial(dQ_z)}{\partial z} dz + \rho c \, dx \, dy \, dz \frac{\partial T}{\partial t} \quad (2.17)$$

แทนสมการการนำความร้อนของฟูเรียร์ลงในสมการ จะได้

$$\frac{\partial}{\partial x} \left(k dA_x \frac{\partial T}{\partial x} \right) dx + \frac{\partial}{\partial y} \left(k dA_y \frac{\partial T}{\partial y} \right) dy + \frac{\partial}{\partial z} \left(k dA_z \frac{\partial T}{\partial z} \right) dz + g \, dx \, dy \, dz = \rho c \, dx \, dy \, dz \frac{\partial T}{\partial t} \quad (2.18)$$

หารตลอดด้วย $dx \, dy \, dz$ สมการ จะลดรูปเป็น

$$\frac{\partial}{\partial x} \left(k \frac{\partial T}{\partial x} \right) + \frac{\partial}{\partial y} \left(k \frac{\partial T}{\partial y} \right) + \frac{\partial}{\partial z} \left(k \frac{\partial T}{\partial z} \right) + g = \rho c \frac{\partial T}{\partial t} \quad (2.19)$$

ถ้าค่าสภาพนำความร้อน (k) มีค่าคงที่จะได้

$$k \frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + k \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + k \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} + g = \rho c \frac{\partial T}{\partial t}$$

หรือ $k \frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + k \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + k \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} + \frac{g}{k} = \frac{l}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$ (2.20)

เมื่อ $T = T(x,y,z,t)$ และ α คือค่า Thermal Diffusivity ซึ่งเท่ากับ $\frac{k}{\rho c}$

2.9 อลูมิเนียม

อลูมิเนียม เป็นโลหะที่สำคัญ ได้รับการใช้งานมากที่สุดในกลุ่มโลหะที่มีน้ำหนักเบา (light Metals)

2.9.1 การผลิตอลูมิเนียมจากสินแร่ (Primary Aluminium)

อลูมิเนียมเป็นธาตุชนิดหนึ่งที่พบบนผิวโลก โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของออกไซด์ (Al_2O_3) ซึ่งจะปะปนอยู่กับซิลิโคนไดออกไซด์ (SiO_2) และเหล็ก แร่อลูมิเนียมที่สามารถนำมาถลุงเพื่อผลิตโลหะอลูมิเนียมได้นั้นจะเป็นแร่ซึ่งประกอบด้วยปริมาณของซิลิโคนไดออกไซด์ที่ต่ำ ซึ่งได้แก่ จำพวกแร่บอกไซต์ (Bauxite) และแร่เคโอลินไนต์ (Kaolinite) โดยแร่ที่นิยมนำมาถลุงเพื่อผลิตอลูมิเนียม ได้แก่ แร่บอกไซต์ โดยมีส่วนประกอบของอลูมิเนียมออกไซด์หรืออลูมินา (Al_2O_3) ร้อยละ 35-65 ซิลิโคนออกไซด์ (SiO_2) ร้อยละ 0.5-10 ไททานเนียมออกไซด์ (TiO_2) เหล็กออกไซด์ (Fe_2O_3) ร้อยละ 2-30 แคลเซียมออกไซด์ (CaO) ร้อยละ 0-55 [12] แต่ในการสำรวจแหล่งแร่ในประเทศไทยไม่พบแร่บอกไซต์แต่พบในประเทศใกล้เคียง เช่น มาเลเซีย และเวียดนาม ซึ่งในขั้นตอนการถลุงแร่สามารถแบ่งได้เป็น 2 กระบวนการ คือ การแยกอลูมินาออกจากแร่บอกไซต์ และการแยกโลหะอลูมิเนียมออกจากอลูมินา โดยกระบวนการแยกอลูมิเนียมออกจากอลูมินาที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ กระบวนการของ Hall และ Heroult [10] ซึ่งการผลิตอลูมิเนียมจากสินแร่นั้นต้องใช้กระแสไฟฟ้าเฉลี่ยถึงประมาณ 15,141 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อการผลิตอลูมิเนียม 1 เมตริกตัน [14] ซึ่งปริมาณการใช้ไฟฟ้าค่อนข้างสูง ดังนั้น ประเทศที่ค่าไฟฟ้ามีราคาแพงอุตสาหกรรมการผลิตอลูมิเนียมจึงไม่สามารถดำเนินการผลิตได้ ดังเช่นประเทศไทย เป็นต้น เพราะว่าอลูมิเนียมที่ผลิตได้จะมีราคาสูงกว่าราคาอลูมิเนียมในตลาดโลก

2.9.1.2 อลูมิเนียมที่ได้จากการรีไซเคิล (Secondary Aluminum)

โลหะอลูมิเนียมสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ นอกจากนี้ปริมาณพลังงานที่ใช้ในกระบวนการรีไซเคิลมีค่าน้อยกว่าปริมาณพลังงานที่ใช้ในกระบวนการผลิตอลูมิเนียมจากสินแร่ถึงร้อยละ 95 [15] ซึ่งพบว่าในกระบวนการรีไซเคิลนั้นใช้พลังงานน้อยกว่าอย่างมาก จึงส่งผลให้มีการนำโลหะอลูมิเนียมมารีไซเคิลเกิดขึ้นกว้างขวาง

2.10 การรั่วไหล

การรั่วไหลคือ ระดับของสิ่งที่เกิดขึ้นและสิ่งที่เราสนใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในระดับที่มีอันตราย หรือมีส่วนประกอบอื่นที่เป็นสิ่งที่ไม่เป็นที่ต้องการ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกำจัดของเสีย และแพร่ผ่านเข้าสู่สิ่งแวดล้อม โดยผ่านทางน้ำที่ไหลซึมผ่านขยะหรือออกมาจากกองฝังกลบการรั่วไหลสามารถวัดได้โดยวิธี Toxicity characteristic leaching procedure (TCLP) เป็นการทดสอบศักยภาพการรั่วไหลของของเสีย ที่เกิดขึ้นจากการจัดการที่ผิดพลาดและคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต [16] น้ำสกัด (Leachate) คือน้ำที่ชะมลพิษต่างๆออกมาจากของเสีย เช่น น้ำผิวดิน หรือน้ำใต้ดิน ประกอบด้วย สารอินทรีย์ สารอนินทรีย์ และของแข็งอื่น ๆ ปนอยู่ในรูปของสารละลายและตะกอนแขวนลอย ซึ่งขึ้นกับลักษณะและองค์ประกอบของกากของเสีย รวมทั้งปฏิกิริยาที่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการรั่วซึมของสารมลพิษ (Leach ability: L) หาได้จากอัตราส่วนของปริมาณสารมลพิษที่ออกมาจากตัวอย่าง และปริมาณสารมลพิษที่มีอยู่เดิมในตัวอย่าง

$$L = C_1/C_0$$

โดย L = ความสามารถในการชะละลาย (มิลลิกรัม/ลิตร)

C_1 = ความเข้มข้นของสารพิษก่อนทำการสกัด (มิลลิกรัม/ลิตร)

C_0 = ความเข้มข้นของสารพิษที่ออกมาจากตัวอย่างหลังการสกัด (มิลลิกรัม/ลิตร)

หรือเทียบปริมาณสารพิษที่ออกมาจากตัวอย่างหลังการสกัด (W_1) หารด้วยปริมาณสารพิษก่อนทำการสกัด $L = W_1/W_0$

โดย W_0 = ปริมาณสารพิษก่อนทำการสกัด (มิลลิกรัม)

W_1 = ปริมาณสารพิษที่ออกมาจากตัวอย่างหลังการสกัด (มิลลิกรัม)

2.10.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการรั่วไหล [17]

1. pH control โดยทั่วไปโลหะไฮดรอกไซด์มีค่าความสามารถในการละลายต่ำ ในช่วงความเป็นกรดค่าประมาณ 7.5-11 แต่มีโลหะบางชนิดที่มีสมบัติเป็นสารแอมโฟเทอริก (amphoteric) สามารถละลายได้ทั้งในช่วงค่าความเป็นกรดค่าทั้งสูงและต่ำ ดังนั้นการหล่อแข็งด้วยปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ ซึ่งเมื่อเกิดปฏิกิริยาไฮเดรชันจะมีความเป็นกรดค่าประมาณ 12-13 จึงสามารถลดความสามารถในการละลายของโลหะได้

2. Redox Potential โลหะหลายชนิดเมื่ออยู่ในรูปสารละลายสามารถเปลี่ยนสถานะวาเลนซ์อิเล็กตรอนได้ ซึ่งทำให้สมบัติทางเคมีของโลหะเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงไป เช่นความสามารถในการเคลื่อนที่ (mobilization) โลหะดังกล่าวได้แก่ As Cr Fe Mg และ Mn

3. ปฏิกิริยาเคมี เช่นการตกตะกอนในรูป ตะกอนไฮดรอกไซด์ ตะกอนวัลไฟด์ และตะกอนคาร์บอเนต ภายใต้สภาวะความเป็นกรด่างที่เหมาะสม
4. การดูดซับ เกิดขึ้นบริเวณผิวสัมผัส มักจะเป็นการดูดซับแบบชั้นเดียว (monolayer) ประสิทธิภาพการดูดซับขึ้นอยู่กับ ขนาดของอนุภาค รูปร่าง และความพรุน
5. การดูดซับทางเคมี การดูดซับชนิดนี้จะมีปฏิกิริยาเคมีเข้าไปเกี่ยวข้อง แรงยึดเหนี่ยวจะมากกว่าการดูดซับทางกายภาพ
6. Passivation เกิดเมื่อ ไอออนของ โลหะทำปฏิกิริยากับแอนไอออน แล้วเกิดเป็นตะกอนอยู่ที่บริเวณผิวสัมผัสเมื่อปริมาณตะกอนเพิ่มมากขึ้นจะทำหน้าที่เสมือนเป็นเยื่อกั้น (impermeability layer) ไม่ทำให้น้ำเข้าไปทำปฏิกิริยาไฮเดรชันที่บริเวณผิวสัมผัส ซึ่งการกระทำนี้จะเกิดขึ้นชั่วคราว
7. การแลกเปลี่ยนไอออน ไอออนที่อยู่ในสารละลายมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุ นั้น (Cation exchange capacity: CEC) ขึ้นกับประจุของ hydrate cation และขนาดไอออนในสารละลาย
8. Diadochy คือการแทนที่ธาตุที่มีลักษณะ และประจุที่คล้ายกันใน crystal lattice
9. Reprecipitation เป็นปฏิกิริยาเคมีที่สำคัญของการหล่อแข็งกากของเสียที่มีโลหะปนเปื้อน ในกรณีที่หล่อแข็งด้วยปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ร่วมกับวัสดุปอซโซลานนั้น ขั้นตอนแรกจากปฏิกิริยาไฮเดรชันเพสต์จะมีความเป็นด่างสูงเนื่องจากการละลายของแคลเซียมไฮดรอกไซด์ ไอออนของโลหะจะเกิดปฏิกิริยาเคมีเกิดเป็น โลหะไฮดรอกไซด์ ขณะเดียวกันซิลิกาเริ่มละลายแล้วเปลี่ยนรูปเป็นซิลิเกต หลังจากนั้น โลหะไฮดรอกไซด์กับซิลิเกตจะรวมตัวกันเป็นตะกอน (precipitation) ภายในเพสต์ ก่อให้เกิดการหน่วงปฏิกิริยาไฮเดรชัน
10. การตรึง (Encapsulation) เป็นการเก็บกักของเสียไว้ในก้อนหล่อแข็ง
11. การเปลี่ยนแปลงสมบัติบางประการของของเสีย ของเสียที่จะนำมาหล่อก้อนนั้นบางชนิดไม่สามารถที่จะนำมาหล่อก้อนได้เลย ต้องนำไปเปลี่ยนสมบัติบางประการก่อนเช่น การลดออกซิเดชันของโครเมียม +6 ไปเป็นโครเมียม +3 ซึ่งมีความสามารถในการละลายได้ต่ำกว่า การทำลายโครงสร้างของโซลนาโน เพื่อลดความเป็นพิษ การดึงน้ำ (dewatering) ออกจากของเสียเพื่อลดปริมาตร หรือลดขนาดของเสีย

2.11 งานวิจัยที่ผ่านมา

วิริยะ ธารพันธุ์ และคณะ [2] ได้นำโคลนปูนจากกระบวนการผลิตเชื้อกระดาษมาใช้แทนทรายในการผลิตคอนกรีตมวลเบา โดยทำการเตรียมคอนกรีตมวลเบาที่มี ฝุ่นอลูมิเนียมจากโรงหล่อหลอมอลูมิเนียม ร้อยละ 20 และ 30 โดยน้ำหนัก ผสมกับปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 3 และปูนขาวในอัตราส่วนเท่ากับ 100:0 80:20 70:30 และ 60:40 และใช้อัตราส่วนระหว่างวัสดุยึดประสาน (ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 3 และปูนขาว) และทรายเท่ากับ 1:1 โดยใช้โคลนปูนแทนทราย

ละเอียด ร้อยละ 0 50 และ 100 โดยน้ำหนัก จากการทดสอบพบว่าโคลนปูนสามารถนำมาใช้แทนทรายได้ในอัตราส่วน ร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก โดยใช้อัตราส่วนระหว่าง ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 3 และปูนขาวเท่ากับ 80:20 ปริมาณฝุ่นอลูมิเนียม ร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก ที่อัตราส่วนน้ำต่อซีเมนต์เท่ากับ 0.7 ให้กำลังรับแรงอัดที่ 90 วันเท่ากับ 47 กก./ซม.² และมีค่าความหนาแน่นเท่ากับ 938 กก./ลบ.ม. ซึ่งค่ากำลังรับแรงอัดผ่านมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมอก. 1505-2541 : ชิ้นส่วนคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ – อบอุ่นน้ำชั้นคุณภาพ 4 (กำลังอัดมากกว่า หรือเท่ากับ 40 กก./ซม.² ความหนาแน่นตั้งแต่ 701 ถึง 800 กก./ลบ.ม.) ยกเว้น ความหนาแน่นเกินมาตรฐาน นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาค่าการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบาที่ผลิตได้ พบว่ามีค่าการนำความร้อนต่ำเท่ากับ 0.31 วัตต์/เมตร.เคลวิน สามารถนำไปใช้เป็นผนังเพื่อลดการนำความร้อนเข้าสู่อาคารได้

ปณชัย โควิธา และคณะ [4] โดยนำเถ้าแกลบสังเคราะห์มาใช้แทนปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 และ 3 ในอัตราร้อยละ 40 50 และ 60 โดยน้ำหนัก วัสดุยึดประสาน(ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ เถ้าแกลบสังเคราะห์ และปูนขาว)และปูนขาวร้อยละ 20 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน มอร์ต้าร์มวลเบาเตรียมโดยใช้อัตราส่วนระหว่างวัสดุยึดประสานต่อทรายเท่ากับ 2:1 และทำการเติมสารกักกระจายฟองอากาศ 3 ชนิด ได้แก่ Aluminium Powder Portland Foam และ Portland Light ในอัตราร้อยละ 0.5 และ 1 ของวัสดุยึดประสาน ผลการทดสอบพบว่าตัวอย่างที่ใช้ Aluminium Powder ร้อยละ 1 และมีการแทนที่ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 ด้วยเถ้าแกลบสังเคราะห์ร้อยละ 60 ให้ค่าความหนาแน่นทั้งก่อนต่ำสุดเท่ากับ 0.89 กก.ลบ.ม. ส่วนกำลังรับแรงอัดที่ 28 วันเท่ากับ 41 กก./ซม.² และค่าการนำความร้อน 0.701 W/m^oK

Kiattikomol K. [18] ได้ศึกษาการทำคอนกรีตฟรูนโดยการเติมฟองอากาศที่เกิดจากสารเคมีลงไป ในเนื้อคอนกรีต ฟองอากาศนี้ได้จากการอัดอากาศลงไป ในสารละลาย Sodium Laurly Ether Sulphate ผลการศึกษาพบว่ากำลังอัดของคอนกรีตฟรูนขึ้นกับความหนาแน่น และปริมาณฟองอากาศที่เติมลงไป โดยใช้อัตราส่วน w/c เท่ากับ 0.6 อัตราส่วนซีเมนต์ต่อทรายละเอียดเท่ากับ 1:1 และปริมาณฟองอากาศ 0.15ม.³/100 กก.ซีเมนต์ มีกำลังรับแรงอัด 35 กก./ซม.² ความหนาแน่นเท่ากับ 1,000กก./ม.³

เจริญฤทธิ์ ธรรมชาติ และคณะ [19] ได้ทำการศึกษาคอนกรีตฟรูน โดยการเติมฟองอากาศที่เกิดจากแสงเคมีลงในเนื้อคอนกรีต ฟองอากาศนี้ได้จากการอัดอากาศลงไป ในสารละลาย Sodium Laury Ether Sulphate (NaC₁₂H₂₅SO₄) ที่มีความเข้มข้นร้อยละ 4 โดยปริมาตร โดยใช้ฟองอากาศที่แตกต่างกัน (100 125 150 175 200 ลิตรต่อซีเมนต์ 100 กิโลกรัม) โดยใช้ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 3 ผสมกับทรายละเอียดในอัตราส่วน 1:2 โดยน้ำหนักและอัตราส่วนน้ำต่อซีเมนต์เท่ากับ 0.45 0.50 0.55 และ 0.6 โดยน้ำหนัก จากการวิจัยพบว่า คอนกรีตฟรูนที่ใช้อัตราส่วน W/C เท่ากับ 0.6 ร่วมกับปริมาณ

ฟองอากาศ 100 ลิตรต่อซีเมนต์ 100 กิโลกรัม และบ่มด้วยไอน้ำความดันสูงเป็นเวลา 3 ชั่วโมง และทิ้งไว้ในอากาศ 14 วัน จะมีสมบัติทางกลดีที่สุด คือมีกำลังแรงอัด 81.84 กก./ซม.² ความหนาแน่นเท่ากับ 1.254 กก./ซม.³ กำลังรับแรงอัดของคอนกรีตพูนที่เปรียบเทียบกับระหว่างการบ่มด้วยไอน้ำความดันสูง และที่ไม่ได้บ่มพบว่า ค่ากำลังรับแรงอัดของคอนกรีตพูนที่ทำการบ่มด้วยไอน้ำความดันสูงจะมีค่าสูงกว่าประมาณร้อยละ 21 ถึง 25 และปริมาณฟองอากาศที่เพิ่มขึ้นจะมีผลต่อค่ากำลังรับแรงอัดและความหนาแน่น โดยจะทำให้กำลังรับแรงอัดและความหนาแน่นลดลง แต่จะมีผลต่อการดูดซึมน้ำของคอนกรีตพูน

Tommy Y Lo และคณะ [20] ได้ทำการศึกษาผลกระทบของปริมาณมวลรวมในคอนกรีตมวลเบา ทำการศึกษาโดยใช้มวลรวม 3 ขนาดคือ 5 15 และ 25 มม. ปริมาณน้ำ 0.4 0.44 และ 0.48 มล. ผลการทดลองพบว่าค่ากำลังมีค่าต่ำในระยะสั้นและมีค่าสูงในระยะยาวโดยมีค่ากำลังอัดสูงสุด 46.4 MPa ที่ 56 วันจากตัวอย่างที่ทำการผสมมวลรวมขนาด 15 มิลลิเมตรที่ปริมาณน้ำ 0.4 ml และการเพิ่มปริมาณน้ำในการผสมคอนกรีตมีผลทำให้ค่ากำลังอัดของคอนกรีตมีค่าลดลง

Sukontasakul [21] ได้ทำการศึกษาผลของการใช้เถ้าลอยในคอนกรีตมวลเบา ทำการศึกษาโดยใช้โฟม (Roecell) และอลูมิเนียมเป็นสารในการผสมคอนกรีตมวลเบาในอัตราส่วน Roecell 0.1 และร้อยละ 0.2 และผงอลูมิเนียมร้อยละ 0.5 และ 1.0 ในการผสมตัวอย่างที่มีการแทรกเถ้าลอยผลการศึกษาพบว่าค่าความหนาแน่นต่ำสุด 1.435 จากการผสม Roecell ร้อยละ 0.2 และกำลังอัดมีค่าสูงสุดในระยะยาวโดยค่ากำลังอัดสูงสุด 10.36 MPa จากผงอลูมิเนียมร้อยละ 1.0 เถ้าลอยร้อยละ 30 ที่อายุ 28 วัน

Romazon Dmirboga [22] ได้ทำการศึกษาค่าการนำความร้อนและกำลังอัดของคอนกรีตโดยใช้ซิลิกาฟูมร้อยละ (7.5 และ 15) และตระกรันเตาเผาแร่ในปริมาณร้อยละ (15 และ 30) ในอัตราส่วน 1:1 (ของวัสดุแต่ละชนิด) ในการผสมตัวอย่างที่ทำการศึกษาจากผลการทดลองพบว่าเมื่อมีการแทนที่ของวัสดุในปริมาณสูงขึ้นค่าการนำความร้อนมีค่าลดลงค่าการนำความร้อนต่ำสุด 0.951 W/m²K จากตัวอย่างที่มีเถ้าลอยร้อยละ 30 และ ค่ากำลังอัดมีค่าสูงขึ้นในระยะยาวค่ากำลังอัดสูงสุด 59.1 MPa จากตัวอย่างที่มีตระกรันเตาเผาแร่ร้อยละ 15 ที่อายุ 120 วัน โชนิคคังสมการ $f'_c = 0.21657 e^{0.00217v}$

จักรกริช กิตติपालกุล และคณะ [23] ทำการศึกษาเกี่ยวกับคอนกรีตพูนโดยใช้ปูนซีเมนต์ แลนด์ประเภทที่ 1 และทำการบ่มคอนกรีตพูนด้วยไอน้ำความดันสูง โดยใช้ผงอลูมิเนียมเป็นตัวทำให้เกิดฟองก๊าซไฮโดรเจนในปริมาณร้อยละ 0.5 1.0 1.5 และ 2.0 โดยน้ำหนักปูนซีเมนต์ ปริมาณปูนซีเมนต์ต่อทรายเท่ากับ 1:1 โดยน้ำหนัก อัตราส่วน w/c เท่ากับ 0.55 0.60 และ 0.65 ปริมาณปูนขาวร้อยละ 3 5 และ 7 โดยน้ำหนักของปูนซีเมนต์ ปริมาณยิปซั่มใช้คงที่เท่ากับร้อยละ 3 โดยน้ำหนักของปูนซีเมนต์

จากนั้นหล่อตัวอย่างรูปสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ขนาด 5x5x5 เซนติเมตร ทำการถอดแบบหลังจาก 24 ชั่วโมง แล้วนำไปอบด้วยหม้ออบไอน้ำความดันสูงเป็นเวลา 16 ชั่วโมง พบว่ากำลังอัดคอนกรีตพูนแปรผันตรงกับความหนาแน่น แต่จะแปรผกผันกับปริมาณอลูมิเนียมและอัตราส่วนน้ำต่อซีเมนต์ โดยอัตราส่วนที่ดีที่สุดคือ ที่อัตราส่วน w/c เท่ากับ 0.55 ปริมาณผงอลูมิเนียมร้อยละ 2 ปริมาณปูนขาวร้อยละ 5 โดยมีค่าความหนาแน่นค่าสุดเท่ากับ 0.76 กรัมต่อตารางเซนติเมตร และกำลังรับแรงอัดเท่ากับ 40.01 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

ธนพล พูลคล้าย และคณะ [24] ได้ทำการเพิ่มกำลังอัดในช่วงอายุต้นๆของคอนกรีตพูนโดยใช้ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 3 โดยใช้ผงอลูมิเนียมเป็นตัวทำให้เกิดฟองก๊าซไฮโดรเจนในปริมาณร้อยละ 0.1 0.2 และ 0.3 โดยน้ำหนักปูนซีเมนต์ ปริมาณปูนซีเมนต์ต่อทรายเท่ากับ 1:1 และ 1:2 โดยทรายที่ใช้มี 3 ประเภท ทรายบดละเอียด, ทรายบดละเอียดผ่านตะแกรงเบอร์ 230 และเศษวัสดุเหลือจากการตัดแต่งคอนกรีตพูน (Return Slurry) ปริมาณปูนขาวเท่ากับร้อยละ 3 5 และ 7 โดยน้ำหนักปูนซีเมนต์อัตราส่วน w/c เท่ากับ 0.50 จากการวิจัยพบว่าที่อัตราส่วนปูนซีเมนต์ต่อทราย Return Slurry 1:2 ปริมาณผงอลูมิเนียมร้อยละ 0.3 ปริมาณปูนขาวร้อยละ 7 ให้คอนกรีตพูนที่มีค่าความหนาแน่นค่าสุดเท่ากับ 0.714 และ กำลังรับแรงอัดเท่ากับ 40.06 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

ชลลล พึ่งธรรมจิตต์ [25] ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการแทนที่เถ้าลอยในซีเมนต์ที่มีต่อคุณสมบัติของคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ-อบไอน้ำของคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ-อบไอน้ำโดยที่เถ้าลอยที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะจังหวัดลำปาง และคุณสมบัติของคอนกรีตมวลเบาที่ ทำการศึกษาถึงผลกระทบคือ อุณหภูมิระหว่างผสมความหนาแน่นแห้งกำลังอัด การดูดกลืนน้ำ และการเปลี่ยนแปลงความยาวในสถานะควบคุมอุณหภูมิ และความชื้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในทดสอบอัตราการดูดกลืนน้ำ ความหนาแน่นแห้ง กำลังอัดมีขนาด 50x50x50 มม. ขณะที่ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในทดสอบการเปลี่ยนแปลงความยาวมีขนาด 40x40x160 มม. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้คือปริมาณเถ้าลอยที่แทนที่ ในซีเมนต์ตั้งแต่ ร้อยละ 0 (ควบคุม)ถึง ร้อยละ100 โดยเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ10 และ ความหนาแน่นของคอนกรีตมี 3 ระดับ คือ D0.45 D0.55 และD0.65 จากผลการศึกษาพบว่า การแทนที่เถ้าลอยไม่แสดงให้เห็นเด่นชัดถึงผลกระทบต่อความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบาขณะที่การแทนที่เถ้าลอยในซีเมนต์เพิ่มขึ้นจะส่งผลกระทบทำให้อุณหภูมิระหว่างผสมกำลังอัด และการดูดกลืนน้ำ ของคอนกรีตมวลเบา มีแนวโน้มลดลง นอกจากนี้ยังสังเกตเห็นว่า การหดตัวของคอนกรีตมวลเบา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อมีการแทนที่เถ้าลอยมากขึ้น

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

ในบทนี้จะแสดงรายละเอียดและวิธีการดำเนินงานวิจัย ขั้นตอนในการค้นคว้ารวบรวมข้อมูล โดยหัวข้อที่ 3.1 จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการทดลองหัวข้อที่ 3.2 จะกล่าวถึงอัตราส่วนผสมและปริมาณน้ำหัวข้อที่ 3.3 จะกล่าวถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองหัวข้อที่ 3.4 จะกล่าวถึงลักษณะของตัวอย่างที่นำมาทดสอบหัวข้อที่ 3.5 จะกล่าวถึงการเตรียมตัวอย่างและหัวข้อที่ 3.6 จะกล่าวถึงวิธีการทดสอบ ดังต่อไปนี้

3.1 วัสดุที่ใช้ในการทดลอง

3.1.1 วัสดุยึดประสาน

3.1.1.1 ปูนซีเมนต์ (Cement)

ปูนซีเมนต์ที่ใช้ในการทดลองเป็นปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 ตรา ช้างสีแดงของบริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด (มหาชน) กลุ่มเครือซีเมนต์ไทย ผลิตที่จังหวัดสระบุรี

3.1.1.2 ปูนขาว (Quick lime)

ปูนขาวเป็นปูนขาวสุกชนิดคกแต่งที่คัดเกรดจาก บริษัท สยามผลิตภัณฑ์ปูนขาว จำกัด ผลิตที่จังหวัดสระบุรี

3.1.1.3 เถ้าแกลบขาว

เถ้าแกลบขาวที่ใช้ในการศึกษาเป็นเถ้าแกลบที่ผ่านกระบวนการเผาอิฐมอญมาตรฐาน มอก.ประเภท ก. จากโรงผลิตอิฐมอญ ตำบลจี่วราย อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี โดยเถ้าแกลบขาวที่ได้จะถูกนำมาอบในเตาอบที่อุณหภูมิ 110 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 24 ชั่วโมง และนำมาบดด้วยเครื่อง Los Angeles ดังแสดงในรูปที่ 3.1 โดยใช้ลูกเหล็กจำนวน 22 ลูกความเร็วรอบ 30 - 33 รอบ/นาทีเป็นเวลา 8 ชั่วโมง แล้วจึงนำเถ้าแกลบที่ได้มาทำการร่อนผ่านตะแกรงมาตรฐาน 325 โดยให้เถ้าแกลบค้างบนตะแกรงมาตรฐานประมาณร้อยละ 34

3.1.1.4 เถ้าลอย

เถ้าลอยที่ใช้ในการศึกษาเป็นมาจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

3.1.2 มวลรวมละเอียด

ทรายที่ใช้เป็นทรายละเอียด เป็นทรายธรรมชาติจากแม่น้ำเจ้าพระยาภายในจังหวัดสิงห์บุรี โดยทรายที่ได้มาจะถูกนำมาล้างให้สะอาดเพื่อขจัดสารอินทรีย์ คิน และสารเจือปนอื่นๆ ออก นำมาผึ่งให้แห้งแล้วร่อนผ่านตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 20 เพื่อนำเอาส่วนที่เป็นหินออกทำการบดทรายด้วยเครื่อง Los Angeles ดังแสดงในรูปที่ 3.1 โดยใช้ทรายละเอียดในปริมาณรอบละ 7 กิโลกรัม โดยใช้ลูกเหล็กจำนวน 22 ลูกความเร็วรอบ 30 - 33 รอบ/นาทีเป็นเวลา 10 ชั่วโมงแล้วจึงนำทรายร่อนผ่านตะแกรงเบอร์ผ่านตะแกรงเบอร์ 100

3.1.3 กากตะกรันอลูมิเนียม

กากตะกรันอลูมิเนียมได้มาจากโรงหลอมอลูมิเนียมภายในตำบลบ้านข่อย อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีการนำผลิตภัณฑ์ที่ใช้อลูมิเนียมเป็นส่วนผสม เช่น กระจก น้ำอัดลม ชิ้นส่วนอะไหล่รถมาหลอมละลายใหม่ เพื่อผลิตชิ้นส่วน วัสดุ อุปกรณ์และผลิตภัณฑ์ใหม่ กากตะกรันอลูมิเนียมที่ได้จะถูกนำมาอบในเตาอบที่อุณหภูมิ 110 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 24 ชั่วโมงนำมาร่อนผ่านตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 10 เพื่อนำเศษอลูมิเนียมและสิ่งเจือปนออกทำการบดกากของเสียอลูมิเนียมด้วยเครื่อง Los Angeles โดยใช้กากของเสียอลูมิเนียมในปริมาณรอบละ 7 กิโลกรัม โดยใช้ลูกเหล็กจำนวน 22 ลูกความเร็วรอบ 30 - 33 รอบ/นาทีเป็นเวลา 10 ชั่วโมงแล้วจึงนำกากของเสียอลูมิเนียมนำมาร่อนผ่านตะแกรงเบอร์ 100 และตะแกรงเบอร์ 200 ในการวิจัยนี้จะแบ่งการใช้กากตะกรันอลูมิเนียมออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

- 1) กากตะกรันหยาบหมายถึงกากตะกรันที่บดแล้วร่อนผ่านตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 100 แต่ค้างตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 200
- 2) กากตะกรันละเอียดหมายถึงกากตะกรันที่บดแล้วร่อนผ่านตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 200

เมื่อนำกากตะกรันอลูมิเนียมมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีด้วยเครื่อง XRF พบว่า มีปริมาณของอลูมิเนียมไดออกไซด์ (Al_2O_3) ผสมอยู่ในกากตะกรันร้อยละ 73.5 โดยน้ำหนัก ที่เหลือเป็นเหล็ก สังกะสี และโลหะหนักอื่นที่ถูกนำมาหลอมรวมกัน

รูปที่ 3.1 Los Angeles Abrasion Machine

3.1.4 น้ำสะอาด

น้ำที่ใช้สำหรับการผสมมอร์ต้าร์เป็นน้ำประปา

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง

งานวิจัยนี้เพื่อศึกษาสมบัติของคอนกรีตมวลเบาผสมกากของเสี้ยวลูมิเนียมที่ผ่านการบดและไม้บดที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาวและเถ้าลอยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคุณสมบัติของคอนกรีตมวลเบา เครื่องมือที่ใช้ได้ประยุกต์ตามมาตรฐานการทดสอบ ดังนี้

- 1) เครื่องกวนผสมตัวอย่างเพสต์
- 2) แบบหล่อทองเหลือง (Mold) รูปทรงลูกบาศก์ขนาด 5 x 5 x 5 ซม. ตามมาตรฐาน ASTM C 109-11 [27]
- 3) เครื่องชั่งน้ำหนักความละเอียดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
- 4) ตะแกรงมาตรฐานเบอร์ 20, 50, 100, 200 และเบอร์ 325
- 5) เครื่องบดละเอียด Los Angeles Abrasion Machine
- 6) อุปกรณ์ ได้แก่ เกรียง, ช้อนตัก, แปรงทาน้ำมัน, แปรงทองเหลืองทำความสะอาด
- 7) เวอร์เนียคาลิเปอร์
- 8) เครื่องทดสอบกำลังรับแรงอัดคอนกรีต Universal Testing Machine
- 9) กระบะบ่มคอนกรีต

- 10) อุปกรณ์ Flow Table Test ตามมาตรฐานASTM: C 230-08 [26]
- 11) เส้นลวดปิดหน้าปูน
- 12) ตู้อบวัสดุ
- 13) กระบอกตวงน้ำ
- 14) เครื่องทดสอบอัตราการซึมของน้ำผ่าน
- 15) เครื่องทดสอบค่าการนำความร้อน(Hot Disk Thermal Constant Analyser)
- 16) แบบหล่อตัวอย่างรูปทรงลูกบาศก์ขนาด 20 x 20 x 3 ซม.
- 17) เครื่องทดสอบการรั่วไหลของอลูมิเนียมด้วยวิธี (TCLP)

(ก) แบบหล่อกำลังรับแรงอัด

(ข) ตู้อบวัสดุ

(ค) เครื่องทดสอบกำลังรับแรงอัด

(ง) เครื่องกวนผสมตัวอย่าง

รูปที่ 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ

3.3 อัตราส่วนผสมและปริมาณน้ำที่ใช้

อัตราส่วนผสมรวมทั้งปริมาณน้ำที่ใช้สำหรับตัวอย่างแต่ละชุดได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.1 และมีรายละเอียดดังอธิบายในหัวข้อต่อไป

3.3.1 อัตราส่วนผสมของวัสดุประสาน

ในการวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาคุณสมบัติของคอนกรีตมวลเบาโดยใช้อัตราส่วนผสมของวัสดุประสาน 3 ส่วนผสมดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างควบคุม (Control) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนขาวเท่ากับ 80 : 20

2) กลุ่มตัวอย่าง CRHA ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : เถ้าแกลบขาว : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20

3) กลุ่มตัวอย่าง CPFA ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : เถ้าลอย : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20

3.3.2 อัตราส่วนผสมระหว่างวัสดุประสาน : ทราช

อัตราส่วนระหว่างวัสดุประสานต่อทราชในการวิจัยครั้งนี้ จะใช้อัตราส่วนผสมคงที่เหมือนกัน คือ 1 : 0.5

ตารางที่ 3.1 รายละเอียดของตัวอย่างและอัตราส่วนผสมที่ใช้

ตัวอย่าง	วัสดุยึดประสาน				วัสดุยึดประสานต่อทราช	กากตะกัณอลูมิเนียมร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก	W/B
	ปูนซีเมนต์ (ร้อยละ)	เถ้าแกลบขาว (ร้อยละ)	เถ้าลอย (ร้อยละ)	ปูนขาว (ร้อยละ)			
Control	80	-	-	20	1:0.5	-	0.67
Control-N	80	-	-	20		บดไม่ละเอียด	0.86
Control-S	80	-	-	20		บดละเอียด	0.88
CRHA	30	50	-	20	1:0.5	-	0.93
CRHA-N	30	50	-	20		บดไม่ละเอียด	1.16
CRHA-S	30	50	-	20		บดละเอียด	1.45
CPFA	30	-	50	20	1:0.5	-	0.54
CPFA-N	30	-	50	20		บดไม่ละเอียด	0.80
CPFA-S	30	-	50	20		บดละเอียด	0.85

3.3.3 ปริมาณกากตะกอนลูมิเนียม

กากตะกอนลูมิเนียมถูกใช้ในปริมาณคงที่เหมือนกัน คือ ร้อยละ 30 ของน้ำหนักวัสดุยึดประสานโดยมีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมมีอยู่ 3 ลักษณะคือ

- 1) ไม่เติมกากตะกอนลูมิเนียมได้แก่กลุ่มตัวอย่าง Control, CRHA, CPFA
- 2) เติมกากตะกอนลูมิเนียมหยาบได้แก่กลุ่มตัวอย่าง Control-N, CRHA-N, CPFA-N
- 3) เติมกากตะกอนลูมิเนียมที่บดละเอียดได้แก่ กลุ่ม Control-S, CRHA-S, CPFA-S

3.3.4 อัตราส่วนผสมระหว่างน้ำต่อวัสดุประสาน

ปริมาณน้ำที่ใช้ได้มาจากการทดสอบโดยประยุกต์ด้วยวิธีการ Flow Table Test ตามมาตรฐาน ASTM : C 230-08 [26] ซึ่งมีผลดังแสดงในตารางที่ 3.1 และมีรายละเอียดการทดสอบดังนี้

- 1) นำปูนซีเมนต์ นำทราย ปูนขาวและเถ้ากลบขาว เถ้าลอย มาชั่งตามปริมาณที่กำหนดไว้
- 2) นำส่วนผสมทั้งหมดมาคลุกให้เข้ากัน
- 3) ใส่ น้ำ จากนั้นทิ้งไว้ 30 วินาที
- 4) คลุกด้วยความเร็วระดับ 1 เป็นเวลา 30 วินาที
- 5) คลุกด้วยความเร็วระดับ 2 เป็นเวลา 1 นาที
- 6) นำส่วนผสมที่คลุกเรียบร้อยแล้ว ทดสอบด้วยอุปกรณ์ Flow Table Test
- 7) ใส่คอนกรีตครึ่งหนึ่งและทำการต้ำด้วยเหล็กกลม 25 ครั้ง จากนั้นปาดส่วนเกินและทำ

ความสะอาดโดยรอบ

- 8) ถอดบล็อกเหล็กออก แล้วทำการเคาะ 15 ครั้งภายใน 15 วินาที
- 9) ทำการวัดขนาดฐานล่างของคอนกรีตให้มีความกว้างให้มีความกว้าง 20.5 - 22.5

เซนติเมตร ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 105 -115 แสดงดังรูปที่ 3.3

รูปที่ 3.3 การหาปริมาณน้ำด้วยวิธี Flow Table Test

3.4 ลักษณะของตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจะมีอยู่ 2 ลักษณะได้แก่

- 1) ตัวอย่างที่มีรูปร่างเป็นทรงลูกบาศก์ขนาด 5 x 5 x 5 เซนติเมตรตามมาตรฐาน ASTM C 109-11 [27] จะนำมาใช้ในการทดสอบหาค่ากำลังรับแรงอัด ค่าความหนาแน่นการ ดูดกลืนน้ำ และการรั่วไหลของอลูมินา
- 2) ตัวอย่างที่มีรูปร่างทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 20 x 20 x 3 เซนติเมตรจะนำมาใช้ในการทดสอบหาคุณสมบัติการนำความร้อน

3.5 การเตรียมตัวอย่าง

การผสมมอร์ตาร์จะผสมด้วยเครื่องผสมที่ได้ประยุกต์ตามมาตรฐาน ASTM C 305-11 [28] โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ทำความสะอาดใบพายและหม้อผสมของเครื่องมือผสมให้แห้งแล้วใส่น้ำที่เตรียมไว้จากการตวงด้วยกระบอกตวงตามปริมาณที่กำหนด
- 2) ทำการเติมกากตะกอนอลูมิเนียมลงในน้ำที่ทำการเตรียมตามอัตราส่วนที่กำหนด และทำการผสมโดยใช้ความเร็วเป็นระดับ 2 และปั่นเป็นเวลา 1 นาที
- 3) คลุกเคล้าส่วนผสมให้เข้ากันทั่วถึงตามอัตราส่วนที่กำหนดแล้วเทส่วนผสมทั้งหมดที่มีน้ำและกากตะกอนอลูมิเนียมผสมอยู่ในเครื่องผสมมอร์ตาร์เริ่มปั่นด้วยความเร็วระดับ 1 เป็นเวลา 30 วินาที เมื่อครบแล้วทำการปาดส่วนผสมที่กระจายออกให้เข้ากัน
- 4) เปลี่ยนระดับความเร็วเป็นระดับ 2 และปั่นเป็นเวลา 1 นาที ดังรูปที่ 3.4

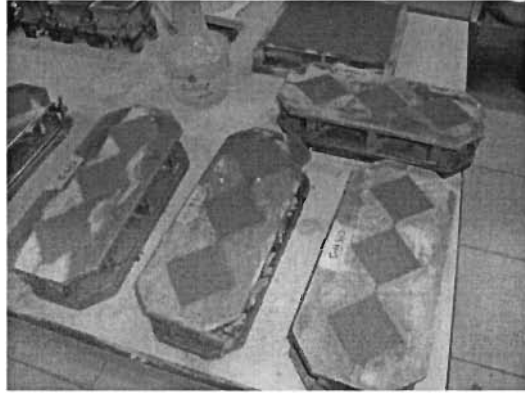
รูปที่ 3.4 เครื่องผสมมอร์ตาร์

เมื่อผสมเสร็จแล้วนำมอร์ตาร์มาเทใส่แบบหล่อ 2 ขนาดได้แก่ทรงลูกบาศก์ขนาด 5x5x5 เซนติเมตร ตามมาตรฐาน ASTM C 109-11 [27] และเทใส่แบบหล่อขนาด 20x20x3 เซนติเมตรที่เตรียมไว้โดยมอร์ตาร์ที่ผสมจากตะกรันอลูมิเนียมให้เทส่วนผสม 2 ใน 3 ของความสูงของแบบหล่อ ทั้งนี้เพื่อการขยายตัวของชิ้นตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา ดังแสดงรูปที่ 3.5

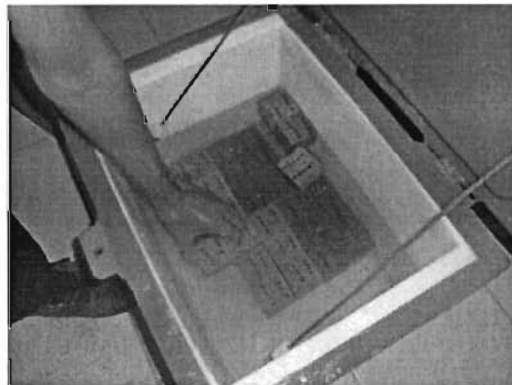
รูปที่ 3.5 การเทเนื้อมอร์ตาร์ประมาณ 2 ใน 3 ของความสูงของแบบหล่อ

5) ทิ้งไว้ 30 นาที จากนั้นปาดตกแต่งส่วนที่ล้นออกด้วยเส้นลวดตัดให้เรียบร้อยโดยไม่ต้องกดเนื้อมอร์ตาร์ให้แน่น ดังแสดงรูปที่ 3.6

รูปที่ 3.6 เทมอร์ดีอาร์ลงในแบบหล่อ และปาดหน้าให้เรียบ

6) ทำการถอดแบบหล่อเมื่อครบ 24 ชั่วโมง เขียนหมายเลขรหัสที่ขึ้นตัวอย่างให้เรียบร้อย นำไปบ่มน้ำเป็นเวลา 3 7 14 และ 28 วัน ดังแสดงรูปที่ 3.7

รูปที่ 3.7 บ่มน้ำเป็นระยะเวลา 3 7 14 และ 28 วัน

8) เมื่อครบกำหนดแล้ว ก่อนการทดสอบ 1 วัน นำชิ้นตัวอย่างออกวางไว้ในสภาพอากาศปกติ

9) นำไปทดสอบในขั้นต่อไปดังแสดงรูปที่ 3.8

รูปที่ 3.8 ตัวอย่างที่พร้อมนำไปทดสอบ

3.6 การทดสอบ

3.6.1 การทดสอบหาค่ากำลังรับแรงอัด (Compressive Strength)

การทดสอบกำลังรับแรงอัดที่อายุ 3 7 14 และ 28 วัน ตามมาตรฐาน ASTM C109 -11 [27] โดยทดสอบกับคอนกรีตมวลเบารูปทรงลูกบาศก์ขนาด 5 x 5 x 5 เซนติเมตร ดังแสดงในรูปที่ 3.9 โดยมีการควบคุมน้ำหนักที่กดให้มีอัตราสม่ำเสมอ 1.4 – 3.5 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตรต่อวินาทีจนตัวอย่างเกิดการวิบัติจึงนำค่าน้ำหนักกดสูงสุด (P_{max}) มาคำนวณหาค่ากำลังรับแรงอัด (σ) โดยการหารด้วยพื้นที่ (A) ดังสมการที่ 3.1

$$\text{กำลังรับแรงอัดของคอนกรีต } \sigma = \frac{P_{max}}{A} \quad (3.1)$$

รูปที่ 3.9 การนำทดสอบการรับแรงอัด

3.6.2 การทดสอบหาความหนาแน่น (Density)

การทดสอบหาความหนาแน่นทำที่อายุ 3 7 14 และ 28 วัน ตามมาตรฐาน ASTM C134 [29] โดยนำตัวอย่างขนาด 5 x 5 x 5 เซนติเมตร ไปชั่งน้ำหนัก วัดความกว้าง ความยาว ความสูง ดังแสดงรูปที่ 3.10 แล้วคำนวณหาค่าความหนาแน่น ดังสมการที่ 3.1

$$\text{ความหนาแน่น} = \frac{\text{น้ำหนักของตัวอย่าง (กรัม)}}{\text{ปริมาตรของชิ้นตัวอย่าง (ลบ.ซม.)}} \quad (3.2)$$

รูปที่ 3.10 การชั่งน้ำหนักและวัดขนาดมิติของตัวอย่าง

3.6.3 การหาค่าการดูดกลืนน้ำ (Absorption)

การหาค่าการดูดกลืนน้ำโดยการนำชิ้นตัวอย่างทดสอบที่ขนาด 5 x 5 x 5 เซนติเมตรที่อายุ 28 วัน ขึ้นจากบ่อบ่ม จากนั้นนำไปอบด้วยอุณหภูมิ 115 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง ดังแสดงรูปที่ 3.11 เมื่อครบ 24 ชั่วโมงจึงนำตัวอย่างออกจากเตาอบและชั่งน้ำหนัก บันทึกค่าเป็น W_d (น้ำหนักตัวอย่างแห้งในอากาศ) แล้วนำไปแช่น้ำเป็นเวลา 24 ชั่วโมง เมื่อครบ 24 ชั่วโมง จึงนำตัวอย่างขึ้นจากน้ำแล้วใช้ผ้าเช็ดเพื่อไม่ให้มีความชื้นที่บริเวณพื้นผิวของชิ้นตัวอย่าง และนำมาชั่งน้ำหนัก บันทึกค่าเป็น W_t (น้ำหนักตัวอย่างที่อิ่มตัวผิวแห้ง) จากนั้นนำค่าน้ำหนักมาคำนวณหาค่าการดูดกลืนน้ำ ดังสมการที่ 3.3

$$\text{ค่าการดูดกลืนน้ำ} = \frac{W_t - W_d}{\text{Volume}} \quad \begin{matrix} (\text{kg}) \\ (\text{m}^3) \end{matrix} \quad (3.3)$$

รูปที่ 3.11 การนำตัวอย่างทดสอบเข้าตู้อบที่ควบคุมอุณหภูมิ $\pm 115^{\circ}\text{C}$ เป็นเวลา 24 ชั่วโมง

3.6.4 การทดสอบการรั่วไหลของอลูมินา

การหาการรั่วไหลของอลูมินาใช้วิธี Toxicity Characteristic Leaching Procedure (TCLP) โดยนำตัวอย่างที่อายุ 28 วัน ผ่านการทดสอบกำลังรับแรงอัด มาบดแล้วร่อนผ่านตะแกรง ให้ได้ขนาดเล็กกว่าหรือเท่ากับ 9.5 มิลลิเมตร และใช้น้ำฝนสังเคราะห์เป็นตัวชะละลายโลหะนาน 18 ชั่วโมง แล้วนำผลไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน US EPA (1992) [30]

3.6.5 การหาค่าการนำความร้อน

การหาค่าการนำความร้อน ใช้วิธีทดสอบตาม Thermal Constant Analysis (TCA) มาตรฐานของ ASTM C 177-10 [31] โดยใช้ตัวอย่างที่อายุ 28 วัน ขนาด $20 \times 20 \times 3$ เซนติเมตรซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบได้แก่ Hot Disk Thermal Constant Analyser (Hot Disk AB)

บทที่ 4 ผลการทดลองและการวิเคราะห์ผล

ในบทนี้จะแสดงผลการทดสอบประกอบไปด้วยสมบัติของคอนกรีตมวลเบาโดยหัวข้อที่ 4.1 กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของกากตะกอนอลูมิเนียม หัวข้อที่ 4.2 กล่าวถึงผลการพัฒนากำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา หัวข้อที่ 4.3 กล่าวถึงผลของกำลังรับแรงอัดที่ 28 วันของคอนกรีตมวลเบา หัวข้อที่ 4.4 กล่าวถึงผลความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา หัวข้อที่ 4.5 กล่าวถึงผลการดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบา หัวข้อที่ 4.6 กล่าวถึงผลของการรั่วไหลของอลูมินา หัวข้อที่ 4.7 กล่าวถึงผลของการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา หัวข้อที่ 4.8 กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความหนาแน่นกับค่ากำลังรับแรงอัด การดูดกลืนน้ำ การรั่วไหลของอลูมินา และการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของกากตะกอนอลูมิเนียม

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของ กากตะกอนอลูมิเนียม โดยวิธี X-Ray Fluorescence ได้แสดงไว้ใน ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 องค์ประกอบทางเคมีโดยวิธี X-Ray Fluorescence ของกากตะกอนอลูมิเนียม

องค์ประกอบทางเคมี	กากตะกอนอลูมิเนียมร้อยละ
SiO ₂	4.29
Al ₂ O ₃	73.5
Fe ₂ O ₃	10.31
MgO	4.90
PbO	5.32
LOI	1.68

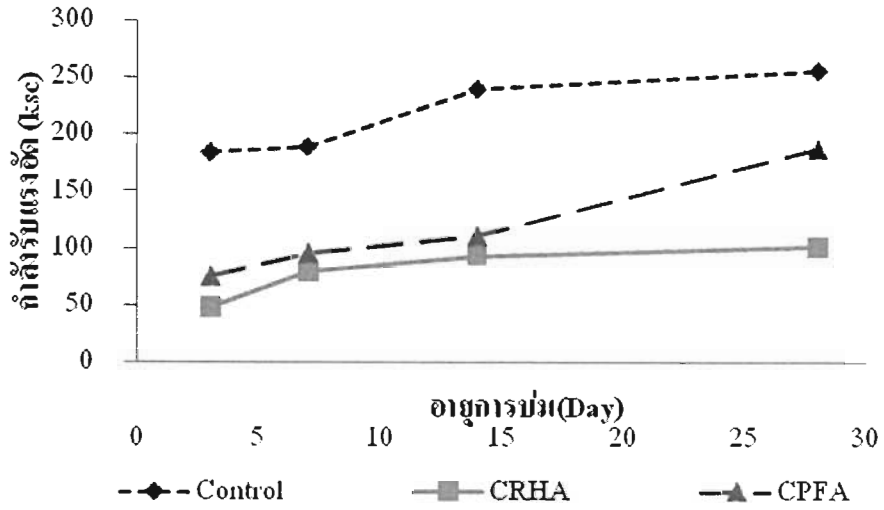
จากตารางที่ 4.1 พบว่ากากตะกอนอลูมิเนียมมีอลูมิเนียมออกไซด์ (Al₂O₃) เป็นองค์ประกอบหลักโดยมีอยู่ในปริมาณร้อยละ 73.5 รองลงมา ได้แก่ เหล็กออกไซด์ (Fe₂O₃) และตะกั่วออกไซด์ (PbO) โดยมีอยู่ในปริมาณร้อยละ 10.31 และ 5.32 ตามลำดับ

4.2 ผลการพัฒนากำลักรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา

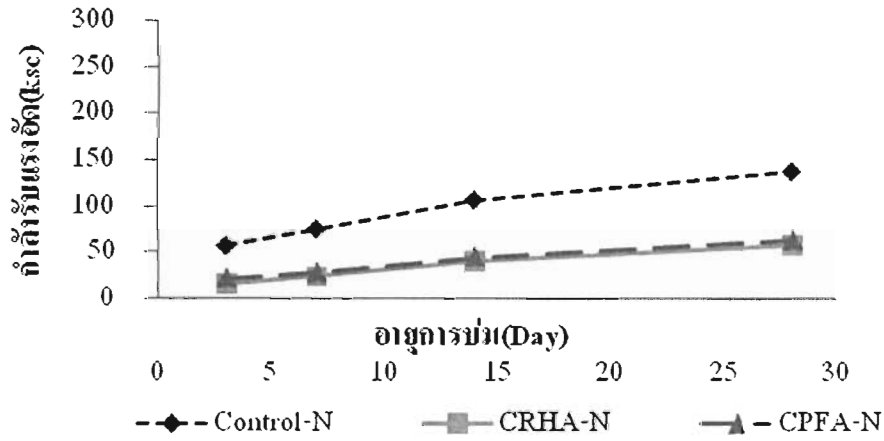
ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทั้งหมด ได้แสดงไว้ใน ตารางที่ 4.2 และ รูปที่ 4.1

ตารางที่ 4.2 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา

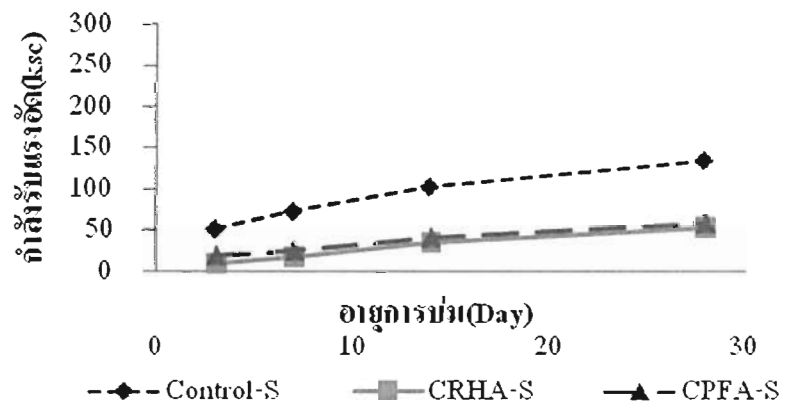
ค่ากำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (Ksc)				
ตัวอย่าง	อายุการบ่ม (Day)			
	3	7	14	28
Control	184	189	240	256
Control-N	57	75	107	138
Control-S	52	73	103	135
CRHA	48	79	93	101
CRHA-N	15	23	39	57
CRHA-S	10	18	36	53
CPFA	76	96	111	187
CPFA-N	21	27	44	62
CPFA-S	19	25	41	58

(ก) ไม่เติมกากตะกอนอลูมิเนียม

(ข) เติมกากตะกอนอลูมิเนียมหยาบร้อยละ 30

(ค) เติมกากตะกอนอลูมิเนียมละเอียดร้อยละ 30

รูปที่ 4.1 การพัฒนากำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบาที่ไม่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ (Control) และที่มีการแทนที่ด้วยถ้ำลอย (CPFA) และด้วยถ้ำกลบขาว (CRHA)

จากตารางที่ 4.2 และรูปที่ 4.1 จะเห็นได้ว่ากำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบาของตัวอย่างทุกชุด มีค่าเพิ่มขึ้นตามอายุการบ่ม โดยตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาชุดควบคุม (Control) ที่อายุ 3 7 14 และ 28 วันมีค่ากำลังรับแรงอัดเท่ากับ 184 189 240 และ 256 กก/ซม²ตามลำดับ เมื่ออายุคอนกรีตมวลเบาเพิ่มขึ้น สารประกอบหลักในปูนซีเมนต์ได้แก่ C₃S C₂S C₃A C₄AF จะทำปฏิกิริยาไฮเดรชันกับน้ำและจะพัฒนามากขึ้นส่งผลให้กำลังรับแรงอัดเพิ่มขึ้นเมื่อมีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาว (CRHA) และเถ้าลอย (CPFA) พบว่ากำลังรับแรงอัดของตัวอย่างมีค่าลดลง เนื่องจากเถ้าทั้งสองชนิดเป็นวัสดุปอซโซลานเมื่อมีการแทนที่ในปริมาณสูงถึงร้อยละ 50 ทำให้มีปริมาณปูนซีเมนต์ที่จะทำปฏิกิริยาไฮเดรชันลดลง ส่งผลทำให้ค่ากำลังรับแรงอัดลดลงอยู่ในช่วงร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 60 โดยตัวอย่างที่ผสมเถ้าแกลบขาวจะส่งผลให้ตัวอย่างมีกำลังรับแรงอัดต่ำที่สุด

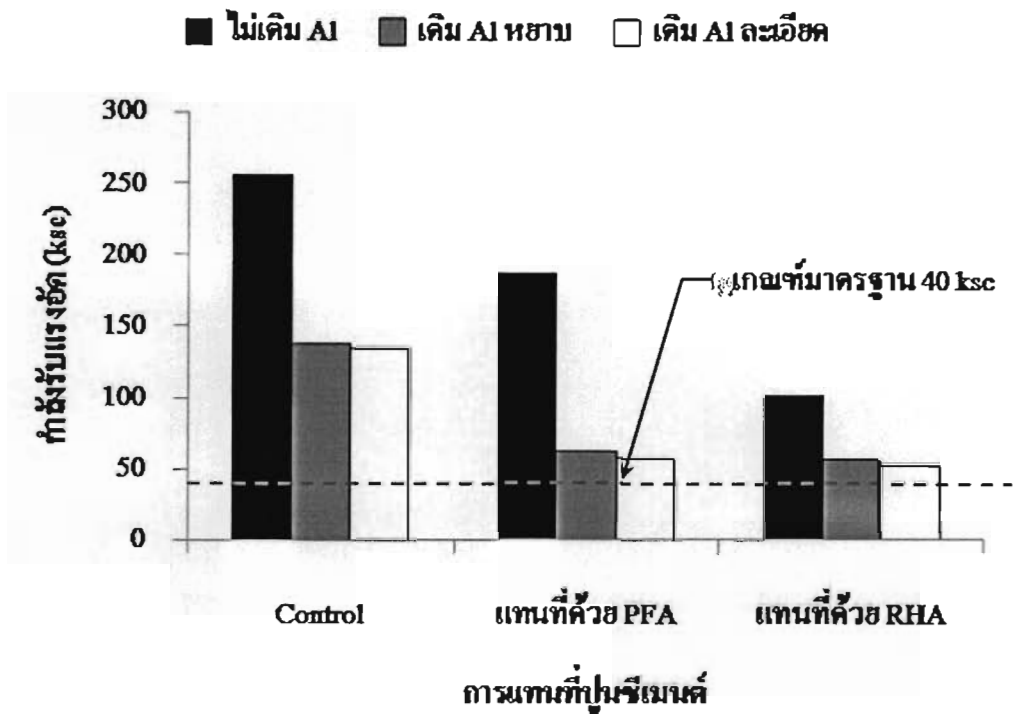
เมื่อมีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมลงไป ปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักของวัสดุประสาน พบว่าตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาจะมีลักษณะการพัฒนากำลังรับแรงอัดในแบบเดียวกันแต่จะมีกำลังรับแรงอัดที่ต่ำกว่าตัวอย่างที่ไม่มีการเติมกากตะกอน

4.3 กำลังรับแรงอัดที่ 28 วันของคอนกรีตมวลเบา

ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทั้งหมดที่อายุ 28 วัน ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.3 และรูปที่ 4.2

ตารางที่ 4.3 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน

การแทนที่ปูนซีเมนต์ (OPC)	การเติมตะกอนลูมิเนียม (Al)	ชื่อชุดตัวอย่าง	กำลังรับแรงอัด (Ksc)
ไม่มี	ไม่เติม	Control	256
	เติม Al หยาบร้อยละ 30	Control-N	138
	เติม Al ตะเข็บร้อยละ 30	Control-S	135
แทนที่ด้วยเถ้าลอย (PFA)	ไม่เติม	CPFA	187
	เติม Al หยาบร้อยละ 30	CPFA-N	62
	เติม Al ตะเข็บร้อยละ 30	CPFA-S	58
แทนที่ด้วยเถ้าแกลบ (RHA)	ไม่เติม	CRHA	101
	เติม Al หยาบร้อยละ 30	CRHA-N	57
	เติม Al ตะเข็บร้อยละ 30	CRHA-S	53

รูปที่ 4.2 ผลกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทุกชุดที่อายุ 28 วัน

จากตารางที่ 4.3 และรูปที่ 4.2 จะเห็นได้ว่ากำลังรับแรงอัดของตัวอย่างที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอย (PFA) และ เถ้าแกลบขาว (RHA) มีค่าน้อยกว่ากำลังรับแรงอัดของชุดควบคุม (Control) โดยตัวอย่างที่มีเถ้าแกลบขาว (RHA) มีค่ากำลังรับแรงอัดต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาชุดตัวอย่างที่มีการเติมกากตะกอนอลูมิเนียม (เติม AI hydration และ เติม AI leaching) พบว่า การเติมกากตะกอนอลูมิเนียม มีผลทำให้กำลังรับแรงอัดของตัวอย่าง มีค่าลดลง เนื่องจากกากตะกอนอลูมิเนียมทำปฏิกิริยากับแคลเซียมไฮดรอกไซด์แล้วจะเกิดฟองอากาศ (H_2) ส่งผลให้ค่าความหนาแน่นของตัวอย่างลดลงกำลังรับแรงอัดจึงมีค่าลดลงด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณชัช โทวิชาและคณะ [4] โดยในชุดควบคุม (Control-N และ Control-S) ค่ากำลังรับแรงอัดมีค่าลดลงร้อยละ 40 ถึงร้อยละ 50 ส่วนในชุดที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอย (CPFA-N และ CPFA-S) ค่ากำลังรับแรงอัดมีค่าลดลงร้อยละ 60 ถึงร้อยละ 70 และในชุดที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาว (CRHA-N และ CRHA-S) ค่ากำลังรับแรงอัดมีค่าลดลงร้อยละ 40 ถึงร้อยละ 50

เมื่อเปรียบเทียบค่ากำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่มีการผสมระหว่างกากตะกอนอลูมิเนียมที่ hydration และกากตะกอนอลูมิเนียมบดละเอียด พบว่าการบดกากตะกอนอลูมิเนียม ส่งผลให้ตัวอย่างมีค่ากำลังรับแรงอัดลดลงประมาณร้อยละ 2-7 แสดงให้เห็นว่าการบดกากตะกอนอลูมิเนียมไม่ผลต่อการรับกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบาแบบ ไม่มีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกำลังรับแรงอัด

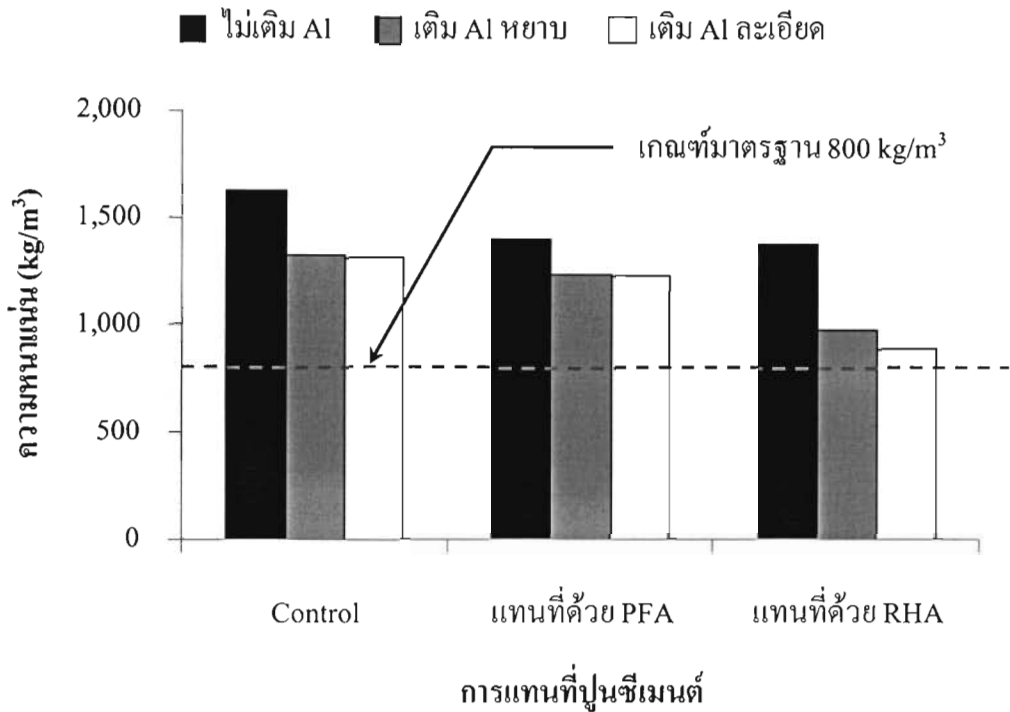
ของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทุกชุดกับค่ากำลังรับแรงอัดวัดตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก.1505-2541 สำหรับชิ้นส่วนคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ – อบไอน้ำ ชั้นคุณภาพ 4 [32] พบว่า ค่ากำลังรับแรงอัดที่ได้จากการทดสอบของทุกตัวอย่างมีค่าสูงกว่า 40 กก/ซม² ที่ระบุไว้ในมาตรฐาน

4.4 ค่าความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา

ผลการทดสอบหาค่าความหนาแน่นของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทั้งหมดที่อายุ 28 วัน ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.4 และรูปที่ 4.3

ตารางที่ 4.4 ค่าความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน

การแทนที่ปูนซีเมนต์ (OPC)	การเติมตะกั่วอินทรีย์ (AI)	ชื่อชุดตัวอย่าง	ความหนาแน่น (kg/m ³)
ไม่มี	ไม่เติม	Control	1,633
	เติม AI หยาบร้อยละ 30	Control-N	1,327
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	Control-S	1,316
แทนที่ด้วยถ้ำลอย (PFA)	ไม่เติม	CPFA	1,405
	เติม AI หยาบร้อยละ 30	CPFA-N	1,235
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	CPFA-S	1,227
แทนที่ด้วยถ้ำกลบ (RHA)	ไม่เติม	CRHA	1,383
	เติม AI หยาบร้อยละ 30	CRHA-N	983
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	CRHA-S	887

รูปที่ 4.3 ความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 4.4 และรูปที่ 4.3 พบว่า การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอย (PFA) และเถ้าแกลบขาว (RHA) ทำให้ตัวอย่างมีค่าความหนาแน่นลดลงจาก 1,633 กก/ม³ ของชุดควบคุม (Control) เป็น 1,405 กก/ม³ (PFA) และ 1,383 กก/ม³ (RHA) ตามลำดับ เนื่องจากเถ้าลอย (ถ.พ. เท่ากับ 2.75) และเถ้าแกลบขาว (ถ.พ. เท่ากับ 2.16) ที่ใช้แทนที่ปูนซีเมนต์มีค่าความถ่วงจำเพาะต่ำกว่าปูนซีเมนต์ และเมื่อพิจารณาผลของการเติมกากตะกอนลูมิเนียมในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก พบว่า การเติมกากตะกอนลูมิเนียมมีผลทำให้ ความหนาแน่นของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา มีค่าลดลงอยู่ในช่วงร้อยละ 12 ถึง ร้อยละ 36 เมื่อเปรียบเทียบค่าความหนาแน่นของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่มีการผสมกากตะกอนลูมิเนียมที่หยาบและบดละเอียด พบว่าการบดส่งผลให้ตัวอย่างมีค่าความหนาแน่นลดลงเล็กน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าค่าความหนาแน่นของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทุกชุด มีค่าเกิน 800 กก/ม³ ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐาน มอก.1505-2541 ชั้นส่วนคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ – อบไอน้ำ ชั้นคุณภาพ 4 [32]

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าการลดค่าความหนาแน่นของตัวอย่างลง สามารถทำได้โดย 1) การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอยหรือเถ้าแกลบขาว 2) การเติมกากตะกอนลูมิเนียม ร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก และ 3) การใช้กากตะกอนที่บดละเอียด

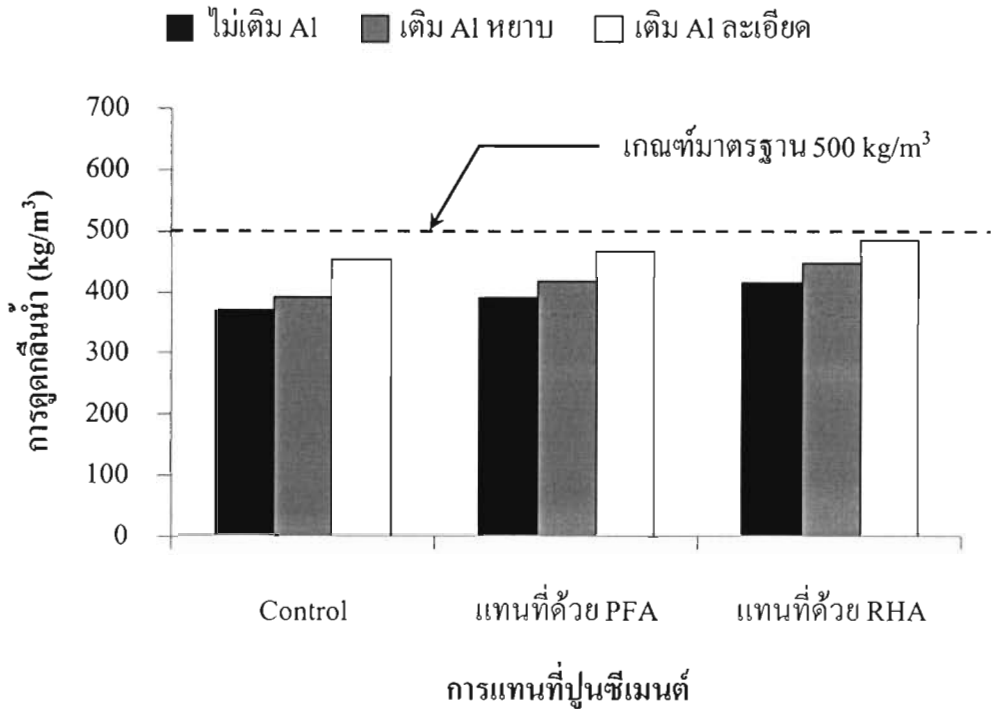

4.5 การดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบา

ผลการทดสอบค่าการดูดกลืนน้ำของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วันได้แสดงไว้ใน ตารางที่ 4.5 และรูปที่ 4.4

ตารางที่ 4.5 ค่าการดูดกลืนน้ำของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน

การแทนที่ ปูนซีเมนต์ (OPC)	การเติมตะกั่ว อะลูมิเนียม (AI)	ชื่อชุดตัวอย่าง	การดูดกลืนน้ำ (kg/m ³)
ไม่มี	ไม่เติม	Control	371
	เติม AI หยาบร้อยละ 30	Control-N	392
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	Control-S	416
แทนที่ด้วย เถ้าลอย (PFA)	ไม่เติม	CPFA	390
	เติม AI หยาบร้อยละ 30	CPFA-N	418
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	CPFA-S	446
แทนที่ด้วย เถ้าแกลบ (RHA)	ไม่เติม	CRHA	454
	เติม AI หยาบร้อยละ 30	CRHA-N	467
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	CRHA-S	485

รูปที่ 4.4 การดูดกลืนน้ำของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน

เมื่อพิจารณาชุดตัวอย่างที่ไม่มีการเติมกากตะกัณอนุมิเนียมจากตารางที่ 4.5 และรูปที่ 4.4 พบว่า ค่าการดูดกลืนน้ำของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา มีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อมีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วย เถ้าลอย (PFA) และ เถ้าแกลบขาว (RHA) โดยมีค่าการดูดกลืนน้ำเพิ่มขึ้น จาก 371 กก/ม³ ของชุดควบคุม (Control) เป็น 390 กก/ม³ (PFA) และ 454 กก/ม³ (RHA) ตามลำดับ โดยตัวอย่างที่มีเถ้าแกลบขาวมีค่าการดูดกลืนน้ำสูงที่สุด เนื่องจากเถ้าแกลบขาวมีความสามารถในการดูดกลืนน้ำมากกว่าเถ้าลอย

เมื่อมีการเติมกากตะกัณอนุมิเนียมแบบหยาบและละเอียดร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก พบว่ามีผลทำให้ตัวอย่างมีค่าการดูดกลืนน้ำเพิ่มขึ้น โดยตัวอย่างที่มีการเติมกากตะกัณอนุมิเนียมละเอียดจะมีค่าการดูดกลืนน้ำมากกว่าตัวอย่างที่มีการผสมกากตะกัณอนุมิเนียมหยาบ เนื่องจากการเติมกากตะกัณอนุมิเนียมที่ละเอียดจะทำปฏิกิริยากับแคลเซียมไฮดรอกไซด์ดีกว่าการเติมกากตะกัณอนุมิเนียมที่หยาบส่งผลทำให้คอนกรีตมวลเบา มีรูพรุนในเนื้อมากขึ้น ทำให้คอนกรีตมวลเบาดูดกลืนน้ำเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าค่าการดูดกลืนน้ำของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทุกชุด มีค่าไม่เกิน 500 กก/ม³ ซึ่งเป็นค่าตามเกณฑ์มาตรฐาน มอก.1505-2541 ชั้นส่วนคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ - อบไอน้ำ ชั้นคุณภาพ 4 [32]

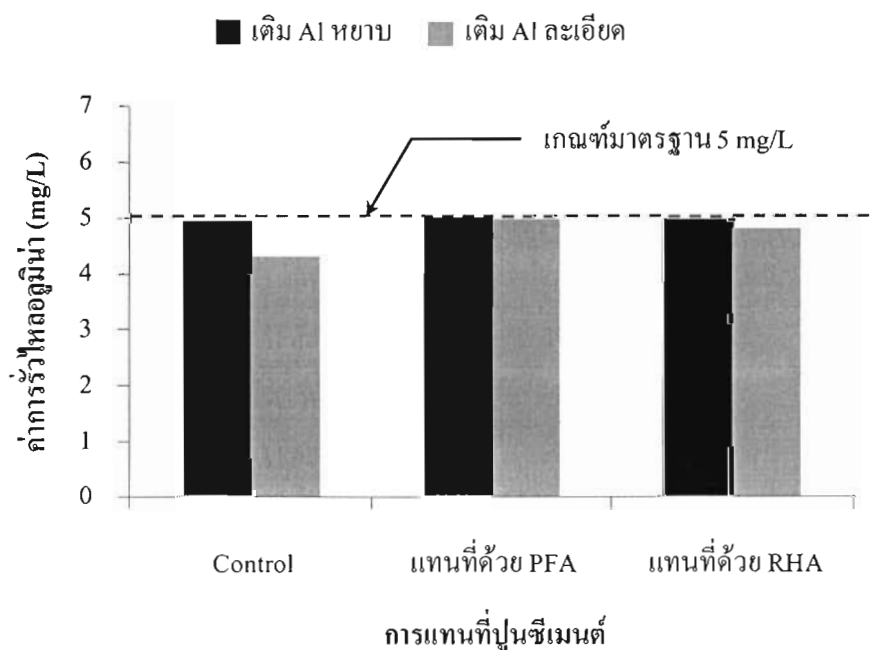
ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอยและเถ้าแกลบขาว การเติมกากตะกัณอนุมิเนียม และการใช้กากตะกัณที่บดละเอียดมีผลทำให้ตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา มีค่าการดูดกลืนน้ำเพิ่มขึ้น

4.6 การรั่วไหลของอลูมินา

ผลการทดสอบหาค่าความเข้มข้นของอลูมินาที่รั่วไหลของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่มีการเติมกากตะกอนอลูมิเนียมที่หยาบและที่ละเอียด ที่อายุ 28 วันด้วยวิธี Toxicity Characteristic Leaching Procedure (TCLP) ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.6 และรูปที่ 4.5

ตารางที่ 4.6 ค่าความเข้มข้นของอลูมินาที่รั่วไหลด้วยวิธี Toxicity Characteristic Leaching Procedure (TCLP)

การแทนที่ปูนซีเมนต์ (OPC)	การเติมตะกอนอลูมิเนียม (AI)	ชื่อชุดตัวอย่าง	ความเข้มข้นของอลูมินา (mg/L)
ไม่มี	เติม AI หยาบร้อยละ 30	Control-N	4.95
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	Control-S	4.31
แทนที่ด้วย แก้วลอย (PFA)	เติม AI หยาบร้อยละ 30	CPFA-N	4.98
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	CPFA-S	4.96
แทนที่ด้วย แก้วกลม (RHA)	เติม AI หยาบร้อยละ 30	CRHA-N	4.97
	เติม AI ละเอียดร้อยละ 30	CRHA-S	4.81

รูปที่ 4.5 ค่าความเข้มข้นของอลูมินา ของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน

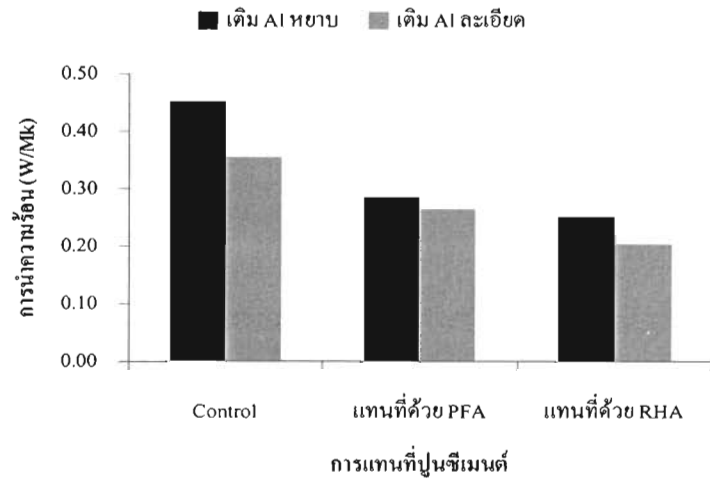
จากตารางที่ 4.6 และรูปที่ 4.5 จะเห็นได้ว่า การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอยและเถ้าแกลบขาวส่งผลทำให้มีการรั่วไหลของอลูมินาเพิ่มขึ้น โดยตัวอย่างที่มีเถ้าลอยเป็นส่วนผสมมีการรั่วไหลของอลูมินามากกว่า เมื่อพิจารณาผลของความละเอียดของกากตะกอนอลูมิเนียมจากการบดพบว่า ตัวอย่างที่มีการเติมกากตะกอนอลูมิเนียมละเอียดจะมีการรั่วไหลของอลูมินา ต่ำกว่าตัวอย่างที่เติมกากตะกอนอลูมิเนียมหยาบ นอกจากนี้ยังพบว่าค่าการรั่วไหลของอลูมินาของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทุกชุด มีค่าไม่เกิน 5 มิลลิกรัม/ลิตรเป็นเกณฑ์มาตรฐาน US EPA (1992) [30] ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าคอนกรีตมวลเบาที่ใส่กากตะกอนอลูมิเนียมที่หยาบและที่ละเอียดสามารถนำไปใช้งานได้จริง และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้

4.7 การนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา

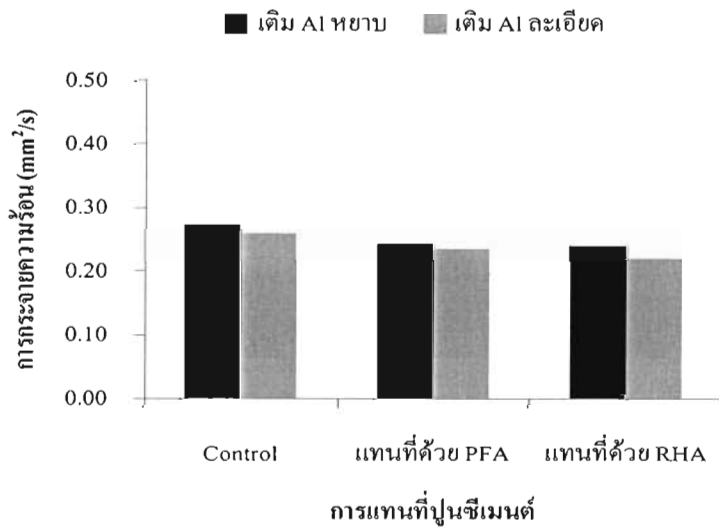
ผลการทดสอบสมบัติทางความร้อนของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาด้วยเครื่อง Hot Disk Thermal Constant Analyser โดยใช้เทคนิค Thermal Constant Analysis (TCA) ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.7 และรูปที่ 4.6

ตารางที่ 4.7 สมบัติทางความร้อนของคอนกรีตมวลเบา

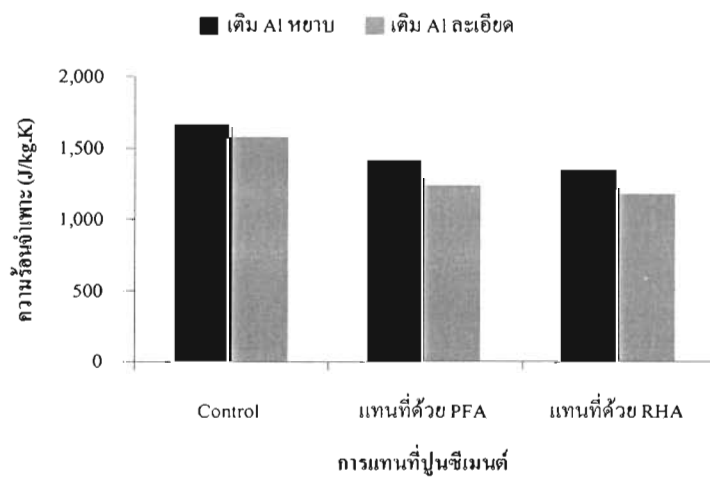
ค่าสมบัติทางความร้อนของคอนกรีตมวลเบา				
ชื่อตัวอย่าง	ความหนาแน่น (kg/m ³)	การนำความร้อน (W/Mk)	การกระจาย ความร้อน (mm ² /s)	ความร้อนจำเพาะ (J/kg.K)
Control-N	1,327	0.4523	0.2729	1,672
Control-S	1,316	0.3522	0.2589	1,573
CPFA-N	1,235	0.2876	0.2443	1,422
CPFA-S	1,227	0.2622	0.2345	1,234
CRHA-N	983	0.2529	0.2389	1,356
CRHA-S	887	0.2022	0.2189	1,173

(ก) การนำความร้อน

(ข) การกระจายความร้อน

(ค) ความร้อนจำเพาะ

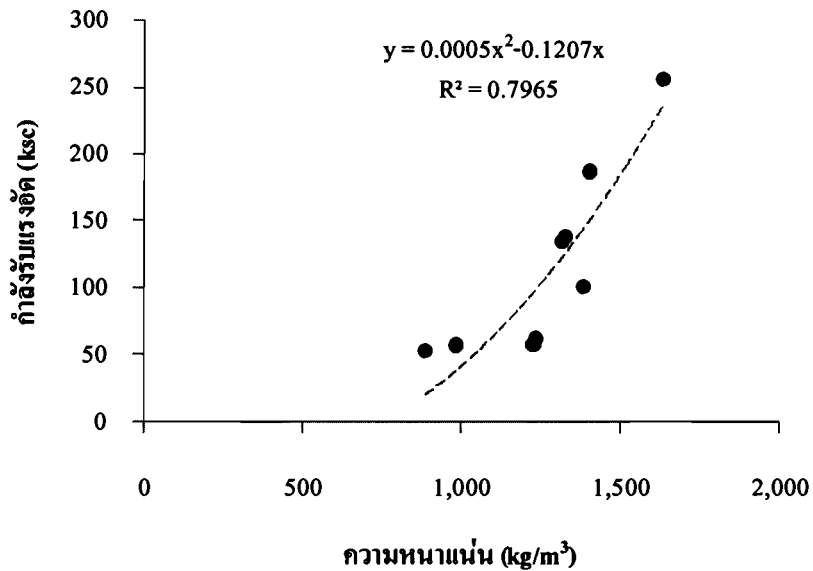
รูปที่ 4.6 สมบัติทางความร้อนของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา

จากตารางที่ 4.7 และ รูปที่ 4.6 จะเห็นได้ว่าการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอยและเถ้าแกลบขาวมีผลทำให้การนำความร้อน การกระจายความร้อน และค่าความร้อนจำเพาะต่ำของตัวอย่างมีค่าลดลง โดยตัวอย่างที่มีเถ้าแกลบขาวจะมีค่าทางความร้อนต่ำที่สุด และเมื่อพิจารณาผลของความละเอียดของกากตะกอนลูมิเนียมจากการบด พบว่า ตัวอย่างที่มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมที่ละเอียดจะมีค่าการนำความร้อน การกระจายความร้อน และค่าความร้อนจำเพาะต่ำกว่าตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่เติมกากตะกอนลูมิเนียมที่หยาบ

4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความหนาแน่นกับค่ากำลังรับแรงอัด การดูดกลืนน้ำ การรั่วไหลของอูมิน้ำ และการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน

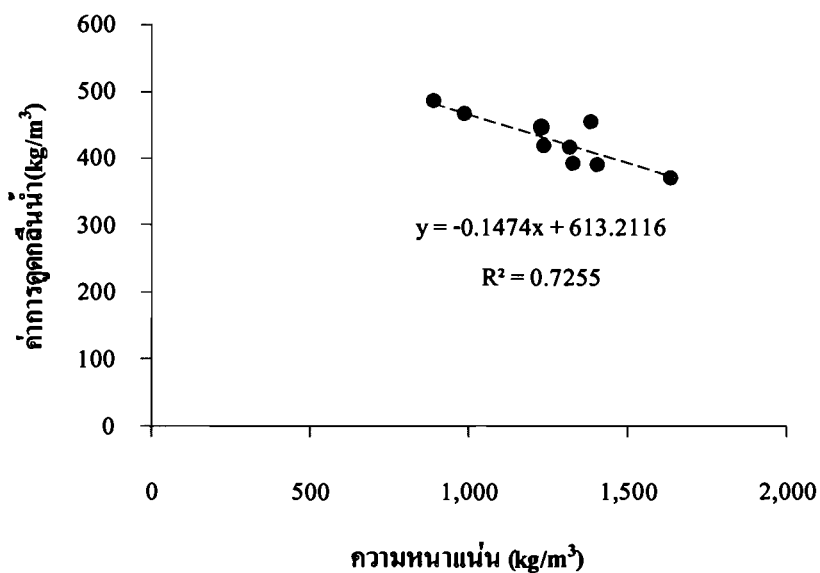
ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความหนาแน่นกับค่ากำลังรับแรงอัด การดูดกลืนน้ำ การรั่วไหลของอูมิน้ำ และการนำความร้อน ของคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน

ชื่อตัวอย่าง	ความหนาแน่น (kg/m ³)	กำลังรับแรงอัด (Ksc)	การดูดกลืนน้ำ (kg/m ³)	การรั่วไหล ของอูมิน้ำ (mg/L)	การนำความร้อน (W/Mk)
Control	1,633	256	371	-	-
Control-N	1,327	138	392	4.95	0.4523
Control-S	1,316	135	416	4.31	0.3522
CPFA	1,405	187	390	-	-
CPFA-N	1,235	62	418	4.98	0.2876
CPFA-S	1,227	58	446	4.96	0.2622
CRHA	1,383	101	454	-	-
CRHA-N	983	57	467	4.97	0.2529
CRHA-S	887	53	485	4.81	0.2022

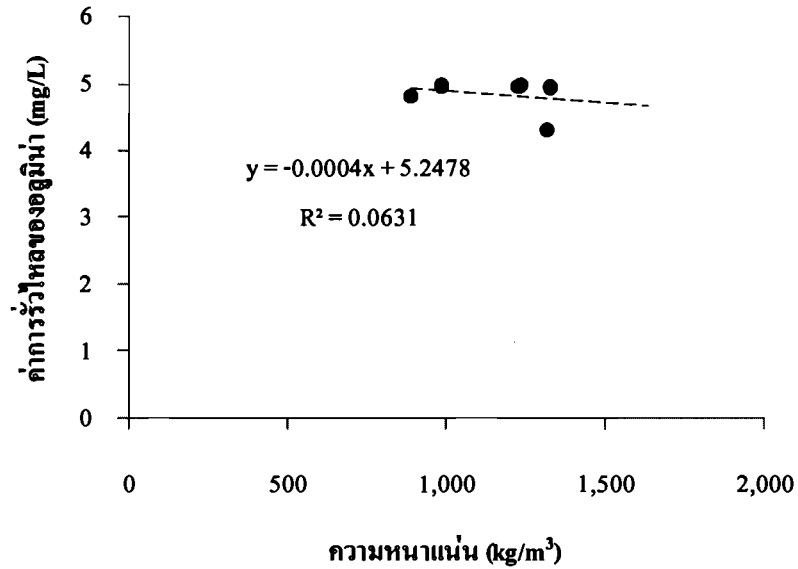
รูปที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นกับกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน

จากตารางที่ 4.8 และรูปที่ 4.7 จะเห็นได้ว่า ความหนาแน่นกับกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา มีความสัมพันธ์แบบพาราโบลา อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($R^2 = 0.797$) โดยกำลังรับแรงอัดของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา มีค่าเพิ่มขึ้นตามความหนาแน่นของตัวอย่างที่เพิ่มขึ้น

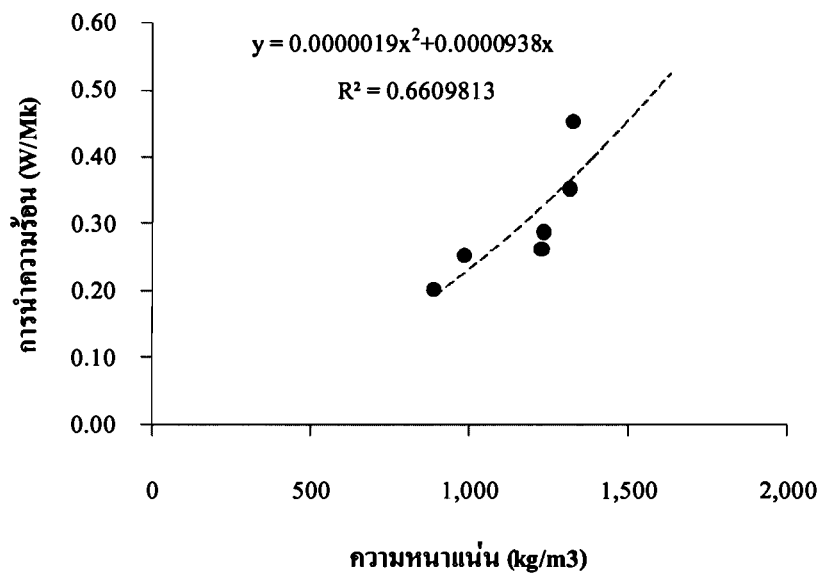
รูปที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นกับการดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน

จากตารางที่ 4.8 และรูปที่ 4.8 จะเห็นได้ว่า ความหนาแน่นกับการดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบา มีความสัมพันธ์แบบเชิงเส้นอยู่ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.7255$)

รูปที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นกับการรื้อไหลของอลูมิน่าของคอนกรีตมวลเบา ที่อายุ 28 วัน

จากตารางที่ 4.8 และรูปที่ 4.9 จะเห็นได้ว่า ความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบาไม่มีความสัมพันธ์กับการรื้อไหลของอลูมิน่า ($R^2 = 0.0631$)

รูปที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นกับการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบาที่อายุ 28 วัน

จากตารางที่ 4.8 และรูปที่ 4.10 จะเห็นได้ว่า ค่าความหนาแน่นกับการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา มีความสัมพันธ์แบบพาราโบลาอยู่ในระดับปานกลาง ($R^2 = 0.6609813$) เมื่อความหนาแน่นลดลงค่าการนำความร้อน Thermal Conductivity และค่าความร้อนจำเพาะ Specific Heat จะลดลงด้วย

เนื่องจากโครงสร้างของเนื้อวัสดุคอนกรีตมวลเบาจะมีลักษณะเป็นรูพรุนเป็นฟองอากาศกระจายอยู่ภายในทำให้กักเก็บความร้อนได้มากและสามารถส่งผ่านความร้อนไปได้ช้าทำให้กระจายความร้อนได้ดีเมื่อความหนาแน่นน้อยแสดงว่ามีฟองอากาศอยู่ภายในมากทำให้ความร้อนเดินทางไปได้ช้าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Del Coz Diaz และคณะ [25] ที่ว่าลักษณะช่องว่างภายในคอนกรีตมีผลต่อค่าการนำความร้อน Sukontasukkul เมื่อเปรียบเทียบกับคอนกรีตมวลเบาที่มีขายทั่วไป (Q-CON) [33] มีค่าการนำความร้อนเท่ากับ 0.13 วัตต์/เมตร.เคลวินพบว่าตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาทุกชุดมีค่าการนำความร้อนมากกว่าทั้งนี้เพราะคอนกรีตมวลเบาที่มีขายทั่วไปใช้วิธีอบไอน้ำความดันสูงโดยอบที่อุณหภูมิ 180 องศาความดัน 12 บาร์เป็นเวลา 8-16 ชั่วโมงทำให้มีฟองอากาศขนาดเล็กกระจายอยู่อย่างสม่ำเสมอในเนื้อวัสดุซึ่งช่องอากาศเหล่านี้จะทำหน้าที่ลดทอนหรือปิดกั้นพลังงานความร้อนเอาไว้ไม่ให้ผ่านจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงตัวกลางตลอดเวลาระหว่างเนื้อวัสดุและช่องอากาศทำให้มีค่าการนำความร้อนต่ำกว่าที่ไม่ได้อบไอน้ำความดันสูงแต่ก็เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้พลังงานอย่างมาก

จากผลการทดสอบดังกล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าคอนกรีตมวลเบาที่ผลิตได้ในงานวิจัยนี้ เป็นแนวทางในการผลิตคอนกรีตมวลเบาเพื่อใช้ในการก่อสร้างที่มีราคาถูกและมีกระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตคอนกรีตมวลเบาแบบอบไอน้ำความดันสูง ซึ่งจะมีกระบวนการผลิตที่ยุ่งยากมากกว่าและใช้พลังงานมากกว่าส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตสูงกว่า การผลิตคอนกรีตอบไอน้ำความดันสูงเมื่อทำการถอดแบบหล่อจะนำมอร์ต้าร์ที่ได้ไปเข้าสู่อบไอน้ำซึ่งเป็นการเร่งปฏิกิริยาไฮเดรชัน แต่กระบวนการผลิตคอนกรีตมวลเบาในงานวิจัยนี้จะใช้การบ่มด้วยน้ำจึงทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการบ่มนานกว่าโดยมีค่ากำลังรับแรงอัดที่สามารถใช้เป็นผนังสำหรับบ้านพักอาศัยได้ อีกทั้งมีค่าการนำความร้อนต่ำ ซึ่งจะช่วยลดความร้อนที่เข้าสู่ตัวอาคาร เป็นการช่วยประหยัดพลังงานได้อีกทางหนึ่งด้วย อีกทั้งค่าการรั่วไหลของอุณหภูมิมีค่าต่ำซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำไปต่อยอด หรือปรับปรุงสมบัติบางประการที่ยังดีน้อยกว่าคอนกรีตมวลเบาที่มีขายตามท้องตลาดได้

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการทดลอง

จากการทดสอบสมบัติของคอนกรีตมวลเบาผสมกากของเสี้ยวลูมิเนียมที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาวและเถ้าลอยสามารถสรุปผลการทดลองได้ดังนี้

5.1.1 อิทธิพลของการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอยและเถ้าแกลบขาว

1) ด้านกำลังรับแรงอัด การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาว และเถ้าลอย ทำให้กำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบาที่มีค่าลดลง เนื่องจากการแทนที่ด้วยปริมาณถึงร้อยละ 50 ทำให้ปูนซีเมนต์ในส่วนผสมที่จะทำปฏิกิริยาไฮเดรชันลดลงส่งผลทำให้ค่ากำลังรับแรงอัดลดลงอยู่ในช่วงร้อยละ 40 ถึงร้อยละ 50 โดยคอนกรีตมวลเบาที่ผสมเถ้าแกลบขาวมีกำลังรับแรงอัดต่ำที่สุด

2) ด้านความหนาแน่น การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอย และ เถ้าแกลบขาว ทำให้ค่าความหนาแน่นมีค่าลดลง เนื่องจาก เถ้าลอย และเถ้าแกลบขาว ที่แทนที่ปูนซีเมนต์มีค่าความถ่วงจำเพาะต่ำกว่าปูนซีเมนต์ โดยคอนกรีตมวลเบาที่มีเถ้าแกลบขาวมีความหนาแน่นน้อยที่สุดเนื่องจากเถ้าแกลบขาวมีค่าความถ่วงจำเพาะต่ำกว่าเถ้าลอย

3) ด้านการดูดกลืนน้ำ การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอย และ เถ้าแกลบขาว ทำให้ค่าการดูดกลืนน้ำของตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาที่มีค่าสูงขึ้น เนื่องจากเถ้าลอย และ เถ้าแกลบขาว ทำให้เนื้อคอนกรีตมีโพรงเพิ่มขึ้น จึงดูดกลืนน้ำเพิ่มขึ้นด้วย โดยค่าการดูดกลืนน้ำของคอนกรีตมวลเบาที่มีการแทนที่ด้วยเถ้าแกลบขาวมากที่สุดเนื่องจากเถ้าแกลบขาวมีความสามารถในการดูดกลืนน้ำมากกว่าเถ้าลอย

4) ด้านค่าการรั่วไหลของลูมิน่า การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอยและเถ้าแกลบขาวส่งผลทำให้มีการรั่วไหลของลูมิน่าเพิ่มขึ้นโดยการรั่วไหลของลูมิน่ามีค่าสูงสุดเมื่อตัวอย่างที่มีเถ้าลอยเป็นส่วนผสม

5) ด้านการนำความร้อน การแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าลอยและเถ้าแกลบขาวมีผลทำให้การนำความร้อนของตัวอย่างมีค่าลดลง เนื่องจากโครงสร้างของเนื้อวัสดุคอนกรีตมวลเบาจะมีลักษณะเป็นรูพรุนเป็นฟองอากาศกระจายอยู่ภายใน ทำให้กักเก็บความร้อนได้มาก และสามารถส่งผ่านความร้อนไปได้ช้า โดยคอนกรีตมวลเบาที่มีเถ้าแกลบขาวเป็นส่วนผสมจะมีค่าการนำความร้อนต่ำที่สุด

5.1.2 อิทธิพลของการเติมกากตะกอนลูมิเนียม

1) ด้านกำลังรับแรงอัด การเติมกากตะกอนลูมิเนียม ทำให้คอนกรีตมวลเบาที่เทในแบบหล่อจะมีการฟูขึ้น ค่ากำลังรับแรงอัดมีค่าลดลง อยู่ในช่วงร้อยละ 40 ถึง ร้อยละ 70 เนื่องจากกาก

ตะกรันอลูมิเนียม ทำให้เกิดก๊าซไฮโดรเจนภายในเนื้อคอนกรีต ทำให้ เกิดฟองขนาดเล็ก คอนกรีต จึงเกิดการฟู ส่งผลให้ค่าความหนาแน่นของตัวอย่างลดลง กำลังรับแรงอัดจึงมีค่าลดลงด้วย

2) ด้านความหนาแน่น การเติมกากตะกรันอลูมิเนียม มีผลทำให้ ความหนาแน่นของ คอนกรีตมวลเบา มีค่าลดลง อยู่ในช่วงร้อยละ 12 ถึง ร้อยละ 36 โดยค่าความหนาแน่นของคอนกรีต มวลเบาที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาวเติมกากตะกรันอลูมิเนียมละเอียดมีค่าต่ำสุด

3) ด้านการดูดกลืนน้ำ การเติมกากตะกรันอลูมิเนียม มีผลทำให้ค่าการดูดกลืนน้ำมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้น เนื่องจากการเติมกากตะกรันอลูมิเนียมจะทำปฏิกิริยากับแคลเซียมไฮดรอกไซด์ ส่งผลทำให้ คอนกรีตมวลเบา มีรูพรุนในเนื้อมากขึ้นทำให้คอนกรีตมวลเบาดูดกลืนน้ำเพิ่มขึ้นอยู่ในช่วงร้อยละ 6 ถึง ร้อยละ 20

4) ด้านการนำความร้อน การเติมกากตะกรันอลูมิเนียม มีผลทำให้ ค่าความหนาแน่นของ คอนกรีตมวลเบา มีค่าน้อยลงค่าการนำความร้อน Thermal Conductivity และค่าความร้อนจำเพาะ Specific Heat จะลดลงด้วย มีค่าน้อยลงอยู่ในช่วงร้อยละ 8 ถึง ร้อยละ 20 เนื่องจากการเติมตะกรัน อลูมิเนียมจะทำให้เกิดปฏิกิริยากับแคลเซียมไฮดรอกไซด์ เกิดฟองอากาศ (H_2) ส่งผลทำให้คอนกรีต มวลเบา มีรูพรุนมากขึ้น ทำให้กักเก็บความร้อนได้มาก และสามารถส่งผ่านความร้อนไปได้ช้า

5.1.3 อิทธิพลของความละเอียดของกากตะกรันอลูมิเนียม

1) ด้านกำลังรับแรงอัด การผสมกากตะกรันอลูมิเนียมบดละเอียด มีผลทำให้คอนกรีตมวล เบามีค่ากำลังรับแรงอัดต่ำกว่าการผสมกากตะกรันอลูมิเนียมหยาบประมาณร้อยละ 2-7 แสดงให้เห็น ว่าการบดกากตะกรันอลูมิเนียมส่งผลต่อการรับกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบาน้อยมาก

2) ด้านความหนาแน่น การผสมกากตะกรันอลูมิเนียมบดละเอียด มีผลทำให้ คอนกรีตมวล เบามีค่าความหนาแน่นลดลง จากการผสมกากตะกรันอลูมิเนียมหยาบเล็กน้อย ประมาณร้อยละ 0.5-9 โดยความละเอียดของกากตะกรันอลูมิเนียมส่งผลต่อความหนาแน่นน้อยมาก

3) ด้านการดูดกลืนน้ำ การผสมกากตะกรันอลูมิเนียมบดละเอียด มีผลทำให้คอนกรีตมวลเบา มีค่าการดูดกลืนน้ำเพิ่มขึ้นมากกว่าตัวอย่างที่เติมกากตะกรันอลูมิเนียมแบบหยาบประมาณร้อยละ 3-7 โดยความละเอียดของกากตะกรันอลูมิเนียมส่งผลต่อการดูดกลืนน้ำ น้อยมาก

4) ด้านค่าการรั่วไหลอลูมิน่า การเติมกากตะกรันอลูมิเนียมบดละเอียด มีผลทำให้การ รั่วไหลของอลูมิน่า ต่ำกว่าคอนกรีตมวลเบาที่เติมกากตะกรันอลูมิเนียมแบบหยาบประมาณร้อยละ 0.4 – 13 โดยความละเอียดของกากตะกรันอลูมิเนียมส่งผลต่อการรั่วไหลน้อยมาก

5) ด้านการนำความร้อน การเติมกากตะกรันอลูมิเนียมบดละเอียดมีผลทำให้ค่าการนำ ความร้อน การกระจายความร้อน และค่าความร้อนจำเพาะต่ำกว่าตัวอย่างคอนกรีตมวลเบา ที่เติมกาก ตะกรันอลูมิเนียมแบบหยาบประมาณร้อยละ 8 – 20 โดยความละเอียดของกากตะกรันอลูมิเนียมส่งผล ต่อการนำความร้อน น้อยมาก

การบดกากตะกอนให้ละเอียดเพิ่มขึ้นส่งผลต่อ กำลังรับแรงอัด ความหนาแน่น การดูดกลืนน้ำ การรั่วไหลของอลูมินา และคุณสมบัติด้านความร้อน น้อยมาก ดังนั้นในการบดกากตะกอนอลูมิเนียมให้ละเอียด ทำให้เสียเวลา เสียค่าไฟฟ้าในการบดเพิ่มขึ้น ทำให้การลงทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น การบดให้ละเอียดจึงไม่จำเป็น

5.1.3 อัตราส่วนผสมที่เหมาะสมในการผลิตคอนกรีตมวลเบา

อัตราส่วนที่เหมาะสมในการผลิตคอนกรีตมวลเบาผสมกากตะกอนอลูมิเนียม คือ อัตราส่วนที่ใช้ ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภท 1 : เถ้าแกลบขาว : ปูนขาว เท่ากับ 30:50:20 โดยผสมกับกากตะกอนอลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก และใช้อัตราส่วนวัสดุยึดประสาน : ทราย เท่ากับ 1 : 0.5 ซึ่งพบว่ามีค่ากำลังรับแรงอัดที่อายุ 28 วัน เท่ากับ 53 กก/ซม² มีการดูดกลืนน้ำที่อายุ 28 วันเท่ากับ 485 กก/ลบ.ม และมีค่าความหนาแน่นเท่ากับ 887 กก/ลบ.ม ซึ่งมีค่าจากการทดสอบทั้งหมดผ่านในเกณฑ์มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 1505-2541 ชิ้นส่วนคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ – อบไอน้ำ ชั้นคุณภาพ 4 ยกเว้น ส่วนการรั่วไหลของอลูมินาจากการทดสอบ TCLP มีค่า 4.81 มิลลิกรัม/ลิตร ซึ่งมีค่าต่ำ (US EPA) ซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม และการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบาที่ผลิตได้ มีค่าการนำความร้อนต่ำเท่ากับ 0.2022 วัตต์/เมตร เคลวิน สามารถนำไปใช้เป็นผนังเพื่อลดการนำความร้อนเข้าสู่อาคารได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการศึกษาผลของขนาด ของกากตะกอนอลูมิเนียมหลาย ๆ ขนาดต่อปริมาณฟองอากาศที่เกิดขึ้น
- 2) ควรมีการนำวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ มาทำการผสมเพิ่มเติมแทนเถ้าแกลบขาวและเถ้าลอย
- 3) ควรมีการศึกษาโครงสร้างในระดับจุลภาคของคอนกรีตมวลเบา เพื่อจะได้ศึกษากลไกการเกิดปฏิกิริยา
- 4) ควรศึกษากากตะกอนจากโรงหลอมในที่อื่น จากหลาย ๆ โรงงานและหลาย ๆ แหล่งว่าจะมีผลกับตัวอย่างการทดสอบหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

1. George, E.T. and Mackenzie, D.S., 2003, **Handbook of Aluminum**, Marcel Dekker, p.116.
2. วิริยะ ธารพันธุ์, 2549, การนำโคลนปูนจากกระบวนการผลิตเยื่อกระดาษมาใช้แทนทรายในการผลิตคอนกรีตมวลเบา, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการพลังงาน คณะพลังงานสิ่งแวดล้อมและวัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
3. กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2551, [Online], Available : www.diw.go.th, [9/5/2012].
4. ปณชัย ไตวิชา, 2551, ผลของสารกักกระจายฟองอากาศต่อสภาพนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบาผสมเถ้าแกลบสังเคราะห์, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีพลังงาน คณะพลังงานสิ่งแวดล้อมและวัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
5. บริษัทควอลิตี้คอนสตรัคชั่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน), 2547, คอนกรีตมวลเบา.
6. นราธิป จันทร์ทอง, สมิต ส่งพิริยะกิจ, เสรี เกียรติบุษชาติ และอวิรุทธ์ ทัชทิมแท้, 2553, การศึกษาคุณสมบัติเบื้องต้นของซีเมนต์เถ้าแกลบเพื่อใช้ในการทำคอนกรีต, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, หน้า 7-11.
7. บริษัทปูนซีเมนต์ไทยอุตสาหกรรม จำกัด, 2547, ปูนซีเมนต์และการประยุกต์ใช้งาน, กรุงเทพฯ, หน้า 2, 24 – 34, 47, 80 – 81, 181 – 183.
8. American Society for Testing and Materials, 1995, “ASTM C150 :Standard Specification of Portland Cement ”, In **Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.183-197.
9. Herrin, M. and Mitchell, H., 1961, **Lime Soil Mixture**, Washington D.C., Nation Academy of Sciences, pp. 99- 121.

10. ปริญญา จินดาประเสริฐ และชัย จาตุรพิทักษ์กุล, 2547, **ปูนซีเมนต์ ปอซโซลาน และคอนกรีต**, สมาคมคอนกรีตไทย, กรุงเทพฯ, หน้า 290 – 295.
11. ชัชวาล เศรษฐบุตร, 2540, **คอนกรีตเทคโนโลยี**, พิมพ์ครั้งที่ 4, บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยอุตสาหกรรม จำกัด, หน้า 11-14.
12. ชัย จาตุรพิทักษ์กุล, 2543, **การพัฒนาเพื่อนำเข้าถ่านหินบดจากแม่เมาะไปใช้ในจกคอนกรีต รายงานฉบับสมบูรณ์**, ภาควิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
13. Donna, L.Z. 2nd Ed., 1993, **Aluminium Casting Technology**, American Foundrymen's Society, U.S.A.
14. มนัส สติรจินดา, 2538, **โลหะนอกกลุ่มเหล็ก**, พิมพ์ครั้งที่ 2, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ, หน้า 2-8.
15. ส่วนอุตสาหกรรม 2 สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 1, 2003, **International Aluminium Institute** [Online], Available : www.world-aluminium.org.
16. เกียรติศักดิ์ อุดมสิน โรจน์, 2553, **ของเสียอันตราย**, พิมพ์ครั้งที่ 2, ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยรังสิต, หน้า 541.
17. นิตยา เรืองฤทธิ์, 2545, **การหล่อแข็งกาคตะกอนโรงชุบโลหะโดยใช้ซีเมนต์ที่ไวต่อการทำปฏิกิริยาเป็นวัสดุทดแทนปูนซีเมนต์**, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม คณะพลังงานและวัสดุ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, หน้า 29 – 30.
18. Kiattikomol, K., 1987, "A Study of Compressive Strength and Density of an Aerated Concrete", **KMUTT Research Reports**, Vol. 10, pp.18-34.

19. เจริญฤทธิ วรรณะพาหุ, จิระพันธ์ บางท่าไม้, สมบัติ ฐาปนาธิระ และประสิทธิ์ บัณฑรมงคล, 2532, คอนกรีตพูนโดยวิธีบ่มด้วยไอน้ำความดันสูง, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
20. Tommy Y. Lo, W.C. Tang, and H.Z. Cui, 2006, The effect of properties on lightweight concrete, Hong kong”, **Applied Thermal Engineering**, China, pp. 3025-3029.
21. P.Sukontasukkul, 1999, “Effect of ash on preformed foam and aluminum powder cellular concrete” **National Conference on Civil Engineering**, Bangkok, Thailand, pp. MAT173-177.
22. Romazon Dmirboga, 2006, “Thermal conductivity and compressive strenght of concrete incorporation with mineral admixture”, **Buildings and Enviromnent**, Turkey, pp. 2467-2471
23. จักรกริช กิตติपालกุล, ชีรเดช ทิพย์วรรณ และนันทนิษฐ์ วงศ์วัฒนา, 2540, คอนกรีตพูนโดยวิธีอบไอน้ำความดันสูง โดยใช้ปูนซีเมนต์ประเภท 1, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
24. ธนพล พูลคล้าย, วีรศักดิ์ ละอองจันทร์ และสถาพร เทียนรุ่งศรี, 2540, คอนกรีตพูนโดยวิธีบ่มด้วยไอน้ำความดันสูง โดยใช้ปูนซีเมนต์ประเภท3, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
25. ชลชล พึ่งธรรมจิตต์, 2549, ผลกระทบของการแทนที่เถ้าลอยในซีเมนต์ที่มีต่อคุณสมบัติของคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ-อบไอน้ำ, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ภาควิชาครุศาสตร์โยธา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

26. American Society for Testing and Materials, 1991, "ASTM C 230-08 : Standard Test Method for Flow Table for use in test of Hydraulic Cement", **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.178-182.
27. American Society for Testing and Materials, 1995, "ASTM C 109-11 : Standard Test Method for Compressive Strength of Hydraulic Cement Mortars", **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.162-164.
28. American Society for Testing and Materials, 1995, "ASTM C 305-11 : Standard Practice for Mechanical Mixing Hydraulic Cement Pastes and Mortars of Plastic Consistency", **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.188-190.
29. American Society for Testing and Materials, 1995, "ASTM C134 :Standard Test Method For Bulk Density of Hydraulic Cement", **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.127-131.
30. United State Environmental Protection Agency, 1992, **Toxicity Characteristic Leaching Procedure (TCLP)**, SW-846, Appendix II- Method 1311.
31. American Society for Testing and Materials, 1995, "ASTM C177 -10: Standard Test Method For Bulk Density of Hydraulic Cement", **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.160-161.
32. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 1505-2541, **ชิ้นส่วนคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ – อบไอน้ำ**, กระทรวงอุตสาหกรรม, หน้า 1-12.
33. Quality Construction Products Public Company Limited, 2012, **Q-CON** [Online], Available : www.qcon.co.th/property/contrast], [9 / 5 / 2012].

26. American Society for Testing and Materials, 1991, “ASTM C 230-08 : Standard Test Method for Flow Table for use in test of Hydraulic Cement”, **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.178-182.
27. American Society for Testing and Materials, 1995, “ASTM C 109-11 : Standard Test Method for Compressive Strength of Hydraulic Cement Mortars”, **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.162-164.
28. American Society for Testing and Materials, 1995, “ASTM C 305-11 : Standard Practice for Mechanical Mixing Hydraulic Cement Pastes and Mortars of Plastic Consistency”, **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.188-190.
29. American Society for Testing and Materials, 1995, “ASTM C134 :Standard Test Method For Bulk Density of Hydraulic Cement”, **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.127-131.
30. United State Environmental Protection Agency, 1992, **Toxicity Characteristic Leaching Procedure (TCLP)**, SW-846, Appendix II- Method 1311.
31. American Society for Testing and Materials, 1995, “ASTM C177 -10: Standard Test Method For Bulk Density of Hydraulic Cement”, **In Annual Book of ASTM Standards**, Vol. 4.01, pp.160-161.
32. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 1505-2541, **ชิ้นส่วนคอนกรีตมวลเบาแบบมีฟองอากาศ – อบไอน้ำ**, กระทรวงอุตสาหกรรม, หน้า 1-12.
33. Quality Construction Products Public Company Limited, 2012, **Q-CON** [Online], Available : www.qcon.co.th/property/contrast], [9 / 5 / 2012].

ภาคผนวก ก.

ผลการทดสอบกำลังอัดของคอนกรีตมวลเบา

ตารางที่ ก.1 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (Control) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนขาวเท่ากับ 80 : 20

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	น้ำหนักกด Load(KN)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว					
3	5.05	5.1	25.76	48.81	4,881.00	189.52	184
	5.1	5.1	26.01	46.50	4,650.00	178.78	
	5.1	5.1	26.01	48.10	4,810.00	184.93	
7	5	5.1	25.50	47.16	4,716.00	184.94	189
	5.1	5	25.50	49.32	4,932.00	193.41	
	5.105	5.1	26.04	48.84	4,884.00	187.59	
14	5.1	5	25.50	56.67	5,667.00	222.24	240
	5	5.05	25.25	63.57	6,357.00	251.76	
	5.1	5.1	26.01	63.79	6,379.00	245.25	
28	5.1	5.1	26.01	66.97	6,697.00	257.48	256
	5.1	5.05	25.76	65.80	6,580.00	255.48	
	5	5.2	26.00	66.06	6,606.00	254.08	

ตารางที่ ก.2 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (Control-N) ใช้วัสดุซีดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนขาวเท่ากับ 80 : 20 มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมหยาบในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุซีดประสาน

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว				
3	5.1	5.1	26.01	1,374.00	52.83	57
	5.1	5.2	26.52	1,641.00	61.88	
	5.1	5.05	25.76	1,423.00	55.25	
7	5	5.05	25.25	1,877.00	74.34	75
	5.1	5.1	26.01	1,943.00	74.70	
	5.1	5	25.50	1,955.00	76.67	
14	5.1	5	25.50	2,705.00	106.08	107
	5.1	5.1	26.01	2,809.00	108.00	
	5.105	5.1	26.04	2,688.00	103.24	
28	5	5.1	25.50	3,512.00	137.73	138
	5.1	5.05	25.76	3,543.00	137.57	
	5	5.1	25.50	2,844.00	111.53	

ตารางที่ ก.3 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (Control-S) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนขาวเท่ากับ 80 : 20 มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก วัสดุยึดประสาน

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว				
3	5.1	5.1	26.01	1,170.00	44.98	52
	5.05	5.105	25.78	1,268.00	49.18	
	5.1	5.1	26.01	1,428.00	54.90	
7	5.1	5	25.50	1,777.00	69.69	73
	5.1	5.1	26.01	1,913.00	73.55	
	5.05	5.105	25.78	1,946.00	75.48	
14	5.1	5.05	25.76	2,605.00	101.15	103
	5.1	5	25.50	2,609.00	102.31	
	5.105	5.1	26.04	2,713.00	104.20	
28	5	5.1	25.50	3,346.00	131.22	135
	5.1	5.1	26.01	3,598.00	138.33	
	5.1	5.1	26.01	2,453.00	94.31	

ตารางที่ ก.4 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (CPFA) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว				
3	5.05	5.1	25.76	1,950.00	75.71	76
	5	5.1	25.50	1,891.00	74.16	
	5	5.1	25.50	1,980.00	77.65	
7	5.1	5.1	26.01	2,421.00	93.08	96
	5	5.105	25.53	2,504.00	98.10	
	5.1	5.05	25.76	2,499.00	97.03	
14	5.105	5.1	26.04	2,128.00	81.73	111
	5	5	25.00	2,780.00	111.20	
	5.1	5	25.50	2,845.00	111.57	
28	5.1	5.1	26.01	4,931.00	189.58	187
	5.1	5.1	26.01	4,732.00	181.93	
	5	5.1	25.50	4,850.00	190.20	

ตารางที่ ก.5 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (CPFA-N) ใช้วัสดุซีคี่ประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากตะกักรันอลูมิเนียมหยาบในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุซีคี่ประสาน

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว				
3	5.05	5.1	25.76	678.00	26.32	21
	5.1	5	25.50	549.00	21.53	
	5	5.1	25.50	538.00	21.10	
7	5.1	5.1	26.01	683.00	26.26	27
	5.1	5.05	25.76	690.00	26.79	
	5	5	25.00	689.00	27.56	
14	5.1	5.1	26.01	1,130.00	43.44	44
	5.1	5.05	25.76	1,140.00	44.26	
	5	5.1	25.50	1,095.00	42.94	
28	5.05	5.1	25.76	1,578.00	61.27	62
	5	5.1	25.50	1,567.00	61.45	
	5.1	5	25.50	1,580.00	61.96	

ตารางที่ ก.6 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (CPFA-S) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว				
3	5.05	5.1	25.76	541.00	21.01	21
	5.1	5.1	26.01	527.00	20.26	
	5.1	5	25.50	769.00	30.16	
7	5.05	5.1	25.76	646.00	25.08	25
	5.1	5.1	26.01	630.00	24.22	
	5.105	5.1	26.04	680.00	26.12	
14	5.1	5.1	26.01	1,114.00	42.83	41
	5	5.05	25.25	1,046.00	41.43	
	5.1	5.05	25.76	1,007.00	39.10	
28	5.1	5	25.50	1,485.00	58.24	58
	5.1	5.05	25.76	1,470.00	57.08	
	5.05	5	25.25	1,493.00	59.13	

ตารางที่ ก.7 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (CRHA) ใช้วัสดุยึดประสานที่มี อัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : เถ้ากลบขาว : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว				
3	5.05	5.1	25.76	1,223.00	47.49	48
	5.1	5.1	26.01	1,247.00	47.94	
	5.1	5.1	26.01	1,248.00	47.98	
7	5	5.105	25.53	2,067.00	80.98	79
	5.1	5.1	26.01	2,043.00	78.55	
	5.05	5.1	25.76	1,977.00	76.76	
14	5.1	5.105	26.04	2,442.00	93.80	93
	5.1	5.105	26.04	2,441.00	93.76	
	5.1	5.1	26.01	2,379.00	91.46	
28	5.1	5.1	26.01	2,838.00	109.11	101
	5.1	5.1	26.01	2,484.00	95.50	
	5.2	5.1	26.52	2,593.00	97.78	

ตารางที่ ก.8 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (CRHA-N) ใช้วัสดุยัดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : เถ้าแกลบขาว : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมหยาบในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยัดประสาน

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว				
3	5.05	5.1	25.76	395.00	15.34	15
	5.1	5.1	26.01	376.00	14.46	
	5.1	5.05	25.75	367.00	0.14	
7	5.1	5.1	26.01	590.00	22.68	23
	5.05	5.1	25.76	605.00	23.49	
	5.2	5.05	26.26	570.00	21.71	
14	5.1	5.1	26.01	1,019.00	39.18	39
	5.1	5.1	26.01	1,020.00	39.22	
	5.05	5.1	25.76	998.00	38.75	
28	5.1	5.05	25.76	1,367.00	53.08	57
	5.1	5.1	26.01	1,492.00	57.36	
	5.1	5.1	26.01	1,486.00	57.13	

ตารางที่ ก.9 ผลการทดสอบกำลังรับแรงอัดของคอนกรีตมวลเบา (CRHA-S) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ฝ้า้เกลบขาว : ปูนขาว เท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากตะกรันอลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน

อายุ (วัน)	ขนาด(ซม)		พื้นที่ (ซม ²)	แรง (กก)	กำลังรับ แรงอัด (กก/ซม ²)	กำลังรับ แรงอัดเฉลี่ย (กก/ซม ²)
	กว้าง	ยาว				
3	5.1	5.1	26.01	287.00	11.03	10
	5.1	5.1	26.01	273.00	10.50	
	5.1	5	25.50	243.00	9.53	
7	5.05	5.05	25.50	590.00	23.13	18
	5.1	5.1	26.01	422.00	16.22	
	5.1	5.1	26.01	410.00	15.76	
14	5.105	5.1	26.04	892.00	34.26	36
	5	5.1	25.50	912.00	35.76	
	5.1	5.1	26.01	988.00	37.99	
28	5.1	5	25.50	1,292.00	50.67	53
	5.05	5.1	25.76	1,479.00	57.43	
	5.1	5.1	26.01	1,298.00	49.90	

ภาคผนวก ข.

ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา

ตารางที่ ข.1 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (Control) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนขาวเท่ากับ 80 : 20

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม)			ความหนาแน่น (กก/ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก/ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	242	5.1	5.1	5.05	1,842.40	1,907
	250	5.1	5.1	5.05	1,903.30	
	251	5.1	5.1	5.05	1,910.92	
7	230	5.1	5.1	5.1	1,733.87	1,723
	233	5.2	5.1	5.1	1,722.71	
	227	5.1	5.1	5.1	1,711.26	
14	227	5.2	5.1	5.2	1,646.07	1,652
	225	5.2	5.1	5.2	1,631.57	
	220	5.1	5.1	5.1	1,658.49	
28	229	5.2	5.1	5.2	1,660.58	1,633
	223	5.1	5.2	5.1	1,648.77	
	219	5.105	5.1	5.2	1,617.61	

ตารางที่ ข.2 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (Control-N)ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนขาวเท่ากับ 80 :20 มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมหยาบในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม)			ความหนาแน่น (กก/ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก/ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	190	5.1	5.1	5.05	1,446.51	1,441
	180	5.1	5.1	5.05	1,370.38	
	198	5.1	5.1	5.05	1,507.42	
7	178	5.105	5	5	1,394.71	1,365
	180	5.05	5.1	5	1,397.79	
	176	5.3	5.05	5.05	1,302.13	
14	175	5.05	5.1	5	1,358.96	1,341
	173	5	5.05	5.1	1,343.43	
	175	5.1	5.1	5.1	1,319.25	
28	176	5	5.1	5.105	1,352.00	1,327
	170	5	5	5.05	1,346.53	
	167	5	5.1	5.105	1,282.86	

ตารางที่ ข.3 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (Control-S)ใช้วัสดุยี่สิบประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ปูนขาวเท่ากับ 80 : 20 มีการเติมกากตะกรันอลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนัก วัสดุยี่สิบประสาน

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม)			ความหนาแน่น (กก/ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก/ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	192	5.1	5.1	5.1	1,447.41	1,434
	196	5.2	5.1	5.2	1,421.28	
	190	5.1	5.1	5.1	1,432.33	
7	180	5.1	5.1	5.05	1,370.38	1,360
	182	5.1	5.1	5.05	1,385.61	
	174	5.1	5.1	5.05	1,324.70	
14	178	5.1	5.1	5.1	1,341.87	1,327
	178	5.2	5.1	5.2	1,290.75	
	179	5.1	5.1	5.1	1,349.41	
28	182	5.2	5.2	5.105	1,318.47	1,316
	182	5.2	5.105	5.2	1,318.47	
	181	5.105	5.2	5.2	1,311.22	

ตารางที่ ข.4 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CPFA) ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : เถ้าลอย : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม)			ความหนาแน่น (กก/ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก/ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	230	5.1	5.1	5.05	1,751.04	1,774
	235	5.1	5.1	5.05	1,789.11	
	234	5.1	5.1	5.05	1,781.49	
7	218	5	5.1	5	1,709.80	1,703
	224	5.1	5.1	5.1	1,688.64	
	227	5.1	5.1	5.105	1,709.58	
14	213	5.1	5.1	5.105	1,604.14	1,590
	214	5.1	5.1	5.2	1,582.23	
	214	5.05	5.1	5.2	1,597.90	
28	190	5.2	5.1	5.1	1,404.79	1,405
	213	5.2	5.1	5.1	1,574.84	
	190	5.2	5.1	5.1	1,404.79	

ตารางที่ ข.5 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CPFA-N) ใช้วัสดุยัดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากตะกักรันอลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ ในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยัดประสาน

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม.)			ความหนาแน่น (กก/ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก/ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	187	5.1	5.1	5.05	1,423.67	1,416
	187	5.1	5.1	5.05	1,423.67	
	184	5.1	5.1	5.05	1,400.83	
7	174	5.1	5.1	5.1	1,311.71	1,326
	177	5.1	5.1	5.105	1,333.02	
	177	5.1	5.1	5.1	1,334.33	
14	170	5.1	5	5.1	1,307.19	1,260
	165	5.1	5.1	5.1	1,243.87	
	171	5.05	5.2	5.1	1,276.82	
28	166	5.1	5.2	5	1,251.89	1,235
	170	5.1	5.1	5.1	1,281.56	
	160	5.05	5.1	5.1	1,218.11	

ตารางที่ ข.6 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CPFA-S) ใช้วัสดุซีดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : etailoy : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุซีดประสาน

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม)			ความหนาแน่น (กก/ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก/ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	189	5.1	5.1	5.05	1,438.90	1,459
	194	5.1	5.1	5.05	1,476.96	
	192	5.1	5.1	5.05	1,461.74	
7	181	5.1	5.1	5	1,391.77	1,386
	185	5.1	5.1	5.1	1,394.64	
	182	5.1	5.2	5	1,372.55	
14	166	5	5	5.05	1,314.85	1,307
	164	5	5.05	5	1,299.01	
	169	4.905	5.2	4.9	1,352.22	
28	162	5.1	5.1	5.105	1,220.05	1,227
	167	5.1	5.2	5.1	1,234.73	
	169	5.2	5.1	5	1,274.51	

ตารางที่ ข.7 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CRHA) ใช้วัสดุซีเมนต์ประสมที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : เถ้ากลบขาว : ปูนขาว เท่ากับ 30 : 50 : 20

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม.)			ความหนาแน่น (กก/ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก/ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	210	5.1	5.1	5.05	1,598.78	1,599
	210	5.1	5.1	5.05	1,598.78	
	222	5.1	5.1	5.05	1,690.13	
7	201	5.1	5.1	5.1	1,515.25	1,496
	199	5.1	5.1	5.1	1,500.18	
	198	5.1	5.1	5.1	1,492.64	
14	191	5	5.1	5.1	1,468.67	1,447
	188	5	5.1	5.1	1,445.60	
	181	4.9	5.1	5	1,448.58	
28	185	5.1	5.1	5.2	1,367.82	1,383
	188	5.1	5.105	5.1	1,415.86	
	189	5.2	5.1	5.1	1,397.39	

ตารางที่ ข.8 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CRHA-N)ใช้วัสดุยึดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : เถ้ากลบขาว : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมหยาบในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุยึดประสาน

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม)			ความหนาแน่น (กก/ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก/ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	151	5.1	5.1	5.05	1,149.60	1,152
	151	5.1	5.1	5.05	1,149.60	
	152	5.1	5.1	5.05	1,157.21	
7	140	5.1	5.1	5.1	1,055.40	1,082
	144	5.105	5.05	5.105	1,094.16	
	144	5.1	5.05	5.1	1,096.30	
14	136	5.1	5.1	5.1	1,025.25	1,021
	136	5.1	5.1	5.2	1,005.53	
	137	5.1	5.1	5.1	1,032.79	
28	129	5.1	5.1	5.1	972.48	983
	134	5.1	5.1	5.1	1,010.17	
	132	5.105	5.1	5.1	994.12	

ตารางที่ ข.9 ผลการทดสอบความหนาแน่นของคอนกรีตมวลเบา (CRHA-S) ใช้วัสดุอัดประสานที่มีอัตราส่วนผสมของปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ประเภทที่ 1 : ทรายแก้ว : ปูนขาวเท่ากับ 30 : 50 : 20 มีการเติมกากตะกอนลูมิเนียมที่บดละเอียดในปริมาณร้อยละ 30 โดยน้ำหนักวัสดุอัดประสาน

อายุ (วัน)	น้ำหนัก (กรัม)	ขนาด(ซม.)			ความหนาแน่น (กก./ลบ.ม.)	ความหนาแน่นเฉลี่ย (กก./ลบ.ม.)
		กว้าง	ยาว	สูง		
3	125	5	5	5.1	980.39	970
	125	5	5	5	1,000.00	
	120	5	5	5	960.00	
7	119	5.1	5.1	5.05	905.97	902
	118	5.1	5.1	5.05	898.36	
	123	5.1	5.1	5.05	936.43	
14	115	5.1	5	5.05	893.03	891
	116	5.105	5.1	5.1	873.62	
	120	5	5	5.1	941.18	
28	121	5.1	5.2	5.1	894.63	887
	119	5.1	5.2	5.1	879.84	
	120	5.105	5.105	5.1	902.86	

ตารางที่ ค.1 ผลการทดสอบการดูดกลืนน้ำ (Absorption) ของตัวอย่างที่อายุ 28 วัน (Control, Control-N, Control-S)

ตัวอย่าง	น้ำหนักชั้น ตัวอย่าง ที่รวม น้ำหนักน้ำ (กก)	น้ำหนัก ชั้น ตัวอย่าง แห้ง (กก)	น้ำหนัก น้ำใน ชั้น ตัวอย่าง (กก)	ขนาด(ซม.)			ค่าการ ดูดกลืนน้ำ (กก/ลบ.ม.)	ค่าเฉลี่ยการ ดูดกลืนน้ำ (กก/ลบ.ม.)
				กว้าง	ยาว	สูง		
Control	231.00	185.00	46.00	5.1	5.1	5.05	350	371
	231.00	186.00	45.00	5.1	5.1	5.05	343	
	236.00	181.00	55.00	5.1	5.1	5.05	419	
Control-N	183.00	131.00	52.00	5.1	5.1	5	400	392
	185.00	131.00	54.00	5.1	5.1	5.1	407	
	181.00	132.00	49.00	5.1	5.2	5	370	
Control-S	204.00	152.00	52.00	5	5	5.05	412	416
	208.00	155.00	53.00	5	5.05	5	420	
	204.00	152.00	52.00	4.905	5.2	4.9	416	

ตารางที่ ค.2 ผลการทดสอบการดูดกลืนน้ำ (Absorption) ของตัวอย่างที่อายุ 28 วัน (CPFA, CPFA-N, CPFA-S)

ตัวอย่าง	น้ำหนัก ชั้น ตัวอย่าง ที่รวม น้ำหนักน้ำ	น้ำหนัก ชั้น ตัวอย่าง แห้ง	น้ำหนักน้ำ ในชั้น ตัวอย่าง	ขนาด(ซม.)			ค่าการ ดูดกลืนน้ำ (กก/ลบ.ม.)	ค่าเฉลี่ยการ ดูดกลืนน้ำ (กก/ลบ.ม.)
	(กก)	(กก)	(กก)	กว้าง	ยาว	สูง		
CPFA	258.00	212.00	46.00	5.04	5.05	5.1	354	390
	255.00	210.00	45.00	5	5	5	360	
	258.00	200.00	58.00	5.09	5	5	456	
CPFA-N	193.00	141.00	52.00	5	5.07	5	410	418
	192.00	141.00	51.00	5	5	4.98	410	
	194.00	139.00	55.00	5.07	5	5	434	
CPFA-S	199.00	142.00	57.00	5.06	5.08	5.09	436	446
	202.00	145.00	57.00	5.08	5	5	449	
	202.00	144.00	58.00	5.02	5.1	5	453	

ตารางที่ ค.3 ผลการทดสอบการดูดกลืนน้ำ (Absorption) ของตัวอย่างที่อายุ 28 วัน (CRHA, CRHA-N, CRHA-S)

ตัวอย่าง	น้ำหนักชิ้น ตัวอย่าง ที่รวม น้ำหนักน้ำ (กก)	น้ำหนักชิ้น ตัวอย่าง แห้ง (กก)	น้ำหนักน้ำ ในชิ้น ตัวอย่าง (กก)	ขนาด(ซม.)			ค่าการ ดูดกลืนน้ำ (กก/ลบ.ม.)	ค่าเฉลี่ยการ ดูดกลืนน้ำ (กก/ลบ.ม.)
				กว้าง	ยาว	สูง		
CRHA	202.00	142.00	60.00	5.1	5.1	5.10	452	454
	200.00	140.00	60.00	5.1	5.2	5.1	444	
	208.00	146.00	62.00	5.2	5.1	5	468	
CRHA-N	165.00	109.00	56.00	5	5	5.05	444	467
	167.00	107.00	60.00	5	5	5	480	
	169.00	108.00	61.00	5.1	5.1	4.9	479	
CRHA-S	154.00	91.00	63.00	5.1	5.06	5	488	485
	152.00	92.00	60.00	5	5.04	5.1	467	
	155.00	91.20	63.80	5	5.12	5	498	

ภาคผนวก ง.

ผลการทดสอบการรั่วไหลของอณูมิ่น้ำของคอนกรีตมวลเบา

ตารางที่ ง.1 ผลการทดสอบการชะละลาย (Leachate Test) โดยวิธี Toxicity Characteristic Leaching Procedure TCLP ตามมาตรฐาน (US EPA 1992) จะทดสอบโดยการใช้สารละลายชะละลายเป็นเวลา 1 ± 2 ชั่วโมง

ตัวอย่าง	การรั่วไหลของอลูมิเนียม (มิลลิกรัม/ลิตร)	เฉลี่ย (มิลลิกรัม/ลิตร)
Control-N	4.99	4.95
	4.76	
	5.11	
Control-S	4.20	4.31
	4.30	
	4.44	
CPFA-N	4.97	4.98
	4.97	
	4.98	
CPFA-S	4.89	4.96
	5.02	
	4.98	
CRHA-N	4.96	4.97
	4.96	
	4.99	
CRHA-S	4.77	4.81
	4.78	
	4.89	
	5.02	
	4.98	

ภาคผนวก จ.

ผลการทดสอบการนำความร้อนของคอนกรีตมวลเบา

ตารางที่ ๑.1 ผลการทดสอบสมบัติทางความร้อนของคอนกรีตมวลเบาโดยวิธี Thermal Constant Analysis (TCA) เครื่องมือที่ใช้ทดสอบ Hot Disk Thermal Constant Analyser (Hot Disk AB)

ตัวอย่าง	การนำความร้อน (วัตต์/เมตร.เคลวิน)	การกระจายความร้อน (มม ² /วินาที)	ความร้อนจำเพาะ (จูล/กิโลกรัม.เคลวิน)
Control-N	0.4523	0.2729	1,672
Control-S	0.3522	0.2589	1,573
CPFA-N	0.2876	0.2443	1,422
CPFA-S	0.2622	0.2345	1,234
CRHA-N	0.2529	0.2389	1,356
CRHA-S	0.2022	0.2189	1,173

หมายเหตุ :

1. Thermal conductivity is a measure of the ability to transmit heat through the material.
2. Thermal diffusivity is a measure of transient heat flow and is defined as the thermal conductivity divided by the product of specific heat times density.
3. Specific heat is the quantity of heat needed to raise the temperature of a unit mass of the substance 1 degree of temperature.
4. Hot Disk Thermal Constant Analyser (Hot Disk AB)
  - Reproducibility   - Thermal conductivity   ± 2%
  - Thermal diffusivity   ± 5%
  - Specific heat   ± 7%

ภาคผนวก ฉ.
รูปตัวอย่างการทดสอบ

รูปที่ จ.1 ลักษณะการหล่อตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาขนาด 5 x 5 x 5 เซนติเมตร

รูปที่ จ.2 ลักษณะการหล่อตัวอย่างคอนกรีตมวลเบาขนาด 20 x 20 x 3 เซนติเมตร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายวิรัตน์ พานทอง
วัน เดือน ปีเกิด	9 กันยายน 2517
ประวัติการศึกษา	
ระดับอาชีวศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี พ.ศ. 2536
ระดับปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี พ.ศ. 2538
ระดับปริญญาโท	ประกาศนียบัตรครุเทคนิคชั้นสูง วิชาเอกโยธา (การก่อสร้าง) วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี พ.ศ. 2542
ประวัติการทำงาน	ครูประจำแผนกวิชาช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี แห่งที่ 2
ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์	วิรัตน์ พานทอง, ชีระวุฒิ มุอำหมัด และรุ่งโรจน์ ปิยะภานุวัฒน์ “สมบัติของคอนกรีตมวลเบาผสมกากของเสียบลูมิเนียมที่มีการ แทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้ากลบขาวและเถ้าลอย” การประชุม วิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 17, อุตรธานี, หน้า ENV 14.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ข้อตกลงว่าด้วยการโอนสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ.2555

ข้าพเจ้า นายวิรัตน์ พานทอง รหัส 53370408 เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิตสาขาวิชาวิศวกรรมโยธา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี อยู่บ้านเลขที่ 34/1 ตำบลจรัลราช อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี รหัสไปรษณีย์ 16110 ขอโอนลิขสิทธิ์ในวิทยานิพนธ์ ให้ไว้กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยมี รศ.ดร.สิทธิชัย แก้วเกื้อกุล คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเทคโนโลยี เป็นผู้รับโอนลิขสิทธิ์ และมีข้อตกลงดังนี้

1. ข้าพเจ้าได้จัดทำวิทยานิพนธ์สมบัติของคอนกรีตมวลเบาผสมกากของเสี้ยวลุมิเนียมที่มีการแทนที่ปูนซีเมนต์ด้วยเถ้าแกลบขาว และเถ้าลอย ซึ่งอยู่ในความควบคุมของ ดร.ธีระวุฒิ มุอำหมัด และ ดร.รุ่งโรจน์ ปิยะภานุวัฒน์ตามมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

2. ข้าพเจ้าตกลงโอนลิขสิทธิ์จากผลงานทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าในวิทยานิพนธ์ให้กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์จากมหาวิทยาลัย

3. ในกรณีที่ข้าพเจ้าประสงค์จะนำวิทยานิพนธ์ไปใช้ในการเผยแพร่ในสื่อใดๆ ก็ตาม ข้าพเจ้าจะต้องระบุวิทยานิพนธ์เป็นผลงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีทุกครั้งที่มีการเผยแพร่

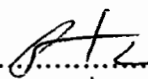
4. ในกรณีที่ข้าพเจ้าประสงค์จะนำวิทยานิพนธ์ไปเผยแพร่ หรืออนุญาตให้ผู้อื่นทำซ้ำหรือดัดแปลงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือกระทำการอื่นใด ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยมีค่าตอบแทนในเชิงธุรกิจข้าพเจ้าจะกระทำได้เมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีก่อน

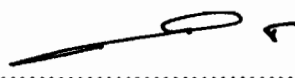
5. ในกรณีที่ข้าพเจ้าประสงค์จะนำข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ไปประดิษฐ์หรือพัฒนาต่อยอดเป็นสิ่งประดิษฐ์หรืองานทรัพย์สินทางปัญญา ภายในระยะเวลาสิบ (10) ปีนับจากวันลงนามในข้อตกลงฉบับนี้ ข้าพเจ้าจะกระทำได้เมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีมีสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้น พร้อมกับได้รับชำระค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิดังกล่าว รวมถึงการจัดสรรผลประโยชน์อันพึงเกิดขึ้นจากส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของวิทยานิพนธ์ในอนาคต โดยให้

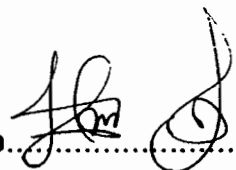

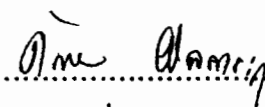
เป็นไปตามระเบียบสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ว่าด้วยการบริหารผลประโยชน์อันเกิดจากทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2538

6. ในกรณีที่มีผลประโยชน์เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์หรืองานทรัพย์สินทางปัญญาอื่นที่ข้าพเจ้าทำขึ้น โดยมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเป็นเจ้าของ ข้าพเจ้าจะมีสิทธิได้รับการจัดสรรผลประโยชน์อันเกิดจากทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวตามอัตราที่กำหนดไว้ในระเบียบสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ว่าด้วยการบริหารผลประโยชน์อันเกิดจากทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2538

ลงชื่อ..... .....ผู้โอนลิขสิทธิ์
(นายวิรัตน์ พานทอง)

ลงชื่อ..... .....ผู้รับโอนลิขสิทธิ์
(รศ.ดร.สิทธิชัย แก้วแก้วกุล)

ลงชื่อ..... .....พยาน
(ดร.ธีระวุฒิ มุอำหัมค)

ลงชื่อ..... .....พยาน
(นางกิ้งแก้ว ผลตระกุล)